

มาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังใน
ยานพาหนะ

LAW MEASURE FOR RESTRAINING DOGS IN CARS AND
LEAVING UNATTENDED DOGS IN VEHICLES

พานุชนารถ สีหะอำไพ

PANUCHANAD SEEHAUMPAI

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**LAW MEASURE FOR RESTRAINING DOGS IN CARS AND
LEAVING UNATTENDED DOGS IN VEHICLES**

PANUCHANAD SEEHAUMPAI

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE
OF MASTER OF LAWS
CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION
SCHOOL OF LAW
SRIPATUM UNIVERSITY**

2023

COPYRIGHT OF SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY

สารนิพนธ์เรื่อง	มาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้ง สุนัขตามลำพังในยานพาหนะ
คำสำคัญ	ควบคุมสุนัขบนรถยนต์ / ทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ / สุนัข
นักศึกษา	ภาณุชนารถ สีหะอำไพ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร. เอกพงษ์ สารน้อย
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2566

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเล่มนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์ที่ไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ โดยศึกษาหาความเหมาะสมในการกำหนด ให้เป็นความผิดเฉพาะและกำหนดโทษทางอาญา เนื่องจากปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายที่กำหนดถึงการควบคุมที่เหมาะสมในสุนัขหรือจะต้องมีผู้ดูแลขณะทำการขับขี่แต่อย่างใด ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นการเฉพาะ ที่เป็นไปในลักษณะห้ามปราม

จากการศึกษาทั้งกฎหมายในราชอาณาจักรไทยและกฎหมายต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยค้นพบว่าในกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศ มีการบัญญัติถึงการให้ความควบคุมสุนัขที่เหมาะสมไว้ขณะทำการขับขี่ที่มีสุนัขไปด้วย ด้วยความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองทั้งสัตว์และประโยชน์ความปลอดภัยของสาธารณะบนท้องถนน ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ที่ได้มีการแยกบัญญัติต่างหากจากความผิดฐานอื่น ๆ เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดโทษที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงผลจากการทิ้งเป็นสำคัญ อันมุ่งคุ้มครองถึงสิทธิของสุนัขนั้น แตกต่างจากราชอาณาจักรไทยที่ไม่ปรากฏถึงกฎหมายกรณีนี้อย่างชัดเจนและไม่เคยปรากฏถึงการตีความการบังคับใช้ไปในแนวทางนี้

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่จะบัญญัติไว้เป็นความผิดเฉพาะและกำหนดโทษไว้ถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์ ที่จะต้องมีการควบคุมที่เหมาะสมหรือมีผู้ดูแล ตลอดจนการห้ามทิ้งสุนัขตามลำพัง โดยจะต้องมีการกำหนดโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับพฤติการณ์ของการกระทำ ที่มุ่งหมายถึงความคุ้มครองเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองถึงความปลอดภัยบนท้องถนนและสิทธิของสุนัข

THEMATIC TITLE	LAW MEASURE FOR RESTRAINING DOGS IN CARS AND LEAVING UNATTENDED DOGS IN VEHICLES
KEYWORDS	RESTRAINING DOGS IN CARS / LEAVING UNATTENDED DOGS IN VEHICLES / DOGS
STUDENT	PANUCHANAD SEEHAUMPAI
THEMATIC ADVISOR	DR. EKKAPONG SARANOI
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAW CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION
FACULTY	SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2023

ABSTRACT

The purpose of this study is to resolve the issue of restraining dogs in the car without appropriate restraining or caretaker and leaving unattended dogs in the vehicle. Determine the appropriateness of specific crimes and criminal penalties through research. At present, there is no legal requirement for appropriate to restrain dogs in car or to require that there must be a caretaker while driving, including no legal prohibited to leave unattended dogs in vehicles in a prohibited manner.

From the study of both the laws in the Kingdom of Thailand and the laws of foreign countries. The researchers found that in international law as well as foreign laws appropriate dog restraints are stipulated when driving with dogs. With the aim of protecting both animals rights and public safety interests on the roads. as well as leaving unattended the dog alone in a vehicle that has been stipulated separately from other offenses, with different penalties due to the consequences of the leaving which aims to protect the rights of that dogs. Unlike the Kingdom of Thailand, the law in this case has not been clearly stated and there has never been an interpretation of the application in this direction.

Therefore, the researchers suggest that the behavior of taking dogs into the car should be defined as a specific crime when proper retrained or caretakers are required, and the punishment should be stipulated, and it is forbidden to leave unattended dogs, and the appropriate punishment should be stipulated, which is commensurate with the behavior aimed at only protecting road safety and dogs rights.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานิตยสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีความราบรื่น ด้วยจากความเมตตาและความกรุณาอย่างสูงจากท่านอาจารย์ ดร. เอกพงษ์ สารน้อย ที่ได้ทำการสละเวลาอันมีค่าและให้เกียรติมาเป็นที่ปรึกษา โดยได้ให้ทั้งคำปรึกษา แนะนำตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาในตลอดการจัดทำนิตยสารฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณวิภา เมืองถ้ำ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานคณะกรรมการ สอบสาร นิตยสาร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ช้องนาง วิพุธานุพงษ์ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นคณะกรรมการ สอบสาร นิตยสาร ซึ่งท่านอาจารย์ทั้งสอง ได้ทำการ สละเวลาอันมีค่ามาดำเนินการ สอบสาร นิตยสาร ทั้งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักการ ทำสาร นิตยสาร รวมทั้งข้อคิดเห็นทางวิชาการ ทำให้สาร นิตยสาร ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ หลักสูตรนิตยสาร มหามัธยมที่ 17 มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยเฉพาะ นางสาวอารีญา จารุอรุโร นางสาวฐิติมา โสมนัสเสสิศ นางสาวปภัศสร เทียงสุทธิสกุล และ กัลยาณมิตรที่ได้คอยเป็นแรงผลักดันและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ทั้งนี้ หากนิตยสารฉบับนี้เกิดข้อบกพร่อง หรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ภานุชนารถ สีหะอำไพ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
	1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	7
	1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
	1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2	แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับมาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ.....	10
	2.1 แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์	10
	2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและป้องกันอุบัติเหตุ.....	10
	2.1.2 แนวคิดพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะ.....	11
	2.1.3 วัตถุประสงค์ของกฎหมายในการควบคุมสมรรถภาพที่เหมาะสมของผู้ขับขี่.....	14
	2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในสุนัข	17
	2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิสัตว์.....	18
	2.2.2 แนวคิดสวัสดิภาพสัตว์.....	19
	2.2.3 แนวคิดที่ยึดสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลาง	20
	2.2.4 วิวัฒนาการของกฎหมายการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ..	21

บทที่	หน้า
2.3 แนวคิด ทฤษฎีทางอาญาเกี่ยวกับมาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และ การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ	29
2.3.1 แนวคิดผู้กระทำความผิด.....	29
2.3.2 แนวคิดการกำหนดความผิดทางอาญา.....	32
2.3.3 ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา.....	35
2.3.4 วัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา.....	36
3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังใน ยานพาหนะ.....	39
3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ.....	39
3.1.1 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง.....	39
3.1.2 ข้อบังคับสภาแห่งสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งและ การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและการแก้ไขคำสั่งที่ 64/432/EEC และ 93/119/EC และ ข้อบังคับแห่งสหภาพยุโรป เลขที่ 1255/97.....	41
3.2 สหรัฐอเมริกา.....	44
3.2.1 รัฐเท็กซัส.....	46
3.2.2 รัฐแอริโซนา.....	48
3.2.3 รัฐวอชิงตัน	49
3.2.4 รัฐเมน.....	51
3.2.5. รัฐแมสซาชูเซตส์.....	54
3.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	56
3.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์.....	57
3.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ	58
3.4 สหราชอาณาจักร.....	59
3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์.....	61
3.4.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ	62
3.5 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	63
3.5.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์.....	65
3.5.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ	67

บทที่	หน้า
3.6 ราชอาณาจักรไทย.....	68
3.6.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	68
3.6.2 กฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข.....	70
3.6.3 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์บนรถยนต์และความสามารถในการขับขี่	82
4 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการการควบคุมสัตว์ในรถยนต์และการทิ้งสุนัขตาม คำพิงในยานพาหนะ.....	92
4.1 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและโทษทางอาญาสำหรับความผิดกรณีการควบคุม สุนัขบนรถยนต์ที่ไม่มีความเหมาะสมหรือผู้ดูแล.....	92
4.2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและโทษทางอาญาสำหรับความผิดกรณีทิ้งสุนัขตาม คำพิงในยานพาหนะ.....	98
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	103
5.1 บทสรุป.....	103
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ	88

บทที่ 1

มาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังใน ยานพาหนะ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน ผู้คนหันมาเลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนมากอาจด้วยเพราะหลายแห่งต้องการให้เป็นเพื่อน โดยข้อมูลจำนวนประชากรสุนัขที่มีเจ้าของซึ่งสำรวจโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปีพ.ศ. 2562 รอบที่ 1) ระบุว่าทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพฯ มีสุนัขที่มีเจ้าของถึง 2,064,876 ตัว¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติโรคโควิด 19 ระบาด แต่ธุรกิจสัตว์เลี้ยงกลับเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคนไทยที่เป็นครอบครัวและกลุ่มคนรุ่นใหม่หันมาให้ความสำคัญกับการดูแลสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัข²

พฤติกรรมของผู้ขับขี่ในการนำสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์ของราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันนั้น จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 ค้นพบว่าเกิดกระแส (Trends) “พาสัตว์เลี้ยงไปเที่ยวด้วย” โดยจำนวนคนที่พาสัตว์เลี้ยงไปเที่ยวด้วยในวันหยุดนั้น กลับมีมากถึงร้อยละ 53 หรือเกินครึ่งของนักท่องเที่ยวทั้งหมดและยังพบอีกว่าร้อยละ 78 ของผู้คนที่เดินทางไปพร้อมกับสัตว์เลี้ยงนั้นนิยมเดินทางด้วยรถยนต์หรือเครื่องบิน และจะเลือกเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุดเมื่อเดินทางระยะใกล้ๆ³ ซึ่งนี่แค่เป็นเพียงการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์เพื่อท่องเที่ยวเท่านั้นกลับยังมีจำนวนที่เกินร้อยละ 70 ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงการนำ

---

¹ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). *ฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัข-แมวแผนที่แสดงจำนวนสุนัข - แมว (ปี 2562 รอบที่ 1)*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <http://164.115.40.46/petregister#> [2565, 27 กรกฎาคม]

² กรุงเทพธุรกิจ. (2564). ตลาด “สัตว์เลี้ยง” เติบโตสวนทางวิกฤติ “โควิด-19”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/social/968962> [2565, 1 มิถุนายน]

³ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *ที่หมาเที่ยว : เทรนด์มาแรง น่าจับตามอง! – การท่องเที่ยวที่พาสัตว์เลี้ยงไปด้วยได้*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.torque.com.sg/advice/keep-your-pets-safe-on-the-road/> [2566, 20 กุมภาพันธ์]

สุนัขของตนเดินทางไปในรถยนต์หรือยานพาหนะใด ๆ ด้วย ในกรณีอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะพาไปหาสัตวแพทย์ นั่งรถเล่นหรือแม้แต่พาไปออกกำลังกายข้างนอกบ้านซึ่งไม่ว่าจะมีระยะเวลาหรือระยะเดินทางที่ใกล้หรือไกลก็ตาม พฤติกรรมการเดินทางกับสุนัขในรถยนต์นี้อาจดูเหมือนเป็นเรื่องที่เล็กน้อยและธรรมดา จึงทำให้ผู้คนในสังคมละเลยหรือไม่ได้รับการใส่ใจที่เพียงพอถึงความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ ตลอดจนไม่ได้รับการควบคุมอย่างเหมาะสมโดยกฎหมายซึ่งเกิดเป็นอันตรายบนท้องถนนได้อย่างไม่คาดคิด⁴ ทั้งต่อตัวผู้ขับขี่เอง ผู้คนที่อยู่ท้องถนน ททรัพย์สินหรือแม้แต่ตัวสุนัขที่โดยสารอยู่บนยานพาหนะนั้นด้วย เนื่องจากประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่ได้มีกฎหมายและบทลงโทษที่ได้ออกมาเพื่อใช้ในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด⁵

ดังนั้น ผู้ขับขี่นำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะที่มีลักษณะเปิด โล่งหรือท้ายรถกระบะ โดยไม่ได้วิธีการปลอดภัยที่เหมาะสมแต่อย่างใด เช่น ปล่อยให้สุนัขมีอิสระอย่างเต็มที่ หรือการใช้สายจูงที่ทำให้สุนัขอยู่กับที่ เป็นต้น ในราชอาณาจักรไทยมีกรณี (ข่าว) จำนวนมากจากการที่เจ้าของสัตว์เลี้ยงหรือผู้ขับขี่นำสุนัขไว้บนยานพาหนะที่เปิดโล่ง (หน้าต่าง) หรือท้ายรถกระบะ โดยไม่มีการควบคุมสัตว์เลี้ยงใด ๆ จนทำให้สุนัขหล่น⁶ หรือกระโดดลงมาจากยานพาหนะนั้น⁷ หรือกรณีที่ใช้สายจูงผูกไว้ที่คอแล้วสุนัขกระโดดลงมาจนทำให้สายจูงรั้งคอเกิดความทรมานหรือหลุดกลางถนน⁸ แล้ววิ่งไปทั่วท้องถนน ซึ่งนอกจากจะเกิดการสุนัขสูญหาย เป็นอันตรายต่อตัวสุนัขเองที่อาจบาดเจ็บได้รับความทรมานแกร่งกายหรือถึงแก่ชีวิตแล้ว ยังเกิดความเดือดร้อนและเสี่ยง เกิดอันตรายทางท้องถนนต่อผู้ขับขี่อื่นหรือต่อผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนนั้นด้วย โดยกรณีเหล่านี้แม้จะไม่ใช่ว่าใหญ่หรือข่าวร้ายแรง แต่กลับเป็นปัญหาในสังคมที่ผู้คนต้องพบเจออย่างเป็นประจำ ไม่ว่าจะในฐานะผู้ขับขี่เอง หรือผู้อื่นที่สัญจรบนท้องถนนแล้วพบเห็นกรณีดังกล่าว อีกทั้งราชอาณาจักรไทยมี

⁴ ฉัชชา โอเจริญ. (2560). *อุบัติเหตุทางถนน...ความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจไทย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://tdri.or.th/2017/08/econ_traffic_accidents/ [2566, 21 กุมภาพันธ์]

⁵ ปัทมาพร คชภักดี. (2561). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสาธารณชนจากการกระทำของสุนัขบ้าน*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า ๗.

⁶ คอมชัดลือกออนไลน์. (2566). *น้องหมาหล่นดับกลิ่นหลุนๆบนถนน บทเรียนเจ้าของเวลาพาสุนัขเดินทางขึ้นรถ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.komchadluek.net/news/457063> [2566, 19 กุมภาพันธ์]

⁷ เชียงใหม่นิวส์. (2565). *ตามหาเจ้าของน้องหมา หลังกระโดดลงรถ “แยกหลุยส์ ลั่นกำแพง”*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.chiangmainews.co.th/news/913062/> [2565, 5 กรกฎาคม]

⁸ ไทยรัฐออนไลน์. (2565). *อุทาหรณ์ น้องหมาไม่ควรนั่งท้ายกระบะ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.thairath.co.th/tv/program/khao_chao_hua_khiew/645961 [2566, 21 กุมภาพันธ์]

ภูมิอากาศที่ร้อนชื้น การที่สุนัขขู่นกลางแดดและที่ที่มีอากาศร้อนมากเกินไป ดังเช่น ทำยารถกระบะที่ ยานพาหนะที่เปิดทางด้านหลัง ย่อมทำให้น้องสุนัขต้องเผชิญกับอากาศร้อนและแสงแดดเป็นเวลานาน อันเป็นการเสี่ยงต่อสุนัขที่จะเกิดอาการ โรคลีทสโตรกหรือโรคลมแดดและอาการอื่น ๆ ตามมาได้ ซึ่งก่อให้เกิดความทรมานทางร่างกายและจิตใจแก่สุนัขอย่างมากจนอาจอันตรายถึงตายได้⁹ ซึ่งในประเทศไทยก็ได้มีการณรงค์ไม่ให้นำสุนัขไว้ทำยารถกระบะด้วยเช่นกัน เช่น มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย¹⁰ เพจ Dogilike รู้จริงเรื่องน้องหมา¹¹ เป็นต้น

หรือในกรณีการให้สุนัขมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะเคลื่อนไหวไปที่ใดก็ได้ภายในรถยนต์ โดยไม่มีผู้ดูแลอยู่ด้วย การให้สุนัขนั่งที่เบาะหน้าหรือการที่ให้น้องสุนัขนั่งบนตักของผู้ขับขี่ ย่อมเป็นการดึงสมาธิของผู้ขับขี่อันเป็นการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจนอาจเป็นอันตรายต่อผู้ขับขี่หรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนโดยทั่วไปได้ จากการศึกษาของ Volvo Car USA และ The Harris Pollเปิดเผยว่าการปล่อยให้สัตว์เลี้ยงนั่งได้ในรถยนต์ตามอรรถาศัยโดยไม่มีการควบคุม การผูกหรือใส่กรง ผู้ขับขี่มีอัตราเสี่ยงที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย มีการเบี่ยงเบนความสนใจไปยังสัตว์เลี้ยง อีกทั้งเพิ่มความเครียดให้กับทั้งผู้ขับขี่และสัตว์เลี้ยงอีกด้วย โดย Volvo Car USA และ The Harris Poll ได้ทำการจับพฤติกรรมระหว่างการขับรถของผู้ขับรถยนต์ 15 คน ในระยะเวลา มากกว่า 30 ชั่วโมง ทั้งแบบการนำสัตว์เลี้ยงขึ้นรถโดยปล่อยให้ตามอรรถาศัยกับแบบใส่กรงหรือผูกเอาไว้ให้นั่งเป็นที่ พบว่ามีพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยระหว่างการขับรถของคนที่ปล่อยให้สัตว์เลี้ยงตามอรรถาศัยไว้สูงถึง 649 ครั้ง และเสียเวลามองสัตว์เลี้ยงระหว่างขับรถนานถึง 3 ชั่วโมง 39 นาที ในขณะที่ผู้ขับขี่ที่ใส่กรงหรือผูกสัตว์เลี้ยงเอาไว้ พบพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยระหว่างการขับรถเพียง 274 ครั้ง และเสียเวลามองสัตว์เลี้ยงที่ 1 ชั่วโมง 39 นาที และเมื่อเจาะลึกไปยังอัตราการเต้นของหัวใจผู้ขับขี่ในรถที่สัตว์เลี้ยงไม่ได้ผูกเอาไว้ จะมีอัตราการเต้นของหัวใจเฉลี่ยสูงกว่าแบบผูกไว้ประมาณ 34 ครั้ง/นาที และตัวสัตว์เลี้ยงเองก็เต้นเร็วขึ้นราว 7 ครั้ง/นาที¹² อีกทั้งในประเทศไทยยังมีการณรงค์จากหลาย

⁹ อมรินทร์. (2565). *ขามันตจวักยับเจ้าของปล่อยน้องหมา ตกแดดหลังรถ ตามแบบนี่คิดใหม่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.amarintv.com/news/detail/123977> [2565, 1 มิถุนายน]

¹⁰ ผู้จัดการออนไลน์. (2562). *“มูลนิธิเพื่อสุนัข” ร่วมรณรงค์ห้ามนำสัตว์เลี้ยงไว้ทำยารถกระบะเสี่ยงอันตราย-โรคเพ็ลลียแดด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/online/section/detail/9620000123992> [2565, 5 กรกฎาคม]

¹¹ ค็อกโลค รู้จริงเรื่องน้องหมา. (2562). *การพาน้องหมานั่งทำยารถกระบะถือว่าเป็นเรื่องอันตรายมาก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/Dogilike/posts/3746454652038905/> [2565, 5 กรกฎาคม]

¹² Volvo Car USA. (2019). *Study: Un restrained Pets Increase Stress And Distraction On The Road*. (Online). Available: <https://www.media.volvocars.com/us/en-us/media/pressreleases/256405/study-unrestrained-pets-increase-stress-and-distraction-on-the-road> [2022, June 1]

แห่งในการนำสุนัขเดินทางในรถยนต์ว่าอาจทำให้สมรรถภาพในการขับขี่ของผู้ขับขี่ลดลง เช่น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเตือนผู้ขับขี่ที่เสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย ไม่นำสัตว์เลี้ยงโดยสารรถ เพราะจะทำให้ขาดสมาธิและเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน¹³ สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (สนภ.) ที่ได้กล่าวถึงการนำสัตว์เลี้ยงขึ้นรถไปด้วย โดยไม่มีคนดูแลหรือการผูกเชือกเพื่อควบคุมพฤติกรรมของสัตว์เลี้ยง เป็นกิจกรรมที่ทำให้เสียสมาธิขณะขับรถ เป็นอันตรายที่ไม่ควรมองข้าม¹⁴ เป็นต้น

กรณีการทิ้งสุนัขไว้ลำพังบนยานพาหนะ ไม่ว่าจะยานพาหนะนั้นจะได้ติดเครื่องหรือดับเครื่องไว้ก็ตาม แม้เป็นเพียงการทิ้งในระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 5 – 10 นาทีที่ผู้คนมองว่าเป็นช่วงเวลาเล็กน้อยเท่านั้น ก็มากเพียงพอที่จะเกิดอันตรายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของสุนัขแล้ว (เกิดอันตรายเป็นความทุกข์ทรมานทางร่างกาย จิตใจและความเป็นอยู่ของสัตว์) ดังกรณีที่เกิดขึ้นเจ้าของสุนัขทิ้งสุนัขไว้ลำพังบนรถยนต์ที่ดับเครื่องไว้เพียง 5 นาทีเพื่อทำธุระเท่านั้น แต่สุนัขเกิดความทุกข์ทรมานทางร่างกาย หอบเหนื่อย ทูรนทูรายจนเจ้าหน้าที่และผู้คนในท้องที่ต้องรีบประสานงานเพื่อหาเจ้าของสุนัข¹⁵ ทั้งนี้ ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าราชอาณาจักรไทย เป็นประเทศที่มีภูมิอากาศอากาศร้อนชื้น เสี่ยงต่อสุนัขที่จะถูกความร้อนทำลายสมองหรือเกิดอาการโรคฮีทสโตรก (โรคลมแดด) ซึ่งแม้จะเป็นการดับเครื่องแล้ว ปิดหน้าต่างไว้ก็ตาม เพียงระยะเวลาสั้น ๆ

¹³ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับวิชาชีพ. (2554). *เตือนพฤติกรรมเสี่ยงอันตรายในขณะขับรถ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.jorpor.com/variety/%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%96/> [2565, 3 มิถุนายน]

¹⁴ สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (สนภ.). (2565). *กิจกรรมที่ทำให้เสียสมาธิขณะขับรถ อันตรายที่ไม่ควรมองข้าม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://safedrivedlt.com/%E0%B9%80%E0%B8%A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%82%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%96/> [2566, 19 กุมภาพันธ์]

¹⁵ เวิร์คพอยท์นิวส์. (2560). *อุทาหรณ์ ทิ้งน้องหมาไว้ในรถหวิดตาย หลังเจ้าของลงไปไหว้ปู่ศรีสุทโธ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://workpointtoday.com/%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%97%E0%B8%B4%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%A7/> [2566, 19 กุมภาพันธ์]

แค่ 5 นาทีก็อาจทำให้สุนัขต้องตกอยู่ภายใต้สภาวะใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดีของสุนัขนั้นแล้ว เพราะอุณหภูมิร่างกายปกติของสุนัขอยู่ที่ประมาณ 38.5 องศาเซลเซียส สุนัขจะมีเหงื่อออกทางอุ้งเท้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้นและอาศัยการหายใจหอบเพื่อทำให้เย็นลง¹⁶ สภาพอากาศในยานพาหนะที่ดับเครื่องซึ่งทำให้เกิดอากาศที่ร้อนเกินไปและไม่มีการระบายอากาศที่เพียงพอจะนำไปสู่ความเสี่ยงถึงชีวิตของสุนัข¹⁷

ราชอาณาจักรไทยมีความพยายามอย่างมากที่จะให้การขับขึ้นท้องถนนเป็นไปด้วยความปลอดภัยและให้เกิดอุบัติเหตุที่น้อยที่สุด¹⁸ จนได้มีการบัญญัติในเรื่องของการขับขึ้นในพฤติการณ์ที่เหมาะสมไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ซึ่งหากฝ่าฝืนย่อมมีโทษทางอาญาเป็นโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท¹⁹ และผู้ขับจะต้องถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถด้วย²⁰ และหากถูกหักคะแนนจนหมดย่อมถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่²¹ อีกทั้งมีความพยายามในการคำนึงถึงสิทธิในความเป็นอยู่ของสัตว์อันเป็นการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมในการมีชีวิตและสุขภาพอนามัยที่ดี จนได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งทั้งที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยตรงและที่เป็นสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงสุนัข²² อย่างไรก็ตาม การบัญญัติดังกล่าวกลับยังไม่มีการกำหนดที่ครอบคลุมไปถึงการห้ามนำสุนัขเดินทางไปในรถยนต์หรือยานพาหนะโดยไม่ได้มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือมีผู้ดูแลแต่อย่างใด ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงอย่างมากอันอาจเกิดอุบัติเหตุได้เช่นกันและการทิ้งสุนัขไว้ลำพังบนยานพาหนะ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตของมนุษย์และสุนัข

¹⁶ Iheartradio. (2019). *New Zealand Police share temperature warning to owners who leave their dogs unattended in cars*. (Online). Available: <https://www.thecoast.net.nz/trending-now/new-zealand-police-share-temperature-warning-to-owners-who-leave-their-dogs-unattended-in-cars/> [2022, 27 July]

¹⁷ American Veterinary Medical Association. (2020). *"Pets in vehicles"*. (Online). Available: <https://www.avma.org/resources-tools/pet-owners/petcare/pets-vehicles> [2022, 13 September]

¹⁸ Infoquest. (2562). *แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2561 – 2564*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.ryt9.com/s/cabt/2953371> [2023, 21 กุมภาพันธ์]

¹⁹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 157.

²⁰ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ได้รับอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565

²¹ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565

²² อนิสาม่วงมิ่งสุข และ สุรพล ศรีวิทยา. (2561). วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, (8). หน้า 132.

เป็นไปด้วยความปลอดภัยบนท้องถนนมากยิ่งขึ้นทั้งต่อตัวผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่น หรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนและตัวสุนัขเอง ทั้งหากเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์หรือการหยุดรถในระยะเวลากระชั้นชิด การไม่มีระบบความปลอดภัยให้กับสุนัขบนรถยนต์ เช่น กรง เข็มขัดนิรภัยสำหรับสุนัข สายรัดสำหรับสุนัข ฯลฯ อาจทำให้สุนัขเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายแก่ร่างกายจนถึงขั้นอาจเสียชีวิต เพราะเข็มขัดนิรภัยและถุงลมนิรภัยนั้น ได้ถูกออกแบบสำหรับปกป้องผู้คนเท่านั้นไม่ใช่สำหรับสุนัข โดยการขับขี่ที่ไม่มีการควบคุมความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับสุนัขนั้น อาจส่งผลเสียได้เทียบเท่ากับการขับขี่รถยนต์ที่มีเด็กโดยสารโดยไม่มีมาตรการความปลอดภัย²³ เพราะแม้แต่เด็กเองยังต้องมีเบาะนั่งนิรภัยสำหรับเด็กขณะโดยสารบนรถยนต์ ซึ่งในปัจจุบันก็มีกฎหมายมารองรับกรณีเด็กโดยสารบนรถยนต์แล้วเพื่อความปลอดภัย²⁴ มิเช่นนั้นย่อมมีโทษปรับไม่เกินสองพันบาท²⁵ และเมื่อเทียบกับหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญถึงความปลอดภัยของผู้ขับขี่ ผู้ที่ใช้ถนนหนทางและต่อตัวสุนัขด้วย ดังเช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส เครือรัฐออสเตรเลีย สมาพันธรัฐสวิส สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ไต้หวัน) และอีกหลาย ๆ ประเทศ ที่มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมเจ้าของสุนัขหรือผู้ใดที่นำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะไว้โดยเฉพาะและกำหนดโทษไว้ ซึ่งปรากฏอยู่ทั้งในกฎหมายจราจรและกฎหมายที่คุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ โดยหากฝ่าฝืนผู้ขับขี่หรือเจ้าของสัตว์ย่อมต้องเจอกับโทษปรับในอัตราที่สูง²⁶

จากปัญหาที่ได้กล่าวข้างต้น ในปัจจุบันการขับขี่ที่มีการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มีมีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลและการทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทยเกิดเป็นการตั้งคำถามถึงความปลอดภัยของผู้คนและตัวสุนัขบนท้องถนน ในสังคม แม้จะได้มีการบัญญัติถึงพฤติการณ์การขับขี่ที่เหมาะสมและการห้ามการทารุณกรรมสัตว์แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ได้รวมถึงกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อหาความเหมาะสมในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์เพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่นหรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนนั้นและตัวสุนัขเอง ตลอดจนการทิ้งสุนัข

²³ Torque Singapore. (2016), *Keep your pets safe on the road.* (Online). Available: <https://www.torque.com.sg/advice/keep-your-pets-safe-on-the-road/> [2023, 21 February]

²⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2565. มาตรา 123.

²⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2565. มาตรา 148.

²⁶ Pets that travel. (2022). *Dogs in Cars: Laws from Around The World.* (Online). Available: <https://www.petsthattravel.com/dogs-in-cars-laws/> [2022, 27 July]

ไว้ลำพังบนยานพาหนะโดยคำนึงถึงสิทธิของสัตว์เป็นสำคัญให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา โดยศึกษากฎหมายในราชอาณาจักรไทยเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะของ กฎหมายระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์

1. ราชอาณาจักรไทยมีความเหมาะสมเพียงใดในการกำหนดให้การควบคุมสุนัขบนรถยนต์หรือยานพาหนะที่ไม่มีความเหมาะสมหรือไม่มีผู้ดูแล ซึ่งรวมถึงการให้สุนัขโดยสารบนยานพาหนะที่มีลักษณะเปิดโล่ง โดยไม่มีวิธีการปลอดภัยที่เหมาะสมเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา ตลอดจนแนวทางกำหนดโทษทางอาญาที่เหมาะสม

2. ราชอาณาจักรไทยมีความเหมาะสมเพียงใดในการกำหนดให้การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา ตลอดจนแนวทางการกำหนดโทษทางอาญาที่เหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษามาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะระหว่างราชอาณาจักรไทยกับกฎหมายระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์

2. เพื่อศึกษาปัญหาการควบคุมสุนัขบนรถยนต์ที่ไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะในราชอาณาจักรไทย

3. เพื่อศึกษาหาความเหมาะสมในการกำหนดให้การนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์หรือยานพาหนะที่ไม่มีความเหมาะสมหรือไม่มีผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันราชอาณาจักรไทยผู้คนมีพฤติการณ์การขับขี่โดยมีสุนัขโดยสารไปด้วยในรถยนต์เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสม เกิดเป็นอุบัติเหตุขึ้นบนท้องถนน แม้จะมีการรณรงค์มากมายแต่ผู้คนกลับไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงของพฤติการณ์การขับขี่ที่อาจส่งผลร้ายต่อตัวผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่นหรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนนั้น ตลอดจนความปลอดภัยของตัวสุนัขเอง อีกทั้งการทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะที่เจ้าของสุนัขหรือผู้คนมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ได้ตระหนักถึงความอันตรายต่อชีวิตหรืออนามัยของสุนัข แต่กลับสร้างความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจต่อสุนัขซึ่งอาจถึงแก่ชีวิตได้ การกำหนดให้

การนำสุนัข โดยสารในรถยนต์ที่ไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือ ไม่มีผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความคิดที่มีโทษทางอาญา เพื่อเป็นการ ป้องกันผลร้ายที่อาจเกิดขึ้น โดยการกำหนด โทษที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มความตระหนักถึงความปลอดภัย ตลอดจนสิทธิของสัตว์ (สุนัข) ที่ต้องได้รับความคุ้มครอง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษามาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะในราชอาณาจักรไทย โดยศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขับรถของผู้ขับขี่ในพฤติกรรมที่เหมาะสม กรณีมีสุนัข โดยสารและมาตรการทางกฎหมายในหลักสวัสดิภาพสัตว์ กรณีทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อนำมาศึกษาหาแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการพัฒนาเป็นกฎหมายเพื่อใช้ในการควบคุมดูแลสุนัขในยานพาหนะและผู้ขับขี่ในราชอาณาจักรไทย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางเอกสารที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือ ตำรา บทความ วารสาร การวิจัย เอกสารทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการขับรถยนต์ของผู้ขับขี่ กรณีมีสุนัข โดยสารและการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ โดยนำมารวบรวมเป็นระบบเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเพื่อนำเสนอให้กำหนดเป็นมาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะในราชอาณาจักรไทย เพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่นหรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนและสวัสดิภาพของสุนัขที่โดยสารในยานพาหนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงมาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะระหว่างราชอาณาจักรไทยกับกฎหมายระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาการควบคุมสุนัขบนรถยนต์ที่ไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะในราชอาณาจักรไทย

3. ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมในการกำหนดให้การควบคุมสุนัขบนรถยนต์หรือยานพาหนะที่ไม่มีความเหมาะสมหรือไม่มีผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับมาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบน รถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

การศึกษาและวิจัยในมาตรการกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในการกำหนดให้การนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา เพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนและเพิ่มความตระหนักถึงความเสี่ยงในพฤติการณ์การขับขี้อาจเกิดอุบัติเหตุอันส่งผลร้ายต่อตัวผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่นหรือผู้อื่นที่อยู่บนท้องถนนนั้น ซึ่งรวมถึงความปลอดภัยของตัวสุนัขเอง อีกทั้งยังเพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมและแนวทางในการกำหนดโทษทางอาญาในกรณีดังกล่าว ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

2.1. แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์

2.1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและป้องกันอุบัติเหตุ

ทฤษฎีโดมิโน (The Domino Theory) ของ Heinrich (1959)¹ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาในเงื่อนไขและพฤติการณ์ที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ จึงได้คิดค้นและพัฒนาเป็นทฤษฎีโดมิโนขึ้น โดย Heinrich ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ 5 ประการของทฤษฎีดังกล่าว โดยเปรียบเทียบองค์ประกอบดังกล่าวเป็นเสมือน โดมิโนที่ตั้งเรียงต่อกันกัน กล่าวคือเมื่อมีองค์ประกอบหนึ่ง (โดมิโนที่ตั้งอยู่อันก่อน) ย่อมส่งผล ไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่ง (โดมิโนที่ตั้งเรียงต่อจากอันก่อน) ซึ่งจะส่งผล ไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่งต่อๆกันไป (โดมิโนจะล้มตามกันมาเรื่อยๆ) ซึ่งองค์ประกอบ 5 ประการนั้น ได้แก่ ประการแรก สภาพแวดล้อมของสังคมและกรรมพันธุ์ของบุคคลนั้น ประการที่สอง ความไม่ปกติของบุคคลนั้น (การไม่ระมัดระวัง หรือ Carelessness) ประการที่สาม การกระทำที่ไม่มีความปลอดภัย หรือความผิดปกติของเครื่องยนต์ หรือเงื่อนไขทางกายภาพของบุคคลนั้น ประการที่สี่

---

¹ Yin Wang and Fletcher H. Griffis. (2018). Theory of Zero Incident Safety Management. *London Journal Press*, 18(2). pp. 7.

อุบัติเหตุ และประการสุดท้าย การบาดเจ็บหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น กล่าวคือ อุบัติเหตุทางท้องถนนนั้นย่อมไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ แต่เพราะมีองค์ประกอบก่อน ๆ เช่น การขับรถโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่ควร หรือกระทำด้วยความประมาท หรือการที่สภาพของตัวรถยนต์มีปัญหาและไม่ได้รับการแก้ไข เหล่านี้ย่อมเปรียบเสมือนโดมิโนที่ตั่งเรียงต่อกันเรื่อยมาจนอาจกลายเป็นอุบัติเหตุทางท้องถนนเกิดขึ้นได้ ดังนี้ หากได้มีการกำจัดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง (โดมิโน) ออกไป การเกิดอุบัติเหตุย่อมกลายเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้² ซึ่งการนำสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมแต่อย่างใดนั้น ย่อมเป็นการทำให้สมรรถภาพในการขับรถของผู้ขับขี่เสื่อมถอยไป ซึ่งส่งผลให้การขับขี่ได้กระทำไปอย่างประมาทหรือไม่มีสมาธิได้เท่าที่ควร อันถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบก่อนที่จะส่งผลไปยังอุบัติเหตุ ซึ่งเป็นองค์ประกอบถัดไป หากมีกฎหมายได้เข้ามาเพื่อควบคุมพฤติการณ์ขับรถ โดยให้มีมาตรการการควบคุมสุนัขบนรถยนต์หรือยานพาหนะที่เหมาะสม ย่อมเป็นการกำจัดองค์ประกอบในส่วนนี้ออกไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถหยุดหรือป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ตามทฤษฎีโดมิโนนี้

2.1.2 แนวคิดพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะ

คำว่า “พฤติกรรม” จากแนวคิดสถานภาพทางสังคมและการเรียนรู้ (Conditioning and Learning) จาก Hilgard และ Marquis (1948) ที่กล่าวในเรื่องของการแบ่งระดับและการจัดการในพฤติกรรมที่ประกอบไปด้วยหลักการ ข้อมูลและสมมติฐานในการโต้ตอบ การรักษาตัวที่เกิดขึ้นเอง ทัศนคติ การวางตัวและการปฏิบัติ ซึ่งรวมไปถึงการกระทำซ้ำ ไม่ว่าจะด้วยของบุคคลนั้นเองหรือควบคุมไปกับสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น การอาสาสมัคร การแก้ปัญหา การเรียนรู้สังคม ซึ่งได้อิทธิพลมาจากคนในสังคมนั้นๆ โดยหลายๆ ปัจจัยประกอบเกิดเป็นพฤติกรรมของคนๆ หนึ่งและอาจมีความแตกต่างระหว่างในกรณีที่พฤติกรรมนั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนและพฤติกรรมบางอย่างอาจสูญสิ้นไปเพราะถูกแทรกแซงขึ้นจากมุมมองของคนในสังคม³ คำว่า “พฤติกรรม” มีการให้คำจำกัดความในแง่ของจิตวิทยาเชิงพรรณนาไว้ว่า หมายถึง การเคลื่อนไหวในการกระทำ อันที่มีลักษณะเปิดเผย เป็นที่สังเกตได้ของสิ่งมีชีวิต ซึ่งโดยทั่วไปแล้วย่อมรวมถึงที่เป็นการเคลื่อนไหวในทางวาจาและในทางร่างกาย โดยอธิบายว่า พฤติกรรมถือเป็นกรณี ที่ปัจเจกบุคคลมีความพยายามที่จะก่อให้เกิดสถานการณ์บางอย่างขึ้น ไม่ว่าจะเพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่ง เพื่อรักษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ว่าความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะนี้ไม่ว่าจะ

² *Ibid.*, p. 7-8.

³ Gordon H. Bower. (1994). In Appreciation of E.R. Hilgard's Writings on Learning Theories. *American Psychological Society*, 5(4). pp. 181.

เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวร่างกาย หรือ ได้กระทำ โดยเปิดเผยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ย่อมรวมถึงการกระทำที่เป็น การคำนวณ ในจิตใจของปัจเจกบุคคลนั้นด้วย โดยพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลนี้ แม้จะเป็นเรื่อง ที่ซับซ้อน กลับแต่บุคคลภายนอกกลับสามารถสังเกตเห็นได้⁴

หรือตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้ว่า การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น “พฤติกรรม” จึงหมายถึง การกระทำไม่ว่าที่จะได้แสดงออกมาให้ สังคมได้รับรู้หรือที่เป็นความคิดอยู่ในจิตใจของบุคคลนั้นที่ได้แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการตอบสนองจากธรรมชาติของบุคคลนั้นเอง หรือถูก ปลุกฝังจากสังคมที่บุคคลนั้นอยู่ไม่ว่าจะได้ตั้งใจหรือไม่ก็ตาม อันทำให้บุคคลนั้นได้หิวยกหรือ ถูกแทรกซึมพฤติกรรมต่าง ๆ มากลายเป็นพฤติกรรมของตน และพฤติกรรมนี้สามารถเปลี่ยนไปได้ ตามตามเวลาหรือเมื่อมีความเข้าใจหรือความคิดใหม่ ๆ ถูกปลุกฝังเข้ามาแทนที่

ทฤษฎีความเสี่ยงในภาวะสมดุลของสิ่งแวดล้อม (The Theory of Risk Homeostasis)

The Theory of Risk Homeostasis หรือทฤษฎีความเสี่ยงในภาวะสมดุลของสิ่งแวดล้อม เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึง “พฤติกรรมการขับขี่” ที่ผู้คนจะไม่ยอมเผชิญกับความเสี่งที่มีสมมติฐานที่ แสดงถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ที่จะมาหักล้างในความเชื่อของผู้คนเหล่านั้น หรืออธิบายได้ว่าความ เข้าใจของแต่ละบุคคลนั้นจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการขับขี่ ซึ่งทฤษฎีความเสี่ยงในภาวะสมดุล ของสิ่งแวดล้อมนี้ ได้ถูกพัฒนามาจาก Theory of Universal Behavior หรือทฤษฎีพฤติกรรมทั่วไป ที่ได้อธิบายโดยยกตัวอย่างว่า หากบุคคลนั้นได้รถยนต์คันใหม่มาซึ่งประกอบไปด้วยถุงลมนิรภัย ซึ่ง จะทำให้ความเสี่ยงที่จะได้รับบาดเจ็บสาหัสที่หัวหรือหน้าอกของบุคคลนั้นลดลงเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ย่อมจะทำให้บุคคลนั้นตัดสินใจที่จะขับรถยนต์คันใหม่นั้นด้วยความไม่ยั้งดีต่อผลนั้นมากขึ้น (มี ความประมาทที่มากขึ้น) และมากกว่าการขับรถยนต์คันเก่า เพราะความเสี่ยงที่จะได้รับบาดเจ็บย่อม มีมากขึ้นด้วยสภาพรถยนต์ที่เก่ากว่า บุคคลดังกล่าวจะไม่กังวลถึงพฤติกรรมการขับขี่ด้วยความ ประมาทของตนนั้นจะทำให้เพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บด้วยการขับรถยนต์ คันใหม่นั้น ทั้งนี้การยกตัวอย่างของทฤษฎีนี้ไม่ได้กล่าวถึงแต่เรื่องของถุงลมนิรภัยเท่านั้น พฤติกรรมการขับขี่ของบุคคลยังอาจขึ้นอยู่กับภาวะ สมดุลของสิ่งแวดล้อมอื่นอีก เช่น ถนนที่มี สภาพดี สภาพของเครื่องยนต์แต่ละคัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นหนึ่งในอิทธิพลต่อการขับขี่ของ

⁴ Raymond M. Bergner. (2010). What is behavior? And so what?. *New Ideas in Psychology*, 28, pp. 3-11.

ผู้ขับขี่ในแต่ละคน⁵ ดังการนำสุนัขโดยสายไว้บนรถยนต์หรือไว้บนยานพาหนะที่เปิดโล่งโดยไม่มี การควบคุมที่เหมาะสม ย่อมส่งผลต่อผู้ขับขี่โดยตรง เนื่องจากผู้ขับขี่ต้องคอยกังวลหรือคอยจับตาดู ถึงพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของสุนัขนั้น

ทฤษฎีตามแบบแผน (The Theory of Planned Behavior)

The Theory of Planned Behavior (TPB) ทฤษฎีตามแบบแผน เป็นทฤษฎีแบบจำลองความ เข้าใจที่ผิดของพฤติกรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงใน “พฤติกรรมกรขับขี่” ซึ่งหลักสำคัญของทฤษฎี นี้คือแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมใดๆที่ถูกกำหนดโดยเจตนาของผู้ขับขี่ ซึ่งจะประกอบไปด้วยหลักอิสระ สามประการ ได้แก่ ทัศนคติ อคติวิสัย และการรับรู้ในการ การควบคุมหรือยับยั้งพฤติกรรมของตน โดยทัศนคติ หมายถึง การประเมินถึงปฏิกิริยาของบุคคลต่อพฤติกรรมเป้าหมาย อคติวิสัย หมายถึง การ สะท้อนถึงการรับรู้ถึงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ว่าแต่ละคนมีความต้องการที่จะเข้าสู่หรือ หลีกเลี่ยงถึงพฤติกรรมที่ได้ถูกกำหนดนั้นไว้อย่างไร (ยอมรับหรือไม่ยอมรับถึงพฤติกรรมนั้น) และ การรับรู้ในการ การควบคุมหรือยับยั้งพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงนั้น โดยทฤษฎี TPB นี้ได้ถูกนำมา อธิบายถึงพฤติกรรมกรขับขี่ ในการคาดการณ์ของการตัดสินใจในการขับขี่บนท้องถนนที่อาจ นำไปสู่การฝ่าฝืนกฎจราจรหรือการขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย โดยขึ้นอยู่กับแต่ละข้อเท็จจริง ซึ่งคนที่มี ทัศนคติเชิงบวกมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมจะมีแนวโน้มต่อการรับรู้ถึงพฤติกรรมในการขับขี่และใน การควบคุมได้สูงหรือต่ำเท่านั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติ ซึ่งหากสามารถควบคุมหรือลดชุดความคิดตาม แบบแผนที่เข้าใจผิดนั้น เช่น โดยการออกกฎหมายห้ามกระทำหรือควบคุมการกระทำนั้น ก็จะลด หรือควบคุมทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้นได้ ก็จะส่งผลไปยังอคติวิสัย (การรับรู้ถึงพฤติกรรมของตน) เพราะอคติวิสัยอาจเป็นตัวที่เพิ่มหรือลดความกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมกรขับขี่นั้นบนท้องถนน เนื่องจากตนเชื่อว่าสามารถควบคุมได้จึงได้แสดงพฤติกรรมออกมา ความเข้าใจในความสามารถ การ ควบคุมของตนนั้นอาจจะทำให้กรอบจำกัดพฤติกรรมกรขับขี่ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจ และพฤติกรรมนั้นอาจเกิดความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับระดับการรับรู้ถึงพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ กล่าวคือ การขาดการควบคุมของพฤติกรรม ย่อมจะเป็นการบั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างความ ตั้งใจและการขับขี่ ซึ่งอาจนำไปสู่อุบัติเหตุตนเอง⁶

⁵ Brian O’Neill, Allan Williams. (1998). Risk homeostasis hypothesis: a rebuttal. *Injury Prevention* 1998, 4, pp. 92-93.

⁶ Castanier, C., Deroche, T., & Woodman, T. (2013). Theory of planned behaviour and road violations: The moderating influence of perceived behavioural control. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 18, pp. 148-158.

พฤติกรรมกรรมการขับชี้ จึงหมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ขับชี้ได้แสดงออกมาให้สังคมรับรู้บนท้องถนน ซึ่งอาจเกิดจากความเชื่อของบุคคลนั้นเอง หรืออาจถูกปลูกฝังจากสังคมที่บุคคลนั้นอยู่ ไม่ว่าจะ เป็นสังคมที่มีความใกล้ชิด ดังเช่น ครอบครัว หรือแม้แต่ผู้คนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ดังพฤติกรรมของผู้ขับชี้ในการนำสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์โดยไม่มี การควบคุมที่เหมาะสม ที่ผู้ขับชี้อาจมีชุดความคิด ที่สทศคิดต่อพฤติกรรมดังกล่าวในเชิงบวก ที่คิดว่าไม่น่าจะเกิดเหตุร้ายหรืออุบัติเหตุขึ้น เช่น คิดว่าสุนัขคงไม่ก่อกวนตนหรือหากก่อกวนก็สามารถจัดการได้ หรือคิดว่าสุนัขคงไม่กระโดดลง ออกจากรถขณะขับชี้ เป็นต้น อันเป็นการบั่น ทอนการรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงของตน (อัตวิสัย) ซึ่งจะทำให้ผู้ขับชี้ปล่อยปะละเลยการควบคุมสุนัขนั้น (ไม่ขับชี้ถึงพฤติกรรมดังกล่าว) ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ดำรงอยู่ในสังคมที่มีชุดความคิดการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ โดยไม่มี การควบคุมที่เหมาะสม มองว่าไม่ใช่เรื่องอันตรายหรือเรื่องที่น่ากังวล จึงทำให้มีการแสดง พฤติกรรมกรรมการขับชี้ดังกล่าวออกมา

2.1.3 วัตถุประสงค์ของกฎหมายในการควบคุมสมรรถภาพที่เหมาะสมของผู้ขับชี้

การควบคุมสมรรถภาพที่เหมาะสมสำหรับผู้ขับชี้ นั้นถูกจัดอยู่ในเรื่องของกฎหมายจราจร เพราะเป็นการขับชี้บนท้องถนนและเนื่องจากสังคมมองว่าผู้ที่กระทำความผิดจราจรนั้น ไม่ใช่ ผู้กระทำความผิดที่มีเจตนาชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากรร้ายแรงแต่อย่างใด เป็นเพียงผู้ที่กระทำความผิด เพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีกทั้งความผิดในการจราจรหรือกฎหมายจราจรไม่ใช่ความผิดในทางศีลธรรม (Mala In se) หากแต่เพราะเป็นความผิดที่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นจึงเป็นความผิด (Mala Prohibita)⁷ หรือที่เรียกว่า กฎหมายเทคนิค ซึ่งหมายความว่าเมื่อไม่ได้มีการบัญญัติการกระทำดังกล่าวให้เป็น ความผิดแล้ว ผู้คนย่อมกระทำอยู่เรื่อยไปโดยไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงภัยในอุบัติเหตุบนท้อง ถนนขึ้นได้จากการกระทำของตน ซึ่งในปัจจุบันที่สังคมได้มีการพัฒนามากขึ้น ไปตามกาลเวลายุค สมัย มีผู้คนใช้ถนนในการสัญจรที่มากขึ้น อันทำให้มีการเกิดอุบัติเหตุที่เพิ่มมากขึ้นตามมาอย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุหลักก็มาจากการที่ผู้ขับชี้ขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนน⁸ จึงจำเป็นต้องมีการ บัญญัติปรับปรุงแก้ไข กฎหมายเพื่อพัฒนาให้เท่าทันสังคมที่ได้พัฒนาไปข้างหน้าเช่นเดียวกัน อัน เป็นการมุ่งควบคุมถึงพฤติกรรมและวินัยในการขับชี้ผู้นั้นเอง และเพื่อให้กฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้น นั้นสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผล จึงต้องมีการกำหนดโทษแก่บุคคลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัตินั้นเอาไว้ด้วย ซึ่งโทษส่วนใหญ่จะเป็นโทษปรับและโทษจำคุก หรือปรับอย่างเดียว

⁷ ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการขับชี้รถผิดกฎหมายจราจรบนทางหลวงแผ่นดิน. *วารสารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 8(6). หน้า 349 - 350.

⁸ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. หมายเหตุ.

เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความปลอดภัยขณะอยู่บนท้องถนน การบัญญัติให้การกระทำหนึ่งที่มีลักษณะอาจก่อให้เกิดอันตรายขึ้นบนท้องถนนเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ นั่น ก็เพื่อปกป้องคุ้มครองประโยชน์ของทุกฝ่าย ทั้งชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของผู้คนที่สัญจรอยู่บนท้องถนนนั้น รวมถึงผู้ขับขี่เองด้วย เพราะการกระทำลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายบนท้องถนนนั้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ใกล้ชิดต่อผล ซึ่งก็คือ อุบัติเหตุแล้ว กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการกระทำดังกล่าวนั้นถือเป็นอันตรายต่อสิ่งที่รัฐประสงค์จะปกป้องคุ้มครองแล้ว ดังนั้น แม้ว่าผลของการกระทำดังกล่าวที่เป็นความเสียหายจะยังไม่ได้เกิดขึ้นก็ตาม ก็ถือได้ว่าการกระทำนั้นสมควรได้รับการลงโทษแล้ว ซึ่งพิจารณาได้จากความเป็นไปได้ของผลที่อาจเกิดขึ้น เสมือนกับความผิดทางอาญาที่จะเป็นการทำอันตรายต่อสิ่งที่กฎหมายมุ่งคุ้มครอง จึงทำให้มีการบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษ โดยที่ไม่จำเป็นต้องรอให้ผลของการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นเสียก่อนแต่อย่างใด อันทำให้ผลของการกระทำนั้นไม่อยู่ในองค์ประกอบของความผิดนั้น ทั้งไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยด้วยว่าผลของการกระทำนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่⁹

ซึ่งกฎหมายในเรื่องของการควบคุมสมรรถภาพที่เหมาะสมของผู้ขับขี่ในการขับขี่นั้น ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ที่มีการบัญญัติถึงพฤติกรรมการขับขี่ที่ห้ามกระทำและได้กำหนดโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาทไว้ในมาตรา 157 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์หลัก คือ รักษาความปลอดภัยบนท้องถนนอันเป็นประโยชน์ในทางสาธารณะเป็นสำคัญ ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5829/2549 ที่ตัดสินในการกระทำของผู้ที่นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่ผู้ขับขี่ โดยนั่งโยกตัวไปมาเพื่อไม่ให้รถเสียหลักล้ม เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ขับขี่ ให้สามารถขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงแข่งข้ายแข่งขารถคันอื่นได้ อันเป็นการขับขี่ที่ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น ตามมาตรา 43 (8) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยผู้ที่ซ้อนเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของผู้ขับขี่ตามกฎหมายดังกล่าว เห็นได้ว่าแม้จะยังไม่มียุติเหตุหรือความเสียหายเกิดขึ้น การขับขี่ในพฤติกรรมดังกล่าวก็เป็นความผิดแล้ว เพราะลักษณะหรือพฤติกรรมการขับขี่ดังกล่าว นั้น เป็นพฤติกรรมหรือลักษณะที่อาจก่อให้เกิดเป็นอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ง่าย จึงต้องมีกฎหมายเข้ามาควบคุมพฤติกรรมการขับขี่ไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับการขับขี่ในประเทศไทยที่ผู้ขับขี่จะต้องมีใบอนุญาตขับขี่นั้น ผู้ที่จะทำการขอใบอนุญาตจะต้องผ่านการอบรม ทดสอบความรู้ความสามารถ

⁹ เอกรัตน์ โลหะ. (2553). *ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 ศึกษากรณีการขอตรวจใบอนุญาตขับขี่*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. หน้า 10-12.

ในการจับจีเอ็มในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ อีกทั้งจะต้องขอใบอนุญาตจับจีเอ็มก่อน ทั้งนี้เพราะรัฐต้องการที่จะทำการควบคุมการจับจีเอ็มยานพาหนะบนถนนหนทางให้มีความปลอดภัยโดยการกำหนดกฎเกณฑ์เบื้องต้น ทั้งอายุ ความรู้ความสามารถในการจับจีเอ็ม อบรมให้ความรู้ในทางกฎหมายและการจับจีเอ็มอย่างปลอดภัย ตลอดจนทดสอบความพร้อมของทางร่างกายในการพิจารณาว่าผู้นั้นมีความเหมาะสมที่จะได้รับใบอนุญาตจับจีเอ็มและจับจีเอ็มบนท้องถนนร่วมกับผู้อื่นหรือไม่ อันกล่าวได้ว่า ใบจับจีเอ็มถือเป็นหนึ่งในหลักประกันของความสามารถในการจับจีเอ็มของผู้ถือใบอนุญาตจับจีเอ็ม และถือได้ว่าผู้นั้นได้รับการตรวจสอบและคัดกรองเบื้องต้นแล้ว¹⁰ และหากผู้จับจีเอ็มได้จับจีเอ็มโดยฝ่าฝืนความเหมาะสมในเรื่องสมรรถภาพที่กฎหมายได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว¹¹ นอกจากโทษปรับที่จะต้องชำระแล้ว ยังถูกตัดคะแนนใบอนุญาตด้วย อันเป็นเสมือนกับการตัดคะแนนความประพฤติของผู้จับจีเอ็มซึ่งหากถูกตัดคะแนนใบอนุญาตจนหมดย่อมถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจับจีเอ็ม กล่าวคือ เมื่อผู้จับจีเอ็มสามารถควบคุมความประพฤติและสมรรถภาพของตนในการจับจีเอ็มให้เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ก็จะต้องถูกสั่งพักใช้อันเป็นการระงับใช้ใบอนุญาตจับจีเอ็มชั่วคราว

เมื่อได้พิจารณาจากที่ได้กล่าวข้างต้นมานี้ กล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายในการควบคุมสมรรถภาพการจับจีเอ็มที่เหมาะสมก็คือ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของผู้คนที่ได้ใช้ประโยชน์ในถนนหนทางอันเป็นทางสาธารณะร่วมกันเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเป็นการสร้างและปลูกฝังความเป็นระเบียบในการใช้ท้องถนนนั้น เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขณะจับจีเอ็มบนท้องถนน มิให้เกิดเป็นโศกนาฏกรรมอุบัติเหตุบนท้องถนนอันก่อให้เกิดความสูญเสียไม่ว่าจะในชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้ใดก็ตาม อันเป็นการเพื่อปกป้องสังคมโดยรวม จึงอาจจำต้องมีการจำกัดการกระทำบางอย่างไปบ้าง แต่ก็เพื่อแลกกับความปลอดภัยบนท้องถนนของผู้คน และเมื่อได้คำนึงถึงสังคมที่ได้พัฒนามาตามเวลาที่ผ่านไปนี้ ดังเช่น กรณีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับรถของผู้จับจีเอ็ม ทั้งที่ในยุคสมัยก่อน ปัญหาดังกล่าวไม่เคยเกิดขึ้น แต่เพราะสังคมที่ก้าวหน้ามีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นในชีวิตประจำวัน อันทำให้เป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนและก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลอื่นๆ¹² ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับรถของผู้จับจีเอ็มเป็นความผิด¹³ และมีโทษทางอาญาที่เป็น

¹⁰ เอกรัตน โลหะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 9. หน้า 13-14.

¹¹ เฉพาะกรณีขับรถบนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ขับรถขณะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา ขับรถลักษณะที่กีดขวางการจราจรและขับรถค่อมหรือทับเว้นหรือแนวเขตแบ่งช่อง

¹² พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2551. หมายเหตุ.

¹³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 43 (9).

โทษปรับ¹⁴ เว้นแต่ในกรณีที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา โดยผู้จับจีบไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นอันอยู่ในหมวดของการจับรถ ที่เป็นการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในเรื่องของสมรรถภาพหรือพฤติกรรมในการขับขี่ในการขับขี่ให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย ซึ่งก็เห็นได้ว่าไม่ได้เป็นการห้ามเด็ดขาดแต่อย่างใด เพราะเมื่อผู้ขับขี่ได้มีการใช้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการขับขี่ ก็ถือว่าการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวจะไม่ลดทอนสมรรถภาพหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมในการขับขี่ของผู้ขับขี่แล้ว เช่นเดียวกับการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ ที่สังคมได้พัฒนาความคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับสุนัข โดยการพาสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์ในที่ต่างๆ เมื่อไม่มีการควบคุมที่เหมาะสม ย่อมทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ทั้งจากที่สุนัขก่อกวนผู้ขับขี่ขณะขับรถหรือกรณีที่สุนัขกระโดดลงจากรถ แล้ววิ่งไปทั่วท้องถนน อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งร่างกายและทรัพย์สินของผู้อื่น

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในสุนัข

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ได้มีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะสุนัข ในอดีตการเลี้ยงสุนัขของมนุษย์เป็นไปเพียงเพื่อสมัยนิยม (Fashion) เท่านั้น จนได้มีการวิวัฒนาการของสังคม โดยเริ่มมีการเลี้ยงสุนัขเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคมที่มากขึ้น โดยการนำมาใช้เป็นแรงงาน ไม่ว่าจะเพื่อการทำงาน การล่าสัตว์หรือการลากจูงหรือด้วยเหตุผลอื่นก็ตาม¹⁵ จนต่อมาสังคมได้มีพัฒนาวิวัฒนาการทำให้แนวคิดที่มนุษย์มีต่อสัตว์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมที่พัฒนามากขึ้น จากที่เคยนำสัตว์มาใช้เป็นเพียงเครื่องประดับหรือใช้แรงงานเพียงอย่างเดียว แยกมนุษย์และสัตว์ออกจากกัน โดยอาศัยมุมมองที่ว่าสัตว์ไม่มีสติที่จะตระหนักในสิ่งที่กระทำและได้กระทำไปโดยสัญชาตญาณเท่านั้น เกิดเป็นแนวคิดใหม่ตามสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าว่า แท้จริงแล้วสัตว์ก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ สามารถรับรู้ความเจ็บปวด ความทุกข์ ความสุขเช่นเดียวกันกับที่มนุษย์สามารถรู้สึกได้ จนเกิดเป็นแนวคิดในเรื่อง “สิทธิสัตว์” และ “การจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้น” ในเวลาต่อมา¹⁶

¹⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 157.

¹⁵ Mairin Din (2013), *Practically Emotional: An Anthropological Investigation of the Relationship between Humans and Dogs*. (Online). Available: https://scholars.hip.tricolib.brynmawr.edu/bitstream/handle/10066/11564/Din_thesis_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y (pp. 6-9). [2023, March 3]

¹⁶ ชันวรัตน์ โรจนโรวรรณ. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 75-76.

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิสัตว์

คำว่า “สิทธิ” ทั่วไปแล้วย่อมแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ สิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) อันเป็นสิทธิที่ติดตัวมาตามธรรมชาติ และสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) อันเป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้¹⁷ อีกทั้งยังได้มีการนิยามถึงคำว่า “สิทธิ” โดย Gary Francione ไว้ว่าเป็นดังเครื่องมือที่นำมาใช้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด เช่น สิทธิในเสรีภาพ สิทธิพื้นฐานในความปลอดภัยทางกายภาพ เป็นต้น¹⁸ เมื่อพิจารณาถึงคำว่า “สิทธิสัตว์” อันสามารถใช้ในการความหมายเดียวกันกับคำว่า “อิสรภาพสัตว์” โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าสัตว์นั้นเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก โดยตามธรรมชาติ ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างก็พึ่งพาอาศัยในซึ่งกันและกัน แต่มนุษย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ให้สถานะทางจริยธรรมต่อสัตว์ จึงจำต้องใช้ประโยชน์จากสัตว์ให้อยู่บนสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องยอมรับและเคารพ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้นำไปสู่แนวคิดการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งในทางวิทยาศาสตร์นั้น สวัสดิภาพสัตว์คือ ความต้องการของสัตว์ในสิ่งใด ๆ ที่ทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างมีระบบและปลอดภัย ทั้งนี้ความต้องการดังกล่าวมีทั้งความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัยและความต้องการที่สูงขึ้นไป เช่น การคงไว้ซึ่งความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์¹⁹

ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองของซู โดนัลด์ สันกับวิล คิมลิก้า (Sue Donaldson & Will Kymlicka) เป็นทฤษฎีในทางศีลธรรมอันเกี่ยวข้องกับสัตว์ โดยมีแนวคิดที่ว่านอกจากสิทธิขั้นพื้นฐานอันควรได้รับการปกป้องที่สัตว์พึงมีดังเช่นมนุษย์แล้ว สัตว์เหล่านั้นยังพึงมีสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เฉพาะแตกต่างกันอันเหมือนกับมนุษย์ เนื่องจากสิทธิขั้นพื้นฐานอันเป็นสิทธิในชีวิตและเสรีภาพของสัตว์ที่จะไม่ถูกทำอันตรายโดยมนุษย์ เช่น การฆ่า การทรมาน การกักขังและอาจรวมถึงความปลอดภัยด้วย เป็นต้น ซึ่งมีมุมมองว่ามนุษย์และสัตว์นั้นต่างมีคุณค่าในตัวเองที่เท่าเทียมกันนั้น ดังนั้นการจะให้ลดการเอาเปรียบสัตว์ลงในปัจจุบันเพียงอย่างเดียว อาจไม่เป็นการเพียงพอ กล่าวคือ โดนัลด์สันและคิมลิก้ายังคงยืนยันและยอมรับถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของ

¹⁷ ศิริชนก วิชัยเกตุกุล. (2559). *สิทธิสัตว์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-03/NALT-radioscript-rr2559-mar4.pdf> [2566, 28 กุมภาพันธ์]

¹⁸ จิรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง (2562). ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนพื้นฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียม. *วารสารสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย*, 14 (1). หน้า 87-88.

¹⁹ ศิริชนก วิชัยเกตุกุล. (2559). *สิทธิสัตว์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-03/NALT-radioscript-rr2559-mar4.pdf> [2566, 28 กุมภาพันธ์]

สัตว์ในเรื่องของชีวิตและเสรีภาพ ว่าสัตว์นั้นสามารถมีความรู้สึกได้ ทั้งทุกข์สุขและรับรู้ถึงการได้รับการทรมานทางด้านร่างกายและจิตใจที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งได้อ้างถึงข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม สิทธิดังกล่าวย่อมอาจถูกหักล้างได้ในบางสถานการณ์ที่มีความจำเป็น เช่น ถูกสัตว์ทำร้าย ดังเช่นมนุษย์ที่อาจอ้างการป้องกันในกรณีที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเพื่อให้พ้นภัยอันตราย แต่สิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองนั้น ให้รวมถึงสิทธิของสัตว์ที่มีสัญชาติความเป็นพลเมือง เขตแดน และการจำแนกกลุ่มสัตว์ออกมาเป็นประเภทต่างๆ เพื่อการคุ้มครอง²⁰

2.2.2 แนวคิดสวัสดิภาพสัตว์

ความหมายของ “หลักสวัสดิภาพสัตว์” นั้นโดยทั่วไปแล้วหมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์นั้น ทั้งในทางกายภาพ (สภาพร่างกาย) และทางจิตวิทยา (สภาพจิตใจ) ทั้งนี้จำเป็นต้องพิจารณาในแต่ละประเภทหรือสายพันธุ์ของแต่ละสัตว์ไป เพราะสัตว์แต่ละประเภทหรือสายพันธุ์ย่อมมีพฤติกรรมและสภาพจิตใจในการสื่อสารและโต้ตอบในสภาวะปกติที่แตกต่างกัน²¹ ซึ่งหลักสวัสดิภาพนี้ ได้ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สัตว์ได้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยสัตวแพทยสมาคมแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Veterinary Medical Association หรือ AVMA) มองว่าแท้จริงแล้วหลักดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของมนุษย์ จนได้มีการจัดทำ “หลักอิสรภาพ 5 ประการ” ขึ้นมาได้แก่ประการแรก สัตว์พึงมีความอิสระจากความหวาดกลัว กระทบและการขาดแคลนอาหาร ประการที่สอง สัตว์พึงมีอิสระจากความไม่สะดวกสบาย ประการที่สาม สัตว์พึงมีความอิสระจากความเจ็บปวด ประการที่สี่ สัตว์พึงมีอิสระในการแสดงออกถึงพฤติกรรมอันเป็นปกติของสัตว์นั้น และประการสุดท้าย สัตว์พึงมีอิสระจากความกลัวและความเครียด²²

หลัก 5 ประการนี้ยังได้บ่งชี้ถึงว่าสัตว์นั้นต้องสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำที่สะอาดและแหล่งอาหารที่สมบูรณ์ เพื่อให้สัตว์นั้นมีสุขภาพที่แข็งแรงและกระฉับกระเฉง อีกทั้งยังต้องได้รับการป้องกันจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม รวมถึงต้องมีสถานที่พักพิงที่เหมาะสม หากสัตว์นั้นต้องการความช่วยเหลือทางการแพทย์จะต้องมีการจัดความช่วยเหลือ ยิ่งไปกว่านั้นสิ่งที่ใช้ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บหรือรักษาสัตว์ จะต้องอยู่ในที่ที่เหมาะสม กล่าวคือ มีพื้นที่และอยู่ในสายพันธุ์เดียวกัน และท้ายที่สุด ในกรณีของผู้ดูแลสัตว์ ผู้ที่ดูแลจะต้องรับรองในพฤติกรรมและการรักษาเพื่อลดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทางจิตใจของสัตว์นั้น อย่างไรก็ตามสวัสดิภาพของ

²⁰ จีรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 87-88.

²¹ Coria Avila & Herrera Covarrubias. (2012). The neuroscience of animal welfare: theory 80-20. *Revista eNeurobiología*, 3(6). pp. 3.

²² วิสุทธีนันท์ ปัญจะ. (2564). ข้อเสนอในการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในการขนส่งทางอากาศ : ศึกษาบทกฎหมายประเทศฟินแลนด์. *วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี*, 16(12). หน้า 20.

สัตว์นี้ ไม่ใช่เป็นเพียงการดูแลให้อยู่รอดอันเป็นการดูแลเพียงวันเดียวเท่านั้น (ให้มีชีวิตอยู่รอด เฉพาะในวันที่ช่วยเหลือ จากนั้นก็ไม่ใยดีหรือปล่อยให้ไปทั้ง ๆ ที่พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของ สัตว์นั้นยังไม่มีความพร้อมที่จะปล่อย) แต่จะต้องเป็นการดูแลที่สั่งสมและเตรียมความพร้อมทั้งของ ตัวสัตว์นั้นเองและสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจต้องใช้เวลาหลายวัน²³ ซึ่งในประเทศไทยก็มีการนำ หลักสวัสดิภาพของสัตว์มาปรับใช้เช่นเดียวกัน โดยปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณ กรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557²⁴ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการ จัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561²⁵

2.2.3 แนวคิดที่ยึดสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลาง (Biocentric View)

ตามมุมมองในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ของปีเตอร์ ซิงเกอร์ (Peter Singer) แนวคิดที่ยึดสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นแนวคิดที่นำเสนอถึงความเท่าเทียมของ สิ่งมีชีวิตที่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้คน สัตว์หรือแม้แต่พืชก็ตาม โดยมีมุมมองว่า ทุกชีวิตล้วนมีคุณค่าในตัวเองด้วยกันทั้งสิ้น และเมื่อมีคุณค่าแล้วทุกชีวิตก็ควรที่จะต้องเคารพถึง คุณค่าของชีวิตอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน การมีแนวคิดนี้ขึ้นมาก็คือเนื่องด้วยที่มนุษย์มักจะอาศัยว่าตนเป็น สิ่งมีชีวิตที่มีสติปัญญาเหนือสิ่งมีชีวิตอื่น ดำรงชีวิตโดยกดขี่ข่มเหงสิ่งมีชีวิตอื่นหรือไม่เห็น ความสำคัญของคุณค่าของสิ่งมีชีวิตอื่นเท่าที่ควร ตั้งตนเองเป็นศูนย์กลาง อันกล่าวได้ว่าแนวคิดที่

²³ Coria Avila & Herrera Covarrubias. *Supra*. pp.3.

²⁴ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ”

²⁵ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561

“ข้อ 4 สัตว์ที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ ในกรณีเลี้ยงสัตว์เป็นกลุ่มควรแน่ใจว่าสัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและน้ำอย่างทั่วถึง
- (2) จัดให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและความปลอดภัยของสัตว์
- (3) จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการในการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสมและให้การรักษา เมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บโดยไม่ชักช้า
- (4) จัดการไม่ให้สัตว์ได้รับความเครียด หวาดกลัว เจ็บปวดหรือทุกข์ทรมาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- (5) จัดให้สัตว์ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและ พละนาามัยของสัตว์”

ยึดสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลางนั้นเป็นแนวคิดที่นำมาเพื่อปฏิเสธแนวคิดที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางโดยสิ้นเชิง²⁶ อันเป็นการเพิ่มมุมมองด้านคุณค่าของสิ่งมีชีวิตอื่นที่นอกเหนือจากมนุษย์

2.2.4 วิวัฒนาการของกฎหมายการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

สหภาพยุโรป

จากเดิมก่อนที่สัตว์จะได้รับความคุ้มครองในชีวิตร่างกาย อนามัยหรือสิทธิอื่นๆ โดยกฎหมายแล้วนั้น ได้มีแนวคิดดั้งเดิมตั้งแต่สมัยกรีกของอริสโตเติล (Aristotle) (384-322 ปีก่อนคริสตกาล) ที่เชื่อว่า “ความสามารถที่จะรับรู้ถึงเหตุผลนั้น ถือเป็นจุดสูงที่สุดเมื่อเทียบกับความสามารถอื่นๆ” และจากแนวคิดนี้เองที่เป็นการจุดประกายความคิดของผู้คน เกิดเป็นการเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ด้วยกันในสังคม โดยมนุษย์นั้นย่อมอยู่เหนือทุกสิ่งมีชีวิตอื่นเพราะมนุษย์มีสติปัญญา และด้วยการเรียงลำดับนี้เองจึงทำให้มนุษย์มีอำนาจสูงสุดเหนือสิ่งมีชีวิตหรือสัตว์อื่นทั้งปวงและจะสามารถทำสิ่งใดกับสัตว์เหล่านั้นก็ได้ จวบจนมาถึงยุคสมัยโรมันที่ขึ้นชื่อว่าเป็นยุคที่โหดร้ายทารุณกับสัตว์เป็นอย่างมาก (และอาจจะต่อมนุษย์ด้วยกันเองด้วย) ซึ่งช่วงเวลาโหดร้ายทารุณกว่า 400 ปีของยุคสมัยนี้เอง เหล่าสัตว์จำนวนนับหมื่นชีวิต มากมายหลากหลายชนิดและสายพันธุ์ได้ถูกตกอยู่ในวังวนของการถูกทรมาน โดยมนุษย์ อันไม่อาจโต้แย้งถึงสิทธิของการมีชีวิตที่ดีได้ ทั้งนี้เพียงเพื่อเป็นความบันเทิงใจให้กับมนุษย์เท่านั้น มาจนถึงศตวรรษที่ 13 นักทฤษฎีชาวอิตาลี Saint Thomas Aquinas (1124-1274) ที่แม้จะได้ยืนยันในแนวคิดของอริสโตเติลที่กล่าวไว้ว่ามนุษย์เป็นผู้มีสติปัญญา จึงอยู่เหนือสิ่งมีชีวิตอื่น แต่มนุษย์ก็ไม่ได้มีอำนาจเหนือสิ่งมีชีวิตอื่นโดยตรง เพราะอย่างไรก็ตามมนุษย์จำเป็นต้องมีหน้าที่ตามศีลธรรมต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ นั้นด้วย เพราะมิเช่นนั้นมนุษย์ในรุ่นต่อ ๆ ไป ย่อมจะหยิบยกพฤติกรรมที่โหดร้ายเหล่านี้ไปกระทำต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ซึ่งรวมถึงกระทำต่อมนุษย์ด้วยกันเองด้วย และหากเป็นการกระทำต่อสิ่งมีชีวิตอื่นหรือสัตว์อื่นซึ่งมีเจ้าของ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อเจ้าของสัตว์ด้วยเช่นกัน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว แม้จะได้เริ่มมีการตระหนักถึงการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์แล้ว แต่ก็ยังไม่ได้มีการแสดงถึงสิทธิของสัตว์โดยตรง เพราะยังมุ่งเน้นถึงเรื่องของพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ด้วยกันเท่านั้นและยังมองว่าสัตว์เป็นเพียงทรัพย์สินของมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของ เวลาผ่านไปมาจนเริ่มยุคสมัยใหม่ ที่เริ่มมีนักทฤษฎีได้พิสูจน์ถึงเรื่องสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถรับรู้ความเจ็บป่วยได้ก็ตาม แต่การแสดงความรู้สึกเหล่านั้นออกมาโดยที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการคิด อีกทั้งยังไม่สามารถโต้ตอบในภาษาที่ชัดเจนได้ดังเช่นมนุษย์ เช่น

²⁶ สุภาพรณ ไกรเดช, วรรณวิสาข์ ไชยโย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ในทัศนคติของปีเตอร์ ซิงเกอร์. *วารสารปรัชญา*, 16(2). หน้า 90-93.

René Descartes(1596-1650)²⁷ กล่าวคือ แม้จะได้เริ่มเข้าสู่ในยุคสมัยใหม่แล้วก็ตาม ผู้คนก็ยังคงเชื่อว่าสัตว์ไม่มีความรู้สึกนึกคิด การโต้ตอบเป็นไปเพียงตามสัญชาตญาณของสัตว์นั้น ๆ เท่านั้น

ในเวลาต่อมา Thomas Hobbes (1588-1679) ผู้คิดค้นทฤษฎีสัญญาประชาคม ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ไว้ว่า มนุษย์พึงปฏิบัติตามประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น และประโยชน์ส่วนตนนั้นเองที่จะนำไปสู่การร่วมมือกันของหลาย ๆ คนเข้าด้วยกัน เกิดเป็นสัญญาประชาคมขึ้น ทั้งนี้เมื่อสัตว์ไม่มีภาษาดังเช่นมนุษย์ สัตว์จึงไม่สามารถเข้าสัญญาประชาคมได้ไม่เท่ากับมนุษย์หรือสัตว์ด้วยกันเองก็ตาม ดังนี้ สัตว์จึงไม่คู่ควรที่จะได้รับการตอบแทนทางศีลธรรมและแม้จะได้มีความพยายามมากมายในการพิสูจน์ถึงเรื่องความรู้สึกทั้งในทางทฤษฎีและทางวิทยาศาสตร์ ภาษาที่สัตว์ใช้ในการสื่อแสดงออกไปจนถึงเรื่องศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์แล้วนั้น เช่น John Locke (1632-1704) Immanuel Kant (1724 - 1804) Jeremy Bentham (1784 - 1832) William Youatt (1776-1847) เป็นต้น²⁸ แต่ก็ยังไม่มีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์แต่อย่างใดในทางกฎหมายในสหภาพยุโรป ได้เพียงแต่ความตระหนักของผู้คนที่ได้เริ่มตระหนักถึงการกระทำที่พึงมีต่อสัตว์เท่านั้น

จุดเปลี่ยนที่สำคัญในเรื่องสิทธิสัตว์ คือ ในช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (1945-1980) ที่เกิดความต้องการในอาหารราคาต่ำที่สูง เกิดเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่มีการเลี้ยงสัตว์เข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง ที่เกิดเป็นการกระทำที่ทารุณโหดร้ายกับสัตว์เพื่อการเกษตร กล่าวคือ ใช้วิธีที่โหดร้ายรุนแรงในการผลิตเนื้อสัตว์หรือเพื่อให้ได้ผลผลิตจากสัตว์มาก²⁹ อีกทั้งช่วงเวลาดังกล่าวยังได้เริ่มมีการนำสัตว์มาใช้ในการวิจัยทางการแพทย์และเพื่อทดลองในผลิตภัณฑ์³⁰ เกิดเป็นการตั้งคำถามและความกังวลของผู้คนถึงกระบวนการที่นำสัตว์มาใช้หรือผลิตด้วยความรุนแรงและโหดร้ายต่อสัตว์นั้น ทั้งนี้ รัฐบาลของสหราชอาณาจักรก็ได้รับรู้ถึงข้อที่ควรตระหนักนี้เช่นกัน แต่เนื่องด้วยขณะนั้นยังขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนในการพิสูจน์ถึงความมีอยู่ของความรู้สึกของสัตว์ที่จะสามารถกำหนดถึงสวัสดิภาพของสัตว์ที่จะให้ครอบคลุมไปถึงทั้งทางกายภาพและจิตใจของสัตว์เหล่านั้น ดังนั้นในการกำหนดสวัสดิภาพของสัตว์จึงยังไม่สามารถทำได้ ด้วยเหตุนี้

²⁷ Ian J.H. Duncan. (2019). Animal Welfare : A Brief History. *Animal Welfare: From Science to Law*. pp. 13-14.

²⁸ *Ibid*.p. 14-16.

²⁹ เช่น วิธีการผลิตเนื้อไก่ในโรงฆ่าสัตว์ปีก การใช้กรงแบบเตอริ์เพื่อให้ไก่วางไข่ การขังลูกวัวเดี่ยวในลังเพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อวัว การผลิตกระต่ายด้วยวิธีที่รุนแรงเพื่อความเร่งรัดในการผลิต การใช้กล่อ่งเพื่อเก็บความร้อนกับสุกรเพื่อการขุนให้ได้มาซึ่งเนื้อสุกร

³⁰ Bernard Unti and Andrew N. Rowan. (2001). A Social History of Postwar Animal Protection. *The State of the Animals*. pp. 21.

เองจึงได้เริ่มมีการนำศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ในเรื่องความรู้สึกนึกคิด โดยมุ่งเน้นถึงความสำคัญในด้านจริยธรรมต่อสัตว์ หลังจากนั้นมา “การจัดสวัสดิภาพสัตว์” จึงได้กลายเป็นอีกหนึ่งประเด็นหลักที่สหภาพยุโรปได้มองว่าเป็นเรื่องสำคัญและควรต้องมีการจัดการอย่างเร่งด่วน จึงทำให้ในปี ค.ศ.1974 ได้มีการรับรองถึงข้อความทางกฎหมายฉบับแรกเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ขึ้น³¹ ปรากฏอยู่ในมาตรา 13 แห่ง สนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป (the Treaty on the Functioning of the European Union) โดยมีใจความสำคัญว่า “เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก ในการทำการเกษตร การประมง การขนส่ง การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีจึงต้องกระทำโดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์อย่างเต็มที่” ซึ่งแม้จะได้ชื่อว่าเป็นสนธิสัญญา แต่ก็ไม่ได้มีสภาพบังคับว่าประเทศสมาชิกจะต้องทำตามแต่อย่างใด เพราะเป็นเพียงนโยบายเท่านั้น³²

ประเทศแรกที่มีการบัญญัติกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ในสหภาพยุโรป คือ สหราชอาณาจักร³³ และตามมาด้วยสาธารณรัฐฝรั่งเศสในไม่กี่ปีต่อมา³⁴ ซึ่งก็ยังไม่ได้เป็นการคุ้มครองถึงสัตว์ทั้งหมดอย่างเต็มรูปแบบแต่อย่างใด³⁵ ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 ได้มีการทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Universal declaration of animal rights) ขึ้น ณ สหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส แห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อมุ่งเน้นถึงจริยธรรมอันมนุษย์พึงมีต่อสัตว์เป็นสำคัญ ด้วยเพื่อให้เป็นหลักทั่วไปในระดับสากลและนานาชาติ ซึ่งสาระสำคัญของปฏิญญาสากลนี้มีในเรื่องของการคำนึงถึงสิทธิของสัตว์ที่มนุษย์พึงต้องการและปกป้องเอาไว้ เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมระหว่างมนุษย์และสัตว์ ทั้งนี้ ปฏิญญาสากลดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีอิทธิพลมากพอที่จะให้ประเทศในสหภาพยุโรปในการตระหนักถึงสิทธิของสัตว์และได้ออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิของสัตว์³⁶ และในปี ค.ศ. 1987 สหภาพยุโรปได้ออกกฎบัตร

³¹ Denis Simonin & Andrea Gavinelli. (2019). The European Union legislation on animal welfare: state of play, enforcement and future activities. *Animal Welfare: From Science to Law*. pp. 60.

³² Article 13 of THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION “... pay full regard to the welfare requirements of animals, while respecting the legislative or administrative provisions and customs of the Member States relating in particular to religious rites, cultural traditions and regional heritage.”

³³ Martin's Act 1822

³⁴ Grammont Act 1850

³⁵ Muriel Falaise. (2019). Legal standards and animal welfare in European countries. *Animal Welfare: From Science to Law*. pp. 71.

³⁶ คณะกรรมการกฤษฎีกา. *บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ...* สำนักงาน(เรื่องเสร็จที่ 650/2553)(เอกสารไม่เผยแพร่). หน้า 4.

ที่สำคัญอีกฉบับหนึ่งออกมา คือ อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (European Convention for the Protection of Pet Animals) เนื่องจากกฎหมายสัตว์ที่ได้ออกมาก่อนหน้านี้ ส่วนใหญ่ล้วนเป็นการมุ่งคุ้มครองสัตว์ กรณีการบริโภค การขนส่ง การทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ แต่กฎฉบับนี้ได้ถูกตราขึ้นเพื่อจุดประสงค์ที่จะเน้นความคุ้มครองไปยังสัตว์เลี้ยงด้วย ให้ได้มีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่เหมาะสม³⁷ ด้วยในช่วงเวลานั้นผู้คนเริ่มหันมาเลี้ยงสัตว์กันเพิ่มมากขึ้นในสังคม ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1990 ซึ่งถือเป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญและนับเป็นอีกหนึ่งจุดเปลี่ยนในสหภาพยุโรป เนื่องจากไม่น้อยกว่า 12 ประเทศในสหภาพยุโรปได้มีกฎหมายในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ได้ผ่านออกมา³⁸ ซึ่งในการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิของสัตว์ของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรปนี้เอง ได้ดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 21 ที่ทุกประเทศในสหภาพยุโรปมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของสัตว์ และในบางประเทศได้กำหนดความคุ้มครองสิทธิของสัตว์ไว้ในกฎหมายสูงสุดด้วย³⁹ เช่น ในรัฐธรรมนูญ เป็นต้น โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่ประเทศในสหภาพยุโรปได้ตราออกมานี้ ครอบคลุมตั้งแต่การกระทำที่ทารุณ โหดร้ายต่อเนื้อตัวร่างกาย ไปจนถึงคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ด้วย กล่าวคือ สัตว์พึงมีอิสระจากความหวาดกลัว ความไม่สะดวกสบาย ความทรมาน ความเจ็บป่วย ไม่ว่าจะได้กระทำต่อสัตว์ในที่สาธารณะหรือไม่ก็ตาม จะด้วยเจตนาหรือไม่เจตนา หรือแม้แต่เป็นเพียงการละเลยก็เป็นความผิดด้วยเช่นกัน ซึ่งทั้งหมดถูกบัญญัติไว้เป็นความผิดและมีโทษหากฝ่าฝืนหรือไม่ยอมทำตาม (ปล่อยปละละเลย) และได้คุ้มครองไปถึงการล่วงละเมิดทางเพศต่อสัตว์ด้วย ซึ่งโทษของความผิดในการกระทำความผิดดังกล่าวไปยังข้างต้น มักจะมีโทษที่ค่อนข้างต่ำ แม้จะมีโทษจำคุกแต่ส่วนใหญ่ศาลจะไม่ลงโทษถึงจำคุก เว้นแต่พฤติการณ์ที่มีความโหดร้าย อย่างไรก็ตาม บางประเทศในสหภาพยุโรปได้พัฒนาระดับของการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์สูงขึ้นไปจนถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม และเจ้าของสัตว์ เช่น การใช้ปลอกคอไฟฟ้า การครอบหูและการต่อหางสุนัขที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อการรักษา การกำหนดพื้นที่ที่สัตว์ควรมีเพื่อการอาศัย หรือแม้กระทั่งการกำหนดชั่วโมงที่สัตว์พึงมีอิสระที่จะออกข้างนอกบ้าน (การกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องพาสุนัขไปเดินเล่น) การเดินทางร่วมกับสัตว์ (การจับขี้พร้อมสัตว์เลี้ยงหรือการโดยสารโดยขนส่งสาธารณะ) การควบคุมสัตว์ให้

³⁷ European Convention for the Protection of Pet Animals. Preamble.

³⁸ Denmark (1991); The Netherlands (1992); Cyprus (1994); Portugal (1995); Finland (1996); Germany, Spain, Hungary, Poland (1998); Croatia, Estonia, Slovenia (1999).

³⁹ Switzerland (1992), Germany (2002), Luxembourg (2007) and Austria (2013).

เหมาะสมในที่สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งก็จะเป็นการคุ้มครองที่กำหนดเฉพาะเจาะจงในสัตว์บางประเภท เช่น สุนัข แมวและปลา เป็นต้น⁴⁰

จึงเห็นได้ว่าสหภาพยุโรปมีพัฒนาการในความพยายามในการที่จะคุ้มครองถึงสิทธิของสัตว์มาอย่างยาวนาน ความพยายามในการพิสูจน์ถึงการมีความรู้สึก ความเจ็บปวด ความทุกข์ ความสุขที่สัตว์มีได้เช่นเดียวกับมนุษย์ แม้จะไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยภาษาที่ชัดเจนเช่นมนุษย์ และจะได้มีการตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ในสังคมมาอย่างยาวนานก็ตาม แต่ในการที่จะตรากฎหมายคุ้มครองออกมาก็ไม่ใช่เรื่องที่ย่างคายน เพราะการจะออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ย่อมกระทบต่อหลาย ๆ เรื่อง จึงต้องผ่านการทบทวนอย่างรอบคอบ จนได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองถึงสิทธิของสัตว์ในที่สุด และแม้จะมีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์ออกมาแล้ว แต่หลาย ๆ ประเทศในสหภาพยุโรปก็ยังไม่หยุดที่จะพัฒนาการคุ้มครองนี้ให้จำกัดถึงเพียงแค่สิทธิบางประการเท่านั้น เพราะเมื่อได้คำนึงถึงสังคมในปัจจุบันที่ผู้คนและสัตว์ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งส่วนแต่เป็นสิ่งที่ชีวิตเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องเคารพถึงสิทธิซึ่งกันและกันด้วย จึงได้มีการพัฒนาถึงสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์ให้มีความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีในการดำรงชีวิตแต่ละวันด้วย

ราชอาณาจักรไทย

มุมมองสถานะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ของราชอาณาจักรไทยในอดีตนั้น มองว่าสัตว์เป็นเพียงทรัพย์สินชิ้นหนึ่งของผู้คนเท่านั้น ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินนั้นก็ถือว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของ อีกทั้งยังมีความคิดว่าสัตว์เป็นเพียงเครื่องมือในการละเล่นหรือในการแข่งกีฬา เพื่อเป็นการสร้างความบันเทิงให้กับผู้คนเท่านั้น เช่น การชนไก่ เป็นต้น⁴¹ หรือแม้แต่การนำสัตว์มาใช้เป็นพาหนะในการทำศึกสงครามในอดีต ดังเช่น ช้าง ที่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับวัฒนธรรมไทยในอดีต ตั้งแต่สมัยราชอาณาจักรสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี จนกระทั่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นยานพาหนะแล้วยังถูกใช้มาเข้าทำพระราชพิธีที่สำคัญและถือเป็นแรงงานสำคัญในการเกษตร งานก่อสร้าง การขนส่งและคมนาคมอีกด้วย⁴² และเนื่องด้วยช้างเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญใน

⁴⁰ Muriel Falaise. (2019). Legal standards and animal welfare in European countries. *Animal Welfare: From Science to Law*. pp. 72- 75.

⁴¹ อภิรักษ์นัย นิยมไทย. (2562). มาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามกฎหมายไทย. *จุลนิติ*, 16(1). หน้า 162.

⁴² สถานเอกอัครราชทูต กรุงโคเปนเฮเกน. (2566). *ความสำคัญของช้างในประเทศไทย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://copenhagen.thaiembassy.org/th/content/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%9>

ราชอาณาจักรไทยเป็นอย่างมาก จึงทำให้ได้มีการตราพระราชบัญญัติรักษาช้างขึ้นใน พ.ศ. 2464 ซึ่งแม้จะเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้ออกมาเพื่อคุ้มครองสัตว์ก็ตาม แต่ก็เป็นการบังคับใช้แค่กรณีช้างเท่านั้นไม่รวมถึงสัตว์ชนิดอื่นแต่อย่างใด โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าห้ามในการจับฆ่าหรือทำร้ายช้างป่า⁴³ จวบจนมาถึงปี พ.ศ. 2465 ที่มีกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ถูกตราออกมา และได้มีบทบัญญัติอันถือเป็นการคุ้มครองสัตว์ขึ้นเป็นบทบัญญัติแรกอย่างแท้จริงในราชอาณาจักรไทย ซึ่งปรากฏอยู่ในภาค 2 ว่าด้วยลักษณะความผิดในส่วนที่ 10 ว่าด้วยความผิดที่เพนลหุโทษ มาตรา 335 (16) และ (17) อันมีสาระสำคัญว่า ผู้ใดทรมาณสัตว์ด้วยความร้ายหรือฆ่าสัตว์ด้วยความลำบากโดยไม่จำเป็น หรือทำให้ปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะถึงตายหรือบาดเจ็บ เพราะผู้นั้นขบขี้หรือบรทุกสัตว์นั้นจนเหลือขนาด ย่อมถือว่าผู้นั้นมีความผิดและต้องระวางโทษขึ้น 3⁴⁴ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2499 จึงได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาในฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์นั้นก็ยังคงปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายฉบับนี้เช่นเดียวกัน ในมาตรา 381 และมาตรา 382⁴⁵ ตามลำดับ ซึ่งยังคงเป็นความผิดลหุโทษอยู่ อันมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขในเรื่องอัตราโทษเพิ่มขึ้นเป็นปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

แม้ว่าหลังจากจะได้มีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์ไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วก็ตาม ราชอาณาจักรไทยยังคงได้มีการบัญญัติกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์เรื่อยมา แต่เป็นเพียงการคุ้มครองเฉพาะแต่สัตว์ป่าเท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้คนเช่นฆ่าสัตว์ป่าจนอาจเป็นอันตรายต่อเผ่าพันธุ์สัตว์ป่านั้นได้ ดังพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่กำหนดห้ามกระทำให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าด้วยประการใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ⁴⁶ (ต่อมามีการปรับปรุงโดยมีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ใช้แทน) ซึ่งพระราชบัญญัติ

B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2 [2566, มีนาคม 7]

⁴³ พระราชบัญญัติรักษาช้าง พ.ศ. 2464. มาตรา 6, 17, 18 และ 19.

⁴⁴ ระวังโทษขึ้น 3 ได้แก่ โทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน ปรับไม่เกิน 50 บาทและทั้งจำทั้งปรับ

⁴⁵ ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 381 “ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 382 “ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁴⁶ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504. มาตรา 16 (3) และมาตรา 24.

ดังกล่าวคุ้มครองแต่เฉพาะสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงสัตว์ป่าอื่นๆ ที่นอกเขตดังกล่าวหรือแม้แต่สัตว์เลี้ยง จึงทำให้สัตว์ป่าบางประเภทเกิดการถูกล่าจนอาจเป็นอันตรายต่อเผ่าพันธุ์ เกิดความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ จึงทำให้ได้มีการตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ในเวลาต่อมา (ซึ่งได้มีการปรับปรุงโดยมีพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ใช้แทน) โดยได้มีการกำหนดถึงสัตว์บางชนิดและบางประเภท ที่ควรค่าแก่การสงวนไว้ เพื่อความปลอดภัยต่อเผ่าพันธุ์ของสัตว์นั้น เช่น สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวก็ยังคงไม่ได้คุ้มครองไปถึงสัตว์เลี้ยงทั่วไปแต่อย่างใด และในปีเดียวกันนี้เองได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ออกมาอีกฉบับหนึ่ง (ซึ่งได้มีการปรับปรุงโดยมีพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2562 ใช้บังคับแทน) ที่เป็นกฎหมายออกมาเพื่อควบคุมและกำหนดหลักเกณฑ์ในการฆ่าสัตว์สำหรับโรงฆ่าสัตว์เท่านั้น ที่จะต้องทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ รวดเร็วและเจ็บปวดน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น กลับยังไม่มีกฎหมายใดที่ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองกรณีสัตว์เลี้ยงทั่วไปแต่อย่างใด รวมถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีเพียงแต่คุ้มครองเฉพาะสัตว์บางประเภทและบางพื้นที่เท่านั้น ส่วนกฎหมายอาญาที่ได้กำหนดถึงความคิดในการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ ที่แม้จะเป็นความคิดแต่ก็มีโทษที่ค่อนข้างต่ำ อีกทั้งยังไม่มีการกำหนดถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์ด้วยเช่นกันและมีอุปสรรคในการที่จะบังคับใช้เพราะในหลายๆกรณี ที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าผู้ร้องทุกข์ไม่ใช่ผู้เสียหายในความคิดดังกล่าว จึงทำให้ไม่ได้มีการดำเนินคดีต่อผู้ที่กระทำความผิดแต่อย่างใด⁴⁷

ต่อมาราชอาณาจักรไทยได้มีกรณีเกิดการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการไล่จับด้วยการทารุณกรรม รวมถึงมีการนำไปบริโภคทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่สัตว์ที่เหมาะสมแก่การนำไปเป็นอาหาร อันเป็นเหตุให้ราชอาณาจักรไทยได้ถูกจับตามองจากนานาประเทศเกิดเป็นผลกระทบต่อราชอาณาจักรไทยหลายประการ ทั้งภาพลักษณ์และการค้าระหว่างประเทศ ทั้งเมื่อได้พิจารณาถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมที่มนุษย์ควรพึงมีต่อสัตว์ โดยถือว่าสัตว์ก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและอยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน สมควรจะได้รับ ความคุ้มครองเพื่อไม่ให้ถูกทารุณกรรมเช่นเดียวกับสัตว์อื่น ๆ ที่ได้มีการตรากฎหมายคุ้มครอง ประกอบกับสังคมที่ได้พัฒนามากขึ้น จนได้มีการนำสัตว์มาเลี้ยงเพื่อการค้า การแสดงหรือเพื่อความจรรโลงใจของผู้เลี้ยงเองก็ตาม จึง

⁴⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 1-2. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailand/27-9-64.pdf> [2566, มีนาคม 7]

สมควรเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการเหล่านี้จะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์เหล่านั้นเป็นสำคัญ และเป็นการตระหนักรู้ต่อผู้คนที่สังคม รวมถึงเจ้าของสัตว์เลี้ยงนั้นที่จะต้องจัดสวัสดิภาพของสัตว์ ดูแลไม่ให้สัตว์นั้นเกิดความทุกข์ทรมานทั้งในทางร่างกายและจิตใจ จึงทำให้กรมปศุสัตว์ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องมิกฎหมายเข้ามาเพื่อคุ้มครองสิทธิของสัตว์ รวมถึงสวัสดิภาพของสัตว์ให้มีความเหมาะสมในราชอาณาจักรไทยและได้ทำการเสนอร่าง พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ขึ้น⁴⁸ จนกระทั่งได้มีการ บัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ขึ้นใช้บังคับโดยมี เจตนารมณ์เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และการจัดสวัสดิภาพ สัตว์เพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้ดำเนินการดูแลสัตว์อย่างเหมาะสมตามแต่เฉพาะชนิดและสายพันธุ์ของ สัตว์นั้น ๆ โดยมีการกำหนดโทษทางอาญาหากมีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม อันเป็นการปฏิรูปใน เรื่องของการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ ไม่ให้ถูกทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์อย่างเป็น รูปธรรมในราชอาณาจักรไทย⁴⁹ และแม้จะได้มีการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวออกมาแล้วก็ตาม แต่ ราชอาณาจักรไทยก็ยังคงมีการออกกฎหมายลำดับรองออกมาเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการให้ทันต่อสังคมที่ พัฒนามากขึ้น ดังเช่น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. 2562 เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในสิทธิ เสรีภาพของสัตว์ ที่มีความพยายามมาอย่าง ยาวนานที่จะให้ความคุ้มครองในสิทธิสัตว์ในการมีชีวิต ร่างกาย อำนวย โดยจะต้องมีอิสระจาก ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สัตว์พึงมี ตลอด จนสวัสดิภาพของสัตว์ ที่เป็นหน้าที่ของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ให้สถานะทางจริยธรรมต่อสัตว์ในการ ดูแล หน้าที่และให้การตอบแทนตามศีลธรรม เพราะเมื่อได้คำนึงถึงคุณค่าในชีวิตที่ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่าง มีเช่นเดียวกันและอยู่ในสังคมร่วมกัน จึงต่างต้องการพินิติของกันและกัน และหากได้พิจารณา ถึงวิวัฒนาการของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนสวัสดิภาพสัตว์ ที่มีมาตั้งแต่ในอดีต การคุ้มครองนี้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงพัฒนาเรื่อยมา ตามสังคมที่ได้พัฒนาขึ้นตามกาลเวลาที่เพิ่มขึ้นและ ในปัจจุบันที่ได้มีการนำสุนัขโดยสาร บนรถยนต์ สุนัขที่เป็นสัตว์อยู่ร่วมในสังคมเดียวกันกับมนุษย์ ย่อมจะมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยขณะเดินทางบนท้องถนนเช่นเดียวกับมนุษย์ อีกทั้งมีสิทธิที่

⁴⁸ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 47, หน้า 2.

⁴⁹ อภิปรายณ์ นิยมไทย, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 41, หน้า 163.

จะได้มีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการตระหนักถึงอนามยที่ดีที่จะไม่ถูกทิ้งอยู่บนยานพาหนะโดยลำพัง ซึ่งจะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจ

2.3 แนวคิด ทฤษฎีทางอาญาเกี่ยวกับมาตรการกฎหมายการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

2.3.1 แนวคิดผู้กระทำความผิด

กฎหมายเลียนแบบ (Law of Imitation)

กฎหมายเลียนแบบ เป็นกฎที่ถูกคิดค้นขึ้น โดย Gabriel Tarde (1843-1904) นักอาชญาวิทยาชาวฝรั่งเศส ซึ่งกฎดังกล่าวถือเป็นหลักสากลที่ได้ถูกนำมาใช้กับศาสตร์หลายแขนง ไม่เพียงแต่ในแง่กฎหมาย กรณีผู้กระทำความผิดเท่านั้น ทั้งนี้ หลักสำคัญของกฎหมายลอกเลียนแบบ คือ บุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ย่อมเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมและค่านิยมในสังคมนั้น ๆ⁵⁰ โดย Gabriel Tarde ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด หรืออาชญากรไว้ว่า มีลักษณะของการกระทำซ้ำหรือลอกเลียนแบบที่สำคัญ คือ กรณีที่บุคคลนั้นติดต่อกับและพัวพันอยู่กับกลุ่มบุคคล หรืออีกบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมการกระทำความผิด แล้วเกิดการสร้างค่านิยมผิด ๆ เช่น กระทำความผิดแล้วมีความรู้สึกดีขึ้นมา มีชีวิตชีวา ก็จะเกิดการเลียนแบบในพฤติกรรมขึ้น ซึ่งความถี่ในการใกล้ชิดมากหรือน้อย ก็จะทำให้โอกาสในการลอกเลียนแบบพฤติกรรมมากหรือน้อยตามไปด้วย ซึ่งการลอกเลียนแบบนี้ หากได้มีการลอกเลียนแบบไปเรื่อย ๆ แทรกซึมลึกลงไปจนถึงรากของสังคมใดแล้ว ย่อมทำให้จากพฤติกรรมกลายเป็นจารีตประเพณีของสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้ พฤติกรรมที่ได้กลายเป็นจารีตก็อาจจะถูกแทนที่ใหม่ด้วยพฤติกรรมใหม่ได้เช่นกัน วนเป็นวัฏจักรไปเรื่อย ๆ Gabriel Tarde ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ลักษณะการลอกเลียนแบบการกระทำความผิด อาจเกิดขึ้นโดยอาศัยเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมก็ได้ กล่าวคือ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ อาจจะแค่ของบุคคล

⁵⁰ Faridah Djellal, Faïz Gallouj. (2014). *The laws of imitation and invention: Gabriel Tarde and the evolutionary economics of innovation*. HAL Open Science. (Online). Available: <https://shs.hal.science/halshs-00960607/document> [2023, March 8]

เดียว หรือหลายคนก็ตาม เกิดเป็นความรับรู้ของคนในสังคม⁵¹ ซึ่งอาจทำให้เกิดความคุ้นชินกับการกระทำความคิดดังกล่าว โดยอาจจะมองว่าเป็นเรื่องที่เล็กน้อยแล้วเกิดการเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว

อาชญากรครั้งคราว (The Occasional Criminal)

อาชญากรประเภทนี้ ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรหรือผู้ร้ายที่แท้จริงเพราะการกระทำความคิดที่ผู้คนได้กระทำลง อาจได้กระทำไปโดยขาดเจตนาและปราศจากมูลเหตุจูงใจ ซึ่งอาจเกิดจากความประมาทเลินเล่อ ความไม่ระมัดระวังตามวิสัย หรือเพราะความจำเป็น หรือด้วยเหตุบังคาลโทสะ จึงทำให้ผู้คนได้ตัดสินใจที่จะกระทำความคิดลง⁵² ซึ่งบุคคลลักษณะนี้ถือว่าเป็นบุคคลปกติเมื่อเทียบกับบุคคลทั่วไปในสังคม เพราะนิสัยของความเป็นอาชญากรยังไม่ได้ถูกก่อตัวขึ้น อาจด้วยเพราะความอ่อนแอทางศีลธรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง หรืออาจเกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุ หรือเหตุบังเอิญ (Accidental Criminal) เท่านั้น ซึ่งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร ในลักษณะนี้อาจแปลเปลี่ยนไปเป็นอาชญากรติดนิสัย (The Habitual Criminal)⁵³ ได้ หากผู้กระทำความผิดนี้ได้ถูกนำตัวเข้าสู่ระบบศาลและเรือนจำอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ดังนี้ ในการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรในลักษณะนี้ ไม่ว่าจะลงโทษมากน้อย หรือหนักเบาเพียงใด จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง โดยพิจารณาตามลักษณะ พฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำนั้น ๆ เพื่อไม่ให้บุคคลเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่ไม่เหมาะสม อันก่อให้เกิดเป็นข้อโต้แย้งในสังคม และขัดต่อมาตรฐานอารยธรรมในการลงโทษผู้กระทำความผิด จนอาจก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคมนั้น ๆ⁵⁴

⁵¹ Margaret S. Wilson. (1954). *Pioneers in Criminology I--Gabriel Tarde (1843-1904)*, 45 J. Crim. L. Criminology & Police Sci., 3 (1954-1955). (Online). Available: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4218&context=jclc> [2023, March 8]

⁵² คมสัน สุขมาก, อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ‘*อาชญาวิทยา และทัณฑวิทยาขั้นสูง*’ (การสอนผ่านทางระบบออนไลน์, 27 สิงหาคม 2565).

⁵³ บุคคลที่ไม่สามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ ซึ่งได้รับอิทธิพลของสังคมจนทำให้กลับไปกระทำความผิดและเกิดความไม่เข็ดหลาบ เมื่อต้องโทษจากการกระทำนั้น ๆ โดยมีแนวโน้มประกอบอาชญากรรมซ้ำเกิน 4 ครั้ง

⁵⁴ Charles A. Ellwood. (1911). Classification of Criminals, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 1(4). Article 2. Pp. 538-546.

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่ได้ถูกพัฒนาโดย Ronald L. Akers โดยพัฒนามาจากทฤษฎีคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association Theory) ของ Sutherland อันมีแนวคิดหลักที่อธิบายถึงพฤติกรรมของผู้กระทำความคิดเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งจะมีความเป็นอาชญากรมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิด ระยะเวลาความถี่ในการคบค้าสมาคมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Akers นั้นได้ขยายความเพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมของผู้กระทำความคิดและลักษณะของการกระทำความคิดให้กว้างกว่าทฤษฎีของ Sutherland โดยครอบคลุมถึงการกระทำความคิดได้เกือบทุกประเภท โดยหลักการที่สำคัญ คือ ตัวแปรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมหรือการกระตุ้นให้คน ๆ หนึ่งแสดงถึงพฤติกรรม การกระทำความคิดออกมา หรือแม้กระทั่งเป็นในลักษณะจูงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลงจนถึงขั้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเลย⁵⁵ อีกทั้งยังได้มีการอธิบายถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดย Albert Bandura ซึ่งได้ถูกอธิบายว่าทฤษฎีนี้ถือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Learning Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบรู้คิด (Cognitive Learning Theory) เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมได้ครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจ ความจำและแรงจูงใจที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม Bandura เชื่อว่า แรงจูงใจเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถอธิบายการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมได้ทุกประเภท โดยให้เหตุผลว่าบุคคลในสังคมนั้น พึงสามารถเรียนรู้ถึงพฤติกรรมและข้อมูลใหม่ ๆ ได้ โดยการเฝ้าดูหรือสังเกตบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นประสบการณ์เชิงบวก เช่น กระทำความคิดแล้วได้รับความบันเทิงหรือความชื่นชม หรือได้รับรางวัล เหล่านี้ย่อมเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลอกเลียนแบบหรือการกระทำซ้ำ จึงกล่าวได้ว่าการจะเกิดเป็นพฤติกรรมที่มาจากการเรียนรู้นั้นมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแรก การสังเกต ขั้นตอนที่สอง การเลียนแบบ และขั้นตอนสุดท้าย การสร้างแบบจำลอง (การลงมือกระทำพฤติกรรมลอกเลียนแบบนั้น)

ทั้งนี้ Bandura ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การเรียนรู้แบบสังเกตนี้ อาจเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกวัย ตราบเท่าที่พฤติกรรมนั้นยังมีอยู่ และมีอิทธิพลมากพอที่จะกระตุ้นให้ผู้นั้นเกิดความรู้สึกที่อยากจะลองทำตามแล้วเข้าสู่กระบวนการลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้น อย่างไรก็ตาม สภาพจิตใจย่อมถือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเรียนรู้ อีกทั้งการเรียนรู้พฤติกรรมนี้ ไม่จำเป็นที่จะนำไปสู่การ

⁵⁵ สฤณี สืบพงษ์ศิริ. (2559). การอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบน Autoerotic ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม. *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิเวศวิทยาาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*, 2(1). หน้า 38-39.

เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมเสมอไป⁵⁶ เป็นไปตามแต่ปัจเจกบุคคลเท่านั้น ที่หากได้เห็นถึงพฤติกรรมเหล่านั้น เมื่อได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์แล้วจึงตัดสินใจที่จะลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้นหรือไม่

2.3.2 แนวคิดการกำหนดความผิดทางอาญา

หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality)

หลักความได้สัดส่วนนี้ ถือเป็นหลักที่ได้ถูกยอมรับกันมาอย่างยาวนาน ว่าเป็นหลักกฎหมายที่สำคัญ อันเป็นหลักพื้นฐานของกฎหมายในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศไทย ใช้เป็นเครื่องมือ ในการสร้างความสมดุลที่เหมาะสมและสมเหตุสมผล ระหว่างสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลและของมหาชน⁵⁷ เนื่องจากในการใช้อำนาจรัฐและการออกกฎหมายนั้น หากได้กระทำไปอย่างมีอิสระอย่างเต็มที่ย่อมทำให้เกิดการลิดรอนในสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร จึงต้องมีหลักเพื่อเข้ามาควบคุมการใช้อำนาจและออกกฎหมายนี้เพื่อที่จะเป็นการประกันไม่ให้เกิดการลิดรอนสิทธิเสรีภาพดังกล่าวเกินสมควร โดยเฉพาะกฎหมายอาญาที่มีโทษหนักอันกระทบต่อสิทธิของประชาชนโดยตรง การจะกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา จึงต้องมีวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ชัดเจน และการจะบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้จริง ซึ่งจะต้องอยู่บนสมมติฐานที่มีการยอมรับและแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่ชัดเจน อีกทั้งยังต้องคำนวณถึงประโยชน์และผลเสียที่จะได้รับจากการบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาด้วย กล่าวคือ ผลที่ได้จากการบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญาจะเป็นคุณ หรือได้ประโยชน์มากกว่าผลเสียที่เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน (จะต้องกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุด) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้อำนาจรัฐและการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล⁵⁸ อันกล่าวได้ว่า หลักความได้

⁵⁶ Razieh Tadayon Nabavi. (2012). Bandura's Social Learning Theory & Social Cognitive Learning Theory. *Theories of Developmental Psychology*, 2011-2012 . pp. 5-8. (Online). Available: https://www.researchgate.net/publication/267750204_Bandura's_Social_Learning_Theory_Social_Cognitive_Learning_Theory [Accessed 2023, March 8]

⁵⁷ วุฒิชัย จิตदानุ. (2548). การบังคับใช้หลักการสัดส่วน (Principle of Proportionality) ในการคุ้มครองสิทธิปัจเจกบุคคล, *วารสารศาลรัฐธรรมนูญ*, 8(22). หน้า 41.

⁵⁸ บรรณเจต สิงคนดิ และคณะ. (2558). *สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) ในการตรวจสอบขอเขตอำนาจรัฐ ตามมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐธรรมนูญ. หน้า 1.

สัดส่วนนี้ ทำงานเป็นเสมือนคั่งตัวแทนในเรื่องของความรู้สึกทางศีลธรรมของผู้คนกับความยุติธรรมในการออกกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ เพื่อบังคับใช้แก่ผู้คนในสังคม

คั่งที่ได้กล่าวข้างต้น หลักความได้สัดส่วนจะต้องคำนวณถึงผลประโยชน์และผลเสียที่จะได้รับจากการบัญญัติกฎหมายที่มีโทษทางอาญาฉบับหนึ่งออกมา ปัญหาว่าการคำนวณโดยคำนึงถึงประโยชน์นี้ อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อความสงบสุขในสังคมนั้น จำต้องเป็นผลประโยชน์ในเฉพาะของผู้คน อันเป็นมนุษย์แต่เพียงอย่างเดียวหรือไม่ ในการออกกฎหมายฉบับหนึ่งเพื่อบังคับใช้นอกจากจะได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้คนในสังคมแล้ว จะได้คำนึงไปถึงประโยชน์ของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เพิ่มเติมได้หรือไม่ หากได้พิจารณาควบคู่ไปกับผลเสียที่จะได้รับจากการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้นออกมาแล้ว จะได้รับประโยชน์กับสิ่งมีชีวิตที่มากกว่าหนึ่งชนิด ทั้งนี้ เนื่องมาจากหลักความได้สัดส่วนมุ่งที่จะคุ้มครองปกป้องถึงการแทรกแซงของการไม่ได้สัดส่วนในทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การนำผลประโยชน์ในเรื่องความคุ้มครองสิ่งมีชีวิตที่มากกว่าหนึ่งมาคำนวณชั่งน้ำหนักกับผลเสียในการออกกฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น จะต้องกระทำไปอย่างเข้มงวดและระมัดระวัง เนื่องจากการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์ดังกล่าว จะต้องแลกมากับการจำกัดสิทธิบางประการ ของผู้คนในสังคมเช่นเดียวกัน กล่าวคือจะต้องมีเหตุอันสมควร หนักแน่น อีกทั้งยังต้องเป็นเหตุผลที่ไม่ได้ถูกคัดค้านในมุมมองด้านศีลธรรมและความยุติธรรมของผู้คน ซึ่งโครงสร้างในการพิจารณาความได้สัดส่วนเกี่ยวกับการออกกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ในแง่ของตัวเลือกที่ดีที่สุด (The Best Options) โดยใช้พิจารณาเทียบกับมุมมองทางด้านศีลธรรม สติสัมปชัญญะและมุมมองทางด้านยุติธรรม มีทั้งหมด 3 โครงสร้าง ได้แก่⁵⁹

โครงสร้างที่ 1 ความพึงพอใจหรือความเข้าใจ (Empathy) อันเป็นการจำลองถึงการให้คุณค่าถึงการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมถึงมนุษย์ด้วยกันเอง ว่าการกระทำนั้นมีอิทธิพลอย่างไรต่อความรู้สึกของผู้อื่น พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ หรือความรู้สึกต่อการกระทำนั้นที่สร้างความเสียหายให้กับสังคมมากเพียงใด เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือความรู้สึกในเชิงลบ ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าถึงการกระทำนั้น ๆ หากประเมินแล้วผู้คนรู้สึกพึงพอใจ ก็เท่ากับยอมรับในการกระทำนั้นได้ แต่หากรู้สึกไม่พึงพอใจ ในการกระทำนั้น ๆ แล้วย่อมหมายถึงไม่ยอมรับในการกระทำเช่นเดียวกัน ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยก็ได้ ใช้กฎหมายและกระบวนการทางกฎหมายในการควบคุมหรือห้ามการกระทำหนึ่ง ๆ เพื่อป้องกันการกระทำที่ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ รู้สึกไม่พึงพอใจ

⁵⁹ Jörg Luy. (2015). The Principle of Proportionality: The Concept and its Application to Animal Protection Issues such as the “Three Rs” and the “Harm-Benefit Analysis”, *ALTEX Proceedings*, 4(1). 2015. Pp. 16-18.

โครงสร้างที่ 2 การไม่นำความพึงพอใจเข้าร่วมพิจารณา หรือ การเคารพ (Respect) เป็นการจำลองที่ได้ประเมินคุณค่าในการกระทำของผู้คนออกมาเพื่อนำมาเทียบเคียงกับความดีงาม กล่าวคือ เทียบระหว่าง ความเคารพและความดีงามในการกระทำดังกล่าว การเคารพในการกระทำที่ ถูกให้คุณค่าโดยผู้คน อันอาจตามมาซึ่งการบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย ในขณะที่ โครงสร้างที่ 1 (ความ พึงพอใจหรือความเข้าใจ) ให้คุณค่าในการกระทำ ซึ่งจะพิจารณากลับไปสู่แรงจูงใจเพื่อที่จะ หลีกเลี่ยงความไม่พึงพอใจ ดังนั้น โครงสร้างที่ 2 นี้จะเป็นการ สังเกตการณ์การประเมินคุณค่าใน การกระทำนั้น ๆ ซึ่งจะประเมินทั้งแรงจูงใจของผู้กระทำและประเมินจากผู้อื่นในสังคมเดียวกันว่ามี ความพึงพอใจในการกระทำดังกล่าวหรือไม่ เพียงใด

อย่างไรก็ตาม นอกจากความพึงพอใจในโครงสร้างที่ 1 การเคารพ ในโครงสร้างที่ 2 นี้ถือ เป็นสิ่งกระตุ้นในลำดับถัดมาของการ ประเมินคุณค่าของการกระทำนั้น ๆ เพราะการที่บุคคลใด จะได้ให้คุณค่าแก่การกระทำใดก็ตาม ย่อมเป็นไปตามแต่ค่านิยมของบุคคลนั้น ๆ จึงต้องนำ โครงสร้างที่ 2 ซึ่งเป็นการเคารพเข้ามาประเมินตามหลัง ว่าการให้คุณค่าในการกระทำของบุคคลนั้น ได้รับการยอมรับและให้ความเคารพโดยบุคคลอื่น ๆ ในสังคมด้วยหรือไม่ เพราะหากการกระทำที่ ไม่ได้รับเคารพของผู้คนในสังคม ย่อมถือว่าไม่เป็นที่ยอมรับโดยผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งอาจถูก บัญญัติห้ามมิให้กระทำโดยตราเป็นกฎหมายและกำหนดโทษหากมีการฝ่าฝืน

โครงสร้างที่ 3 การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการสร้างแบบจำลองการตัดสินใจ เพื่อ หาตัวเลือกที่ดีที่สุด ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำใดการกระทำหนึ่ง หากจะ ได้บัญญัติ ห้ามไม่ให้กระทำในการกระทำนั้น ๆ และกำหนดโทษ โดยจะต้องสามารถตอบคำถามตาม แบบจำลองของโครงสร้างที่ 3 นี้ให้ได้ อันได้แก่ 1. วัตถุประสงค์คืออะไร (มุ่งคุ้มครองหรือปกป้อง สิ่งใด) 2. มีตัวเลือกอื่นใดอีกหรือไม่ที่จะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์นี้ได้โดยพิจารณาความ น่าจะเป็น 3. ตัวเลือกเหล่านั้น มีตัวเลือกใดที่จะก่อให้เกิดผลเสียน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ 4. เมื่อพิจารณาข้อเสียของตัวเลือกที่เลือกแล้ว เป็นข้อเสียที่ ยอมรับได้หรือไม่ ได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะปกป้องคุ้มครองหรือไม่

โครงสร้างทั้ง 3 โครงสร้างที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น เป็นแบบจำลองเพื่อจะพิจารณาความ ได้ สัดส่วน หากจะบัญญัติห้ามการกระทำใดการกระทำหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายและกำหนด โทษไว้เมื่อมีการฝ่าฝืน เพื่อนำมาพิจารณาว่าเป็นการ ได้สัดส่วนตามหลักความได้สัดส่วนหรือไม่⁶⁰

⁶⁰ *Ibid.* p. 18-20.

2.3.3 ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา

ทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม เป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสังคม โดยอาศัยประโยชน์ส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เพื่อจุดประสงค์ไม่ให้เกิดการกระทำความผิดอาญาในลักษณะที่ต้องการจะรักษาผลประโยชน์โดยรวมขึ้นในอนาคต กล่าวคือ การเสาะแสวงหาความพึงพอใจและเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงถึงความเจ็บปวดนั้น ถือได้ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของมนุษย์ ดังนี้ การเดินตามหลักเพื่อประโยชน์สูงสุดที่มนุษย์พึงเสาะแสวงหา นั่น โดยการกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในพฤติกรรม ความร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้นและกระทบต่อสังคม ไม่ใช่เพียงแค่เพื่อแก้แค้นทดแทนผู้ที่กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น⁶¹ อันหมายความว่า บทบัญญัติที่กำหนดให้ ความผิดใดเป็นความผิดทางอาญาและได้กำหนดโทษทางอาญาไว้นั้น จะต้องไม่เป็นการทำหน้าที่เพียงแต่มุ่งชดเชยและแก้แค้นให้กับการกระทำความผิดที่ได้ผ่านไปแล้วเท่านั้น แต่จะต้องมีหน้าที่เพื่อป้องกันการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน (ข่มขู่หรือยับยั้ง) ซึ่งถือเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ไม่ให้เกิดขึ้นอีกในอนาคตด้วย ซึ่งทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยมนี้ ได้ถูกพัฒนามาจากทฤษฎีของ Jeremy Bentham และหลัก Harm Principle ของ John Stuart Mill ที่มองว่าแท้จริงแล้ว ศีลธรรมก็เป็นความเข้าใจที่อยู่ในรูปแบบของความสุขอันสูงสุดในสังคม ซึ่งคำนวณได้จากอรรถประโยชน์กับความเสียหาย เพื่อให้ได้เป็นสัดส่วนออกมา แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าสิ่งนั้นจะนำไปสู่ความสุขสูงสุดในสังคม แม้ว่าจำเป็นต้องละเมิดสิทธิบางประการของผู้คนในสังคมก็ตาม แต่ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน⁶² ทั้งนี้ ทฤษฎีดังกล่าวมีข้อวิพากษ์วิจารณ์อยู่เล็กน้อย ในกรณีมุมมองใน “วิธีการลงโทษแบบเน้นประโยชน์” การอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุประโยชน์สูงสุดในสังคม อาจเป็นการที่ตัดสินการกระทำความผิดการกระทำหนึ่งจากการเลือกโดยอาศัยเหตุผลของปัจเจกบุคคลในการสร้างและคาดหวังเพื่อ “ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด” ซึ่งทำให้เกิดการโต้แย้งได้ว่ามีการใช้ค่านิยมทางศีลธรรมส่วนบุคคล เช่น หล่อหลอมสังคมโดยการชี้้นำความเห็นส่วนตัว เพราะการจะพิจารณาถึงประโยชน์สูงสุดของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคล ภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ที่แต่ละบุคคล

⁶¹ ปราโมทย์เสริมศีลธรรม. (2564). *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศเพื่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. หน้า 16.

⁶² สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *แนวความคิดของต่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายอาญา เพื่อ (Overcriminalization)*. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/article77/filenew/03-1-5.pdf> [2566, มีนาคม 8]

ต้องเผชิญ ดังนี้ เพื่อจะได้แย้งในข้อวิพากษ์วิจารณ์นี้ในการที่จะออกกฎหมายโดยอาศัยหลัก ประโยชน์สูงสุดตามทฤษฎีประโยชน์นิยมนี้ จะต้องถูกนำมาคำนวณถึงผลลัพธ์เสียก่อน กล่าวคือ การจะบัญญัติให้การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญาและมีโทษนั้น จะต้องได้ความว่า หากได้ บัญญัติให้เป็นกฎหมายแล้ว ย่อมจะต้องได้ประโยชน์หรือเป็นผลดีมากกว่าผลเสีย⁶³

2.3.4 วัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ (Deterrence Theory)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่นี้ เป็นการลงโทษ โดยมีวัตถุประสงค์ไปเพื่อประโยชน์หลักอยู่ 2 ประการ โดยประการแรกเพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไปเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งเป็น ลักษณะของการป้องปรามทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่กำลังจะตัดสินใจที่จะกระทำความผิดได้คิด ไตร่ตรอง ถึงผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำครั้งนั้น ประการที่สอง เพื่อให้โทษนั้น ได้มีผลต่อตัวผู้กระทำความผิดนั่นเอง กล่าวคือ ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดซึ่งต้องโทษนั้นเกิดความเข็ดหลาบ ไม่กล้าที่จะ กระทำความผิดนั้นอีก อันเป็นการป้องปรามในลักษณะเฉพาะ เพราะเมื่อได้รับรู้ถึงสภาพของโทษ แล้วไม่กล้าที่จะทำอีก ซึ่งทฤษฎีลงโทษเพื่อการข่มขู่นี้เป็นลักษณะที่มองไปในอนาคต ทั้งนี้ โทษที่ ลงจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดด้วย⁶⁴ ทั้งนี้การป้องปรามในทั้งสองลักษณะจะได้ผลใน การข่มขู่มากหรือน้อยนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานการรับรู้ การใช้กระบวนการความคิดของปัจเจกบุคคล ซึ่งในแต่ละความผิด ในแต่ละโทษที่ผู้กระทำจะตัดสินใจกระทำลงยอม ไม่เท่ากัน เพราะขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของโทษ ความแน่นอนในการลงโทษ ความรวดเร็วในการลงโทษ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ประกอบกันที่จะให้ปัจเจกบุคคล ในการตัดสินใจที่จะกระทำความผิดหรือไม่⁶⁵ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎี นี้ใช้ไม่ได้กับอาชญากรรมประเภทคดีฉ้อโกง⁶⁶ หรือผู้กระทำความผิดที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งมีนเมา เช่น สุรา หรือยาเสพติด⁶⁷

⁶³ JAMES T. McHUGH. (2008). Utilitarianism, Punishment, and Ideal Proportionality in Penal Law: Punishment as an Intrinsic Evil, *UCL Bentham Project Journal of Bentham Studies*, vol. 10 (2008). pp. 3.

⁶⁴ รัชพล จิตศิริตัน, อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 'กฎหมายอาญา ขั้นสูง' (การสอนผ่านทางระบบออนไลน์, 9 มกราคม 2565).

⁶⁵ Kelli D. Tomlinson. (2016). An Examination of Deterrence Theory: Where Do We Stand?, *FEDERAL PROBATION*, 80(3).pp.33.

⁶⁶ บุคคลที่ไม่สามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ ซึ่งได้รับอิทธิพลของสังคมจนทำให้กลับไป กระทำความผิดและเกิดความไม่เข็ดหลาบ เมื่อต้องโทษจากการกระทำนั้น ๆ โดยมีแนวโน้มประกอบ อาชญากรรมซ้ำเกิน 4 ครั้ง

⁶⁷ Kelli D. Tomlinson. *Supra*.

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข (Rehabilitative Theory)

การลงโทษตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่ได้เคยกระทำความผิดมาแล้ว กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นการมุ่งกระทำต่อผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วโดยตรง แต่ไม่ได้ให้ผลไปถึงบุคคลอื่นในสังคมด้วยแต่อย่างใดเพราะการลงโทษตามทฤษฎีนี้ ความมุ่งหมาย คือการให้เกิดความยับยั้งชั่งใจได้ในจิตใจของผู้กระทำความผิด ที่จะสามารถยับยั้งไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก⁶⁸ อันเป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในอาชญากร เพื่อที่จะได้กลับเข้าสู่สังคมเป็นพลเมืองที่เคารพต่อกฎหมาย ทั้งยังสามารถป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นในสังคมนั้นได้อีกด้วย⁶⁹

จากการพิจารณาแนวคิด ทฤษฎีทางอาญาในการที่จะกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันสังคมให้ได้รับความปลอดภัยและสงบสุขบนท้องถนนอันเป็นที่สาธารณะซึ่งผู้คนสัญจรไปมาเมื่อได้คำนึงถึงหลักผลประโยชน์ที่จะเป็นการคุ้มครองปกป้องอันตรายจากทั้งตัวผู้ขับขี่เอง ผู้อื่นที่ใช้หรือสัญจรบนท้องถนนและทั้งตัวสุนัขเองด้วย เพราะเมื่อไม่ได้มีการบัญญัติไว้ให้เป็นความผิดจึงเกิดการที่ผู้คนนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ โดยไม่มีการควบคุมใดที่เหมาะสม เมื่อได้ขับขี่ไปตามท้องถนนเป็นที่พบเห็นของคนในสังคม อันเป็นการเรียนรู้และคิดว่าคนอื่น ๆ ทำได้ ตนก็สามารถทำได้เช่นเดียวกัน โดยไม่ได้ตระหนักถึงความปลอดภัยแต่อย่างใด อีกทั้งการทิ้งสุนัขตามลำพังบนยานพาหนะ ที่เป็นการขาดการดูแลที่เหมาะสมในสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งที่ปัจจุบันก็ได้มีการบัญญัติหน้าที่นี้ให้เจ้าของสัตว์พึงปฏิบัติตาม ดังนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มความตระหนักและป้องกันผลร้ายที่อาจเกิดขึ้น การบัญญัติให้เป็นกฎหมายและมีโทษทางอาญาจึงเป็นอีกหนึ่งตัวเลือก อยากรู้ก็ตาม เพื่อให้ความผิดและโทษนั้นมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนตามพฤติการณ์ จึงต้องมีความระมัดระวังเพราะการกระทำความผิดเช่นนี้ ผู้ที่กระทำความผิดมักจะไม่ได้มีเจตนาที่ชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากรติดนิสัยแต่อย่างใด เพียงแต่ขาดความระมัดระวังที่เหมาะสมหรืออาจจะไม่ได้ระมัดระวังเลย จนทำให้เกิดเป็นผลร้ายขึ้นในสังคม ซึ่งก็คือ อุบัติเหตุ ส่งผลเสียขยายกว้างไปยังทั้งพื้นที่บริเวณนั้นและผู้คนที่อยู่ในสังคมตามมา การกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

⁶⁸ ฉันทพล จิตติรัตน์, อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 'กฎหมายอาญาขั้นสูง' (การสอนผ่านทางระบบออนไลน์, 9 มกราคม 2565).

⁶⁹ Yanique A. Anderson and Linda Groning. (2016). Rehabilitation in Principle and Practice: Perspectives of Inmates and Officers, *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice*, 4 (2). pp.222.

เพื่อที่จะเป็นการข่มขู่และขั้บขั้งไม่ให้ผู้คนในสังคมตัดสินใจที่จะกระทำความผิด ย่อมเป็นไปได้เพื่อ
ปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวมในสังคม

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตาม ลำพังในยานพาหนะ

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์ และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นหลักสากลระหว่างประเทศ รวมถึงหลักกฎหมายในราชอาณาจักรไทย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อนำมาศึกษา เปรียบเทียบในแต่ละประเทศว่า มีการบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวเพียงใด มีวัตถุประสงค์คุ้มครองสิ่งใด ความแตกต่างในโทษที่กำหนด ตลอดจนเพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการกำหนดให้การนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมและการทิ้งสุนัขตามลำพังบนยานพาหนะเป็นความผิด และมีโทษทางอาญาในบทที่ 4 ต่อไป

3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ

3.1.1 อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (European Convention for the Protection of Pet Animals)

อนุสัญญานี้ได้ถูกทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์เลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญ โดยพิจารณาจากการที่สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและมนุษย์มีหน้าที่ทางศีลธรรมในการที่จะเคารพถึงการมีชีวิตของสัตว์เหล่านั้นและการนำสัตว์มาเลี้ยง ย่อมหมายถึงมนุษย์และสัตว์มีสายสัมพันธ์ที่พิเศษทางด้านจิตใจที่เชื่อมกัน การพิจารณาเรื่องคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสัตว์เลี้ยง ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อคุณค่าทางสังคมของสัตว์ที่ถูกเลี้ยงโดยมนุษย์ให้ได้มีหลักประกันทางสวัสดิภาพของสัตว์ รวมถึงความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นของสัตว์เลี้ยงนั้นหรือมนุษย์ก็ตาม¹ ซึ่งสุนัข ก็เป็นสัตว์ที่ถูกมนุษย์นำมาเลี้ยง จึงต้องตกอยู่ในบังคับของอนุสัญญานี้เช่นเดียวกัน

---

¹ European Convention for the Protection of Pet Animals. Preamble.

คำว่า “สัตว์เลี้ยง” ตามอนุสัญญา¹ นอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลเก็บหรือตั้งใจจะเก็บ สัตว์ใดไว้ในบ้านของตน เพื่อความสุขและคลายเหงาอันเป็นประโยชน์ส่วนตน² และหมายความ รวมถึงบุคคลที่ตกลงจะดูแลสัตว์เลี้ยงนั้นด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ที่เก็บสัตว์มาเลี้ยงจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล การเก็บสัตว์จะเก็บเลี้ยงไว้ในบ้านหรือนอกบ้าน และประโยชน์ส่วนตนไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อการค้าหรือการเพาะพันธุ์ก็ตาม³ ทั้งหมดล้วนจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยง ตามประเภทและสายพันธุ์ของสัตว์นั้น ๆ นั้นตามอนุสัญญานี้ อันได้แก่⁴

1. ให้น้ำและอาหารกับสัตว์เลี้ยงในปริมาณที่เหมาะสมและพอเพียง
2. จัดหาให้สัตว์เลี้ยงได้มีการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม
3. รับผิดชอบในการหามาตรการการป้องกันไม่ให้สัตว์เลี้ยงของตนหลบหนี

หากเจ้าของสัตว์เลี้ยง หรือผู้ที่เก็บหรือตกลงจะดูแลสัตว์เลี้ยงนั้น ไม่สามารถทำตามหน้าที่ ดังที่กล่าวข้างต้นนั้นได้ หรือแม้แต่จะทำได้ตามทั้งหมดแล้ว แต่สัตว์เลี้ยงนั้น ไม่สามารถปรับตัวที่จะอาศัยอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้ สัตว์เลี้ยงนั้นย่อมไม่สามารถถูกเลี้ยงได้อีกต่อไป⁴ ทั้งยังมีการกำหนดหลัก พื้นฐานในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งใช้บังคับแก่บุคคลทุกคน ไม่ใช่เฉพาะ แต่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้ที่ตกลงจะดูแลสัตว์นั้นเท่านั้น อันได้แก่⁵

1. บุคคลใดจะกระทำโดยไม่มีเหตุสมควร อันเป็นการทำให้สัตว์เกิดความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน หรือความทุกข์ยากไม่ได้
2. บุคคลใดจะทำการทอดทิ้งสัตว์ไม่ได้⁵

อนุสัญญาดังกล่าวถือเป็นหลักพื้นฐานเบื้องต้นที่ประเทศที่ร่วมภาคีหรือลงนามใน อนุสัญญานี้ จะต้องตรากฎหมายคุ้มครองสัตว์ กล่าวคือ จะให้ความคุ้มครองในระดับที่ต่ำกว่า อนุสัญญานี้รับรองและคุ้มครองให้ไว้ไม่ได้ แต่สามารถขยายความคุ้มครองให้มากกว่าที่อนุสัญญานี้ ได้กำหนดวางหลักไว้ได้⁶ โดยอนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์⁶ ได้มีการบัญญัติ ให้ความคุ้มครองสัตว์เลี้ยงครอบคลุมตั้งแต่สวัสดิภาพ สิทธิ เสรีภาพของสัตว์เลี้ยง ไปจนถึงการ จำกัดอายุผู้ซื้อสัตว์เลี้ยง การฝึกสัตว์เลี้ยง การค้าและการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ การผ่าตัด ที่ไม่ใช่ในการรักษา ตลอดจนการนำสัตว์เลี้ยงไปโฆษณา ใช้เป็นความบันเทิง นิทรรศการ การ

² European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 1.

³ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 2.

⁴ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 4.

⁵ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 3.

⁶ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 2.

แข่งขันหรือกิจกรรมอย่างอื่นในลักษณะดังกล่าวด้วย⁷ และในความคุ้มครองดังกล่าวนี้ จะต้องถูกดำเนินการควบคุมไปกับการส่งเสริมให้และพัฒนาความรู้ เพื่อที่จะเพิ่มความตระหนักรู้ของผู้คนในประเทศภาคีสวัสดิภาพ สิทธิและเสรีภาพ การคุ้มครองสัตว์ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ตลอดจนการตระหนักถึงการนำสัตว์เลี้ยงมาใช้เป็นของขวัญหรือกำนัลให้แก่บุคคลอื่น ผลกระทบต่อสุขภาพของผู้เลี้ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำสัตว์มาเลี้ยง ตลอดจนความเสี่ยงของการเพิ่มจำนวนของสัตว์เลี้ยงโดยไม่ได้วางแผน ก็เพื่อป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์และบั่นทอนสวัสดิภาพของสัตว์ที่อาจเกิดขึ้น แม้เจ้าของหรือผู้ที่ตกลงจะรับเลี้ยงสัตว์นั้นไม่ได้ตั้งใจก็ตาม⁸

ในการบังคับใช้นุสัณญาดังกล่าวก็ได้มีการตั้งกรมราชการเพื่อทำการตรวจสอบการบังคับใช้ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและความคิดเห็น ในการรายงานผลของการบังคับใช้และหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นเป็นอุปสรรคในระหว่างประเทศที่ร่วมภาคีหรือลงนามถ้าหากมี ซึ่งมีหลายประเทศที่ได้เข้าร่วมลงนามในอนุสัญญานี้ เช่น สาธารณรัฐออสเตรีย ราชอาณาจักรเบลเยียม สาธารณรัฐฝรั่งเศส สมาพันธรัฐสวิส ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐอิตาลี ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ยูเครน ราชอาณาจักรสวีเดน เป็นต้น⁹

3.1.2 ข้อบังคับสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งและการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและการแก้ไขคำสั่งที่ 64/432/EEC และ 93/119/EC และข้อบังคับสหภาพยุโรป เลขที่ 1255/97 (COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97)

สวัสดิภาพของสัตว์ถือเป็นเรื่องที่สำคัญทั้งสำหรับคนทั่วไปและในทางสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหภาพยุโรปและบางประเทศที่ไม่ได้อยู่ในสหภาพยุโรป โดยสวัสดิภาพสัตว์นี้ถือเป็นเรื่องที่ถูกทับซ้อนระหว่างเศรษฐกิจ จริยธรรม สุขภาพสัตว์ สาธารณสุข การผลิตอาหาร และกฎหมาย ซึ่งมุมมองที่มองต่อสวัสดิภาพสัตว์นี้ย่อมมีความแตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตาม สวัสดิภาพสัตว์ก็ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่หลาย ๆ องค์กรให้ความยอมรับและได้มีทั้งอนุสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างประเทศเกิดขึ้นมากมายเพื่อคำนึงถึงสุขภาพสัตว์ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยในที่นี้ คือ ในช่วงระยะเวลาขนส่ง ดังนั้น กฎหมายจึงมีความสำคัญต่อสวัสดิภาพสัตว์

⁷ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 2 -11.

⁸ European Convention for the Protection of Pet Animals. Article 14.

⁹ Council of Europe. (1992), Convention Details of Treaty No.125 (European for the Protection of Pet Animals) (Online). Available : <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=125#> [2023, March 18]

เพราะยอมเป็นหลักปฏิบัติที่มีสภาพบังคับให้ผู้คนที่มีความเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม ด้วยความตระหนักนี้เอง จึงทำให้สภาแห่งสหภาพยุโรปจัดทำหลักข้อบังคับฉบับนี้ขึ้น¹⁰

ข้อบังคับสภาแห่งสหภาพยุโรปฉบับนี้ได้มีขึ้นเพื่อการคุ้มครองสัตว์ในระหว่างการขนส่ง โดยมีการตกลงกันด้วยคำหนึ่งถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์ในระหว่างการขนส่งในการเดินทางไกล ซึ่งอาจมีแนวโน้มว่าจะส่งผลเสียมากกว่าการเดินทางระยะสั้น รวมถึงสัตว์เพื่อทำการฆ่าควรจำกัดเท่าที่เป็นไปได้¹¹ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ที่ทำการขนส่ง ตลอดจนการป้องกันการเกิดและการแพร่กระจายของโรคที่อาจติดต่อจากสัตว์ได้¹² โดยสัตว์ที่ถูกขนส่งนั้นจะต้องไม่ถูกขนส่งในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความทุกข์ทรมานเกินควร และเพื่อที่จะสามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสัตว์ในแต่ละประเภท ขนาด ชนิด ซึ่งในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายยอมต้องสามารถกระทำโดยไม่ชักช้า¹³ และเนื่องจากการนำสัตว์ขึ้นโดยสารหรือขนส่งบนยานพาหนะยอมเป็นการก่อให้เกิดความเครียดแก่สัตว์ได้ จึงต้องมีการจัดให้มีมาตรการเฉพาะเพื่อคุ้มครองกรณีความเครียดด้วย¹⁴

การจัดสวัสดิภาพสัตว์ระหว่างการขนส่งที่ไม่เหมาะสมอาจเกิดขึ้นจากการขาดความรู้ จึงจำต้องจัดให้มีการเผยแพร่หรืออบรมให้ความรู้สำหรับบุคคลผู้ทำการขนส่งด้วย¹⁵ โดยการขนส่งตามข้อบังคับสภานี้ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นการขนส่งเชิงพาณิชย์ หรือด้วยจุดประสงค์อื่นใดก็ตาม¹⁶ เมื่อได้มีการบัญญัติในกรณีของการขนส่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นกฎหมายแล้ว ประเทศที่ลงนามหรือให้สัตยาบันจะต้องมีการติดตามผลของการละเมิดกฎหมายดังกล่าวและกำหนดบทลงโทษไว้

¹⁰ Annamaria Passantino. (2006). Animal welfare and protection during transport: the current legislative framework in European Union. *ANNI STSUPER SANITÀ 2006*, 42(2). pp 223-228.

¹¹ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (5) and (18).

¹² COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (6).

¹³ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (11).

¹⁴ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (13).

¹⁵ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (14).

¹⁶ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (12) and (21).

โดยตรวจสอบว่ามีการลงโทษจริง โดยโทษเหล่านั้นจะต้องได้สัดส่วน มีประสิทธิภาพและเป็นไปในลักษณะเชิงห้ามปราม¹⁷

โดยข้อบังคับสภาแห่งสหภาพยุโรปดังกล่าวมีการให้คำนิยามเอาในบทบัญญัติ ข้อ 2 ไว้ถึง “สัตว์” (Animal) หมายถึง สัตว์มีกระดูกสันหลังที่มีชีวิต “ภาชนะบรรจุ” (Container) หมายถึง กรง ก่อง ภาชนะรองรับ หรือ โครงสร้างแข็งอื่นใดที่ใช้สำหรับการขนส่งสัตว์ซึ่งมิใช่วิธีการขนส่ง “การเดินทาง” (Journey) หมายถึง การดำเนินการขนส่งทั้งหมดจากสถานที่ต้นทางไปยังสถานที่ปลายทาง รวมถึงการขนถ่ายสัตว์ที่เกิดขึ้นที่จุดกึ่งกลางในระหว่างการเดินทาง “ผู้เลี้ยง” (Keeper) หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ยกเว้นผู้ขนส่ง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลหรือจัดการสัตว์ไม่ว่าจะเป็น การถาวรหรือชั่วคราว “การขนส่ง” (Transport) หมายถึง การเคลื่อนย้ายสัตว์โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีในการขนส่งและการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการขนขึ้น การขนลง การเคลื่อนย้าย และการพัก จนกว่าการขนถ่ายสัตว์ ณ สถานที่ปลายทางจะเสร็จสิ้น “ผู้ขนส่ง” (Transporter) หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ขนส่งสัตว์ด้วยเพื่อประโยชน์ตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่สาม และ “ยานพาหนะ” (Vehicle) หมายถึง พาหนะที่มีล้อในการขับเคลื่อนหรือลากจูง¹⁸

ทั้งนี้ บทบัญญัติหลักของข้อบังคับสภาแห่งสหภาพยุโรปนี้ คือ บทบัญญัติข้อที่ 3 กล่าวคือ การห้ามมิให้ผู้ใดขนย้ายสัตว์หรือทำให้สัตว์ถูกขนส่งในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือทรมานเกินควรแก่สัตว์เหล่านั้น นอกจากนี้ ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) มีการเตรียมการที่จำเป็นทั้งหมดไว้ล่วงหน้าเพื่อลดความยาวของการเดินทาง และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสัตว์ในระหว่างการเดินทางนั้น

(ข) สัตว์เหล่านี้มีความเหมาะสมสำหรับการเดินทาง

(ค) วิธีการขนส่งจำเป็นต้องได้รับการออกแบบ สร้าง บำรุงรักษา และดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บและความทุกข์ทรมานของสัตว์ ทั้งยังต้องดำเนินการเพื่อรับประกันความปลอดภัยของสัตว์นั้นด้วย

(ง) สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ขนถ่ายสัตว์ ต้องได้รับการออกแบบสร้าง บำรุงรักษาและดำเนินการอย่างเพียงพอเพื่อหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บและความทุกข์ทรมานของสัตว์ และเพื่อเป็นการประกันในความปลอดภัยของสัตว์นั้น

¹⁷ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97 Preamble (22) and Article 25.

¹⁸ COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97). Article 2.

(จ) บุคลากรที่จัดการสัตว์ได้รับการฝึกอบรมหรือมีความสามารถตามความเหมาะสมสำหรับการจัดการกับสัตว์ และปฏิบัติงานโดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือวิธีการใด ๆ ที่น่าจะก่อให้เกิดความหวาดกลัว การบาดเจ็บ หรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นแก่สัตว์นั้น

(ก) การขนส่งจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้าที่จะไปยังจุดหมายปลายทางและมีการตรวจสอบสภาพสวัสดิภาพของสัตว์อย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม

(ข) ต้องมีพื้นที่และความสูงเพียงพอสำหรับสัตว์ที่เหมาะสมกับขนาดและในการเดินทาง

(ข) มีการให้น้ำ อาหาร และการพักผ่อนแก่สัตว์ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และมีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมกับสายพันธุ์และขนาดของสัตว์นั้น ๆ

จึงกล่าวได้ว่า ข้อบังคับสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ระหว่างการขนส่งและการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและการแก้ไขคำสั่งที่ 64/432/EEC และ 93/119/EC และข้อบังคับแห่งสหภาพยุโรป เลขที่ 1255/97 ฉบับนี้ ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายขึ้นเพื่อบังคับใช้ในสหภาพยุโรป เพื่อสร้างเป็นหลักและเงื่อนไขพื้นฐานในการปกป้อง คุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ในระหว่างการขนส่งในยานพาหนะ ตลอดจนการแพร่ระบาดของโรคติดต่อจากสัตว์อย่างเป็นระบบและรูปธรรม¹⁹

3.2 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติกฎหมายในระดับสหพันธรัฐ (Federal) ไว้เพื่อคุ้มครองสัตว์อยู่หลายฉบับ ได้แก่พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2509 (The Animal welfare Act 1966) อันถือเป็นหลักกฎหมายเบื้องต้นในการคุ้มครองสัตว์ของสหพันธรัฐ กฎหมาย 28 ชั่วโมง พ.ศ. 2416 (The “28 Hour Law” 1873)²⁰ พระราชบัญญัติการฆ่าสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมหรือพระราชบัญญัติวิธีการฆ่าสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม พ.ศ. 2501 (ถูกแก้ไขในปี พ.ศ. 2521) (The Humane Slaughter Act, or the Humane Methods of Livestock Slaughter Act 1958) (Amended in 1978) พระราชบัญญัติสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ พ.ศ. 2516 (The Endangered Species Act 1973) และพระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการทรมานสัตว์ พ.ศ. 2562 (The PACT (Preventing Animal Cruelty and

¹⁹ Annamaria Passantino .*Supra*. pp.228.

²⁰ เป็นกฎหมายที่กำหนดให้การใช้ยานพาหนะเพื่อขนส่งสัตว์ไปทำการฆ่าไปทำการฆ่าบางชนิดจะต้องหยุดทุก 28 ชั่วโมง เพื่อให้สัตว์ได้ออกกำลังกาย ได้รับอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ

Torture) Act 2019)²¹ ทั้งนี้ที่จำต้องบัญญัติไว้ในระดับสหพันธรัฐนี้ ก็เพราะมีความมุ่งหมายที่ปกป้อง อนุรักษ์ ค้ำครองสุขภาพ ความปลอดภัยและการมีสวัสดิภาพที่ดีของสัตว์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมนุษย์ ซึ่งในแต่ละกฎหมายก็ได้คุ้มครองตั้งแต่สัตว์เลี้ยง ปศุสัตว์ สัตว์ผู้ช่วย การนำสัตว์มาทดลอง การนำสัตว์มาจัดแสดงนิทรรศการหรือเพื่อการศึกษา เป็นต้น รวมถึงเป็นการกำหนดมาตรฐานเบื้องต้น (มาตรฐานขั้นต่ำที่ยอมรับได้) หรือมาตรฐานเฉพาะกรณีสำหรับการนำสัตว์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ หรือในการเลี้ยงสัตว์²² อย่างไรก็ตาม กฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ในสหรัฐอเมริกานั้น ในแต่ละมลรัฐมีความกังวลและมุ่งหมายที่จะคุ้มครองแตกต่างกันไป โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขและแมว อาจรวมถึงนก ม้า และสัตว์อื่น ๆ ตามบริบทของแต่ละมลรัฐ จึงทำให้การออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ในแต่ละมลรัฐมีความแตกต่างกันและมีระดับของความคุ้มครองที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งแม้ว่าสหพันธรัฐ (Federal) จะได้มีการบัญญัติกฎหมายหลักเพื่อคุ้มครองสัตว์ไว้แล้ว แต่ในแต่ละมลรัฐ (States) ก็ยังได้ออกกฎหมายเพื่อเพิ่มความคุ้มครองสัตว์ให้มากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแต่ละบริบทของแต่ละมลรัฐ รวมถึงความเป็นอยู่ร่วมกันของประชาชนและสัตว์ในแต่ละรัฐ²³

จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังบนยานพาหนะของสหรัฐอเมริกานั้นมีความแตกต่างกันในแต่ละมลรัฐ บางมลรัฐมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ ในขณะที่บางมลรัฐบัญญัติไว้อย่างคลุมเครือ ทั้งนี้ มีประมาณ 5 รัฐที่บัญญัติให้การนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์หรือยานพาหนะจะต้องมีการควบคุมที่เหมาะสม และอีก 16 รัฐที่กฎหมายค่อนข้างคลุมเครือ กล่าวคือ มีการตีความของกฎหมายไปในทางว่า ผู้ขับขี่ไม่ควรนำสุนัขโดยสารไปด้วยโดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสม เนื่องจากการรบกวนสมาธิผู้ขับขี่ อย่างไรก็ตามการตีความกฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้เฉพาะเจาะจงมากพอว่า ผู้ขับขี่จะถูกกลงโทษหรือไม่อย่างไร ในขณะที่ยังมีอีกหลายรัฐที่ยังไม่มีการบัญญัติถึงกรณีดังกล่าว แต่ได้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาแล้ว และเป็นกรณีที่ได้มีการเสนอร่างกฎหมายลักษณะนี้แล้ว แต่ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ผ่านและยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายใหม่ในลักษณะนี้ใช้บังคับ รัฐเหล่านี้

²¹ The United States Code. Title 18. Chapter 3, Article 48.

²² Congressional Research Service. (2021). *Federal Statutes Protecting Domesticated and Captive Animals*. Pp.3. (Online). Available: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R46672.pdf> [2023, March 30]

²³ The Animal Legal Defense Fund. (2019). *Laws that Protect Animals. Federal, State, & Local*. (Online). Available: <https://aldf.org/article/laws-that-protect-animals/> [2023, March 30]

จึงยังถือว่า ไม่มีกฎหมายสำหรับกรณีการควบคุมสุนัขบนรถยนต์²⁴ และมีประมาณ 31 รัฐที่ได้มีการบัญญัติกฎหมายถึงกรณีการทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะที่จอดไว้ ซึ่งรัฐส่วนใหญ่บัญญัติไว้ถึงการทิ้งไว้ลำพังไม่ว่ายานพาหนะนั้นจะได้จอดไว้ในระยะเวลาที่สั้นเพียงใดก็ตาม เมื่อคำนึงถึงสภาพอากาศ การระบายถ่ายเทของอากาศที่เพียงพอหรือไม่ เงื่อนไขความเป็นภัยที่สุนัขได้รับ ล้วนเป็นไปตามแต่ละรัฐ ที่อาจกำหนดไว้แตกต่างกันได้ บางรัฐอาจครอบคลุมไปถึงแมวและสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ บางชนิดด้วย นอกเหนือจากนั้นยังได้บัญญัติกรณีที่มีบุคคลฝ่าฝืนทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะด้วย ซึ่งถือว่าบุคคลที่ทิ้งสุนัขนั้นได้กระทำให้สุนัขจำต้องตกอยู่ในสภาพการณ์ที่อาจเกิดอันตรายต่อชีวิตสุนัขนั้นแล้ว และในบางรัฐก็ได้มีการบัญญัติหรือมีสภาพบังคับ ที่ให้อำนาจในการที่จะให้ความช่วยเหลือแก่สุนัขที่ติดอยู่ในยานพาหนะโดยลำพังอีกด้วย²⁵

3.2.1 รัฐเท็กซัส (สหรัฐอเมริกา)

3.2.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

ในรัฐเท็กซัส ยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดถึงวิธีการนำสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์หรือยานพาหนะนั้นว่าจะต้องคาดเข็มขัดนิรภัยหรือจะต้องอยู่ในกรงระหว่างการขับขี่แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม รัฐเท็กซัสมีการกำหนดถึงการขับขี่เอาไว้ในเรื่องของความผิดต่อความสงบเรียบร้อยและความเหมาะสมของสาธารณชนเอาไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หมวดที่ 9 ส่วนที่ 42 พฤติกรรมที่ไม่เป็นระเบียบและความผิดที่เกี่ยวข้อง²⁶ โดยกำหนดไว้ว่า บุคคลใดไม่ว่าด้วยเจตนาหรือที่สามารถรับรู้ได้ หรือรู้สำนึก ย่อมได้กระทำความผิด ถ้าทำการขนส่งสัตว์หรือกักขังสัตว์ด้วยวิธีการที่มีลักษณะโหดร้ายและผิดปกติ²⁷ โดยมีกรให้คำนิยามถึงคำว่า “ลักษณะโหดร้าย” ไว้ว่า หมายรวมรวมถึงลักษณะที่ก่อให้เกิดหรือยินยอมให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานที่ไม่

²⁴ ORVIS News. (2021). *DOES YOUR STATE REQUIRE DOGS BE HARNESSSED IN THE CAR? Dogs and Distracted Driving WHAT TYPE OF DOG RESTRAINT LAW DOES YOUR STATE ENFORCE?*. (Online). Available: <https://news.orvis.com/dogs/does-your-state-require-dogs-be-harnessed-in-the-car> [2023, April 3]

²⁵ Rebecca F. Wisch. (2023). *Table of State Laws that Protect Animals Left in Parked Vehicles, Michigan State University College of Law.* (Online). Available: <https://www.animallaw.info/topic/table-state-laws-protect-animals-left-parked-vehicles> [2023, April 3]

²⁶ Penal Code. Title 9 Offenses against public order and decency. Chapter 42 Disorderly conduct and related offenses.

²⁷ Penal Code. Section 42.09 (a) (4).

ยุติธรรมหรือไม่สมควร²⁸ ซึ่งถือเป็นความผิดลหุโทษชั้น A (Class A misdemeanor)²⁹ เมื่อฝ่าฝืนข้อม มีโทษปรับไม่เกิน 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ³⁰ หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁰ อันกล่าวได้ ว่าถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์ (Cruelty to livestock animals) อย่างหนึ่ง ทั้งนี้ในการตีความยังไม่มี ความชัดเจนแต่อย่างใด เนื่องมาจากผลของการกระทำยังไม่ชัดเจนถึงขนาดที่จะทำให้เจ้าพนักงานผู้ บังคับใช้กฎหมายเห็นถึงความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานที่เกิดแก่สัตว์ในการไม่ควบคุมสุนัข ให้มีความเหมาะสมในรถยนต์ไม่เว้นแต่จะได้มีพฤติการณ์ที่แสดงออกให้เห็น ได้อย่างชัดเจน ทั้ง ประมวลกฎหมายการขนส่ง (Transportation Code) ของรัฐเท็กซัสก็ไม่ได้มีการกำหนดให้การนำ สุนัขนั่งบนตักหรือตัวของผู้ขับขี่เป็นความผิดแต่อย่างใด มีเพียงแต่ในเรื่องของการขนส่งปศุสัตว์ (Care of Livestock) เท่านั้น ที่กำหนดให้หน้าที่ของผู้ขับขี่ในการให้อาหารและน้ำอย่างเพียงพอต่อ ปศุสัตว์ขณะทำการขนส่ง³¹

3.2.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

เช่นเดียวกับกรณีกฎหมายการควบคุมสุนัขในรถยนต์ การทิ้งสุนัขตามลำพังใน ยานพาหนะที่ถือว่า ผู้ที่ทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้นมีความผิดฐานขนส่งสัตว์หรือกักขังสัตว์ ด้วยวิธีการที่มีลักษณะโหดร้ายและผิดปกติ ทั้งนี้รัฐเท็กซัสได้มีการตราความผิดฐานทารุณกรรม สัตว์ อันไม่ใช่ปศุสัตว์³² (Cruelty to nonlivestock animals)³³ โดยกำหนดการละทิ้งสัตว์ซึ่งอยู่ใน ความดูแลของตน³⁴ หรือในกรณีที่เกิดความบกพร่องโดยไม่มีเหตุอันสมควรในการจัดหาอาหาร น้ำ การดูแลหรือที่พักที่เหมาะสมให้กับสัตว์นั้น³⁵ ซึ่งกรณีนี้ได้เคยมีคดีเกิดขึ้น เป็นคดีระหว่าง Leonard Lopez, Appellant, v. The State of Texas, Appellee (1986)³⁶ ที่ศาลตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐาน ทารุณกรรมสัตว์ โดยจำเลยทิ้งสุนัขไว้ในรถขณะจำเลยเข้าไปรับชมภาพยนตร์และจอดรถคันดังกล่าว ไว้ที่ลานจอดรถของโรงภาพยนตร์ ซึ่งในวันนั้นเป็นวันที่ร้อน แดดจัดและแห้ง แม้จำเลยจะได้เปิด

²⁸ Penal Code. Section 42.09 (b)(2)

²⁹ Penal Code. Section 42.09 (c).

³⁰ Penal Code. Section 12.21.

³¹ Transportation Code. Section 5.008.

³² สิ่งมีชีวิตที่เลี้ยงในบ้าน รวมทั้งแมวหรือสุนัขจรจัดหรือสัตว์ป่าได้ทำการจับไว้ ซึ่งไม่รวมถึงกรณีสัตว์ป่าที่ยัง ไม่ได้จับหรือสัตว์ปศุสัตว์

³³ Penal Code. Section 42.092.

³⁴ Penal Code. Section 43.092 (a)(4).

³⁵ Penal Code. Section 43.092 (a)(3).

³⁶ Leonard Lopez, Appellant, v. The State of Texas, Appellee, 720 S.W.2d 201 (Tex. App. 1986).

หน้าต่าง 2 ข้างเพียงนี้วี่ครั้งและได้ไปตรวจสอบระหว่างที่สุนัขถูกทิ้งอยู่ในรถคันดังกล่าวจำนวน 1 ครั้งก็ตาม การกระทำดังกล่าวถือเป็น “การขนย้าย หรือกักขังสัตว์ในลักษณะที่โหดร้าย” อันเป็นความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ เพราะสุนัขที่ถูกทิ้งหรือกักขังไว้ในรถนั้น ไม่ได้รับอากาศที่ถ่ายเทเพียงพอ โดยถือว่าจำเลยจงใจและสามารถรับรู้ถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้แล้วว่าสุนัขจะไม่ได้รับการถ่ายอากาศที่เพียงพอ แต่จำเลยก็ยังตัดสินใจที่จะทิ้งสุนัขนั้นไว้เพียงลำพังในรถ³⁷

3.2.2 รัฐแอริโซนา (สหรัฐอเมริกา)

3.2.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

ในปัจจุบัน รัฐแอริโซนายังไม่ได้มีกฎหมายที่กำหนดให้การนำสุนัขโดยสารไปบนรถยนต์ด้วยจะต้องให้สุนัขคาดเข็มขัดนิรภัยโดยเฉพาะแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม หากผู้ขับขี่ที่นำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์นั้น การนำสัตว์ไว้บนตักขณะขับขี่หรือในลักษณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่าไม่ปลอดภัย ผู้ขับขี่ก็อาจมีความผิดตามกฎหมายการขับขี่ได้ เพราะถือว่าเป็นการทำให้เสียสมาธิของผู้ขับขี่ (Distracted Driving) อันเป็นการเบี่ยงเบนสมาธิของผู้ขับขี่ให้หันเหไปสนใจสิ่งอื่นที่ไม่ใช่การขับขี่

3.2.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

ในรัฐแอริโซนา การทิ้งในสุนัขตามลำพังยานพาหนะถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างหนึ่ง ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ในข้อบังคับรัฐแอริโซนา (The Arizona Revised Statutes) หมวดที่ 13 ประมวลกฎหมายอาญา โดยสุนัขที่เป็นสัตว์จึงได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ได้มีการบัญญัติไว้เฉพาะกรณีที่เป็นการทิ้งสุนัขในลำพังในยานพาหนะโดยไม่ว่าผู้นั้นจะได้กระทำโดยจงใจ ประมาทเลินเล่อหรือด้วยความไม่ยั้งดีต่อผล ซึ่งอาจทำให้สัตว์นั้นได้รับอันตรายแก่กายหรือถึงแก่ชีวิต³⁸ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังบนยานพาหนะ ผู้นั้นย่อมมีความผิดทางอาญา อันเป็นความผิดลหุโทษ ชั้นที่ 1 (guilty of a class 1 misdemeanor)³⁹ ซึ่งเป็นโทษจำคุก 6 เดือน อันจำคุกที่ว่านี้ อาจเป็นสถานที่อื่นที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ก็ได้ ซึ่งศาลอาจมีเงื่อนไขสำหรับการรับโทษนี้ได้ แต่จะต้องเป็นการจำคุกไม่เกินกว่า 6 เดือน⁴⁰ ยิ่งไปกว่านั้นกฎหมายในรัฐแอริโซนายังได้บัญญัติให้การครอบคลุมไปถึงการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รักษา

³⁷ Michigan State University College of Law Michigan State University, (2023). Leonard Lopez, Appellant, v. The State of Texas, Appellee. (Online) Available : <https://www.animallaw.info/case/lopez-v-state> [2023, April 5]

³⁸ The Arizona Revised Statutes. Section 13-2910. A Paragraph 7.

³⁹ The Arizona Revised Statutes. Section 13-2910. H.

⁴⁰ The Arizona Revised Statutes. Section 13-707. A.

ความสงบ เจ้าหน้าที่ที่ทำการควบคุมสัตว์ หรือรองผู้บังคับการ ควบคุมสัตว์ ในการใช้กำลังเพื่อเปิดยานพาหนะ เพื่อที่จะเข้าทำการช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทิ้งตามลำพังในยานพาหนะนั้นได้ตามสมควร⁴¹

3.2.3 รัฐวอชิงตัน (สหรัฐอเมริกา)

3.2.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

ในปัจจุบัน รัฐวอชิงตันยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้การนำสุนัขโดยสารไปบนยานพาหนะนั้น จะต้องคาดเข็มขัดนิรภัยหรือจะต้องอยู่ในกรงขณะขับขี่แต่อย่างใด หากแต่มีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายของรัฐวอชิงตันฉบับปรับปรุง (The Revised Code of Washington) หมวดที่ 16 สัตว์และปศุสัตว์ ส่วนที่ 16.52 การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ที่ได้กำหนดถึงการขนส่งสัตว์ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์หรือความสงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลใด จงใจขนส่งหรือกักขังเพื่อทำการขนส่งสัตว์หรือปศุสัตว์ ในลักษณะ ทำทางหรือการกักขังที่อาจเสี่ยงแก่ชีวิตของสัตว์หรือความปลอดภัยของสังคม บุคคลนั้นย่อมมีความผิดทางอาญา อันเป็นความผิดลหุโทษ...”⁴² ซึ่งมีโทษทางอาญาเป็นโทษจำคุกในเรือนจำศาลซึ่งศาลอาจปรับได้ไม่เกิน 90 วันหรือปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ⁴³ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴³ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ขับขี่ยังอาจมีความผิดในฐานะการขับขี่ในลักษณะอันตรายที่ถูกปรับปรับได้ (Dangerously distracted driving) โดยคำว่า “ลักษณะอันตรายที่ปรับปรับได้” นั้น หมายถึงการที่บุคคลใด ได้เข้าทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดอันไม่เกี่ยวข้องกับการขับขี่ยานพาหนะ ในลักษณะที่เป็นการแทรกแซงถึงความปลอดภัยในการขับขี่บนท้องถนน⁴⁴ ซึ่งหากผู้ขับขี่ได้ทำการขับขี่ลักษณะดังกล่าวบนท้องถนนหรือทางหลวง ย่อมมีความผิดและต้องโทษจำคุก เป็นโทษปรับ 30 ดอลลาร์สหรัฐ⁴⁵ ทั้งนี้ แม้ว่าการขับขี่โดยการนำสุนัขโดยสารไปด้วยโดยไม่มีกรงควบคุมนั้น จะไม่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการเฉพาะเจาะจงไว้ในกฎหมายว่าเป็นความผิดก็ตาม แต่หากเจ้าพนักงานพบเห็นสัตว์เลี้ยงหรือสุนัขที่ไม่ได้รับการควบคุมบนยานพาหนะนั้น หรือการที่สุนัขอยู่บนตักของผู้ขับขี่ เจ้าพนักงานอาจถือว่าการปรับปรับได้คือการปรับปรับได้ผู้ขับขี่แล้ว และหากเกิดอุบัติเหตุหรือมี

⁴¹ The Arizona Revised Statutes, Section 13-2910, D.

⁴² The Revised Code of Washington, Section 16.52.080.

⁴³ The Revised Code of Washington, Section 9.92.030.

⁴⁴ The Revised Code of Washington, Section 46.61.673, (c).

⁴⁵ The Revised Code of Washington, Section 46.61.673, (1) (a).

การฝ่าฝืนกฎหมายจราจรอื่นเพิ่มเติม เช่น การขับฝ่าไฟแดง ดังนั้นผู้ขับขี่ย่อมมีความผิดเพิ่มอีกหนึ่งกระทง⁴⁶

นอกเหนือจากนี้ รัฐวอชิงตันยังได้บัญญัติถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารในส่วนนอกของยานพาหนะด้วย เพื่อป้องกันการที่สัตว์นั้นจะตกหรือถูกโยนลงมาจากยานพาหนะนั้น โดยอยู่ในประมวลกฎหมายเดียวกัน หากแต่อยู่ในหมวด 46 ยานพาหนะอันเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรกล ตอนที่ 46.61 กฎเกณฑ์บนท้องถนน อันกำหนดไว้ว่า บุคคลใดทำการขนส่งสัตว์ โดยการให้สัตว์อยู่บนกระดานวีง กระโปรงรถยนต์หรือส่วนอื่นใดก็ตามที่อยู่นอกยานพาหนะ ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย เว้นแต่จะได้มีการใช้สายรัดที่เหมาะสม การใช้กรงหรือคอกกับสัตว์นั้น ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวย่อมไม่นำมาใช้กับกรณียานพาหนะลูกเรือที่ได้รับอนุญาตหรือกับยานพาหนะเก็บขยะมูลฝอยที่มีส่วนร่วมในการรวบรวมของแข็ง ของเสียหรือของรีไซเคิลบนที่จับบนเส้นทางด้วยความเร็วไม่เกิน 20 ไมล์ต่อชั่วโมงหรือช้ากว่านั้น⁴⁷ จึงกล่าวได้ว่าการนำสุนัขภายนอกที่โดยสารทำยารถกระบะ จึงต้องถูกบังคับอยู่ในกรณีนี้เช่นเดียวกัน เพราะทำยารถกระบะรถยนต์ย่อมเป็นส่วนนอกของยานพาหนะ อันจะต้องดำเนินการควบคุมสุนัขให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าวด้วย เช่นกันมิเช่นนั้นย่อมอาจถูกเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายยังกักให้หยุดรถและหากยังไม่ยอมปฏิบัติตามให้เป็นไปตามบทบัญญัติข้างต้น อันถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานแล้ว ย่อมเป็นความผิดหุโทษ⁴⁸ และต้องโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ หรือจำคุกไม่เกิน 90 วันหรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁹

3.2.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

เช่นเดียวกับการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ขณะขับขี่ การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวอชิงตันฉบับปรับปรุง (The Revised Code of Washington) หากแต่การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะตามกฎหมายของรัฐวอชิงตันนี้ ได้ถูกบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 16 สัตว์และปศุสัตว์ ส่วนที่ 16.52 การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยกำหนดไว้ว่า การปล่อยหรือกักขังสัตว์ใด ๆ ไว้ในยานพาหนะหรือที่มีพื้นที่ปิด โดยไม่มีผู้ดูแล

⁴⁶ ORVIS News. (2021). *DOES YOUR STATE REQUIRE DOGS BE HARNESSSED IN THE CAR? Dogs and Distracted Driving WHAT TYPE OF DOG RESTRAINT LAW DOES YOUR STATE ENFORCE?.* (Online). Available: <https://news.orvis.com/dogs/does-your-state-require-dogs-be-hamessed-in-the-car> [2023, April 3]

⁴⁷ The Revised Code of Washington. Section 46.61.660.

⁴⁸ The Revised Code of Washington. Section 46.61.020.

⁴⁹ The Revised Code of Washington. Section 9A.20.010.

ซึ่งอาจเกิดความเสียหายที่สัตว์นั้นจะได้รับอันตรายแก่กายหรือถึงแก่ชีวิตจากการสัมผัสกับความร้อน ความเย็น การขาดการระบายอากาศถ่ายเทหรือน้ำ ผู้ที่นั้นยอมถือว่าได้กระทำความผิดในทางละเมิด ในระดับที่ 2 (Class 2 civil infraction)⁵⁰ ซึ่งจะต้องโทษปรับเป็นเงินตั้งแต่ 125 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการกระทำความผิดอื่น ๆ⁵¹ ซึ่งเป็นการแยกต่างหากจากการกระทำความผิดฐาน ทารุณกรรมสัตว์⁵² อีกทั้งยังได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานควบคุมสัตว์หรือ เจ้าพนักงานที่เชื่อโดยมี เหตุอันสมควรว่าสัตว์นั้นกำลังได้รับความทรมานหรือเหมือนกับว่าได้รับความทรมานจากการ สัมผัสกับความร้อน ความหนาวหรือการขาดอากาศหรือน้ำ ที่จะเข้าไปในยานพาหนะหรือพื้นที่ที่ ปิดนั้น เพื่อช่วยเหลือนำสัตว์นั้นออกมาโดยเร็ว หากไม่พบบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือมีอำนาจที่จะเปิด หรือเข้าไปในยานพาหนะหรือพื้นที่ปิดนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ เจ้าพนักงานควบคุมสัตว์หรือเจ้าพนักงาน หรือหน่วยงานหรือหน่วยงานที่จ้างเจ้าหน้าที่ดังกล่าว หารต้องรับผิดชอบในความเสียหายในทรัพย์สินอัน เกิดจากการให้ความช่วยเหลือในกรณีดังกล่าวไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องมาจากความประสงค์ของรัฐ วอชิงตันที่ต้องการจะป้องกันในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์เป็นสำคัญ⁵³ เมื่อสุนัขเป็น สัตว์ชนิดหนึ่ง จึงยอมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกัน

3.2.4 รัฐเมน (สหรัฐอเมริกา)

3.2.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

รัฐเมน (Maine) มีการกำหนดข้อบังคับอันเป็นข้อจำกัดของการนำสุนัขโดยสาร บนยานพาหนะในลักษณะที่เปิดโล่งขณะทำการขนส่งหรือการขับขี่ โดยปรากฏในข้อบังคับรัฐเมน ฉบับปรับปรุง (The Maine Revised Statutes) หมวดที่ 16 ยานพาหนะและจราจร ส่วนที่ 19 การ ขับเคลื่อน ส่วนย่อยที่ 1 กฎบนท้องถนน โดยมีการให้คำนิยามของคำว่า “ยานพาหนะในลักษณะที่ เปิดโล่ง” นี้ไว้ว่าหมายถึงยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องกำลังจักรกลที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ปิด ไม่ ว่าจะเป็นหน้าต่าง ด้านบนหรือด้านข้าง ไม่ได้หมายความเฉพาะแต่ที่เป็นรถกระบะหรือรถเปิด ประตูเท่านั้น⁵⁴ ซึ่งผู้ที่ขับขี่ยานพาหนะอันเปิด โล่งนั้น ย่อมไม่อาจนำสุนัขโดยสาร ไปบน ยานพาหนะนั้นในส่วนที่เปิดโล่งบนถนนสาธารณะได้ นอกจากนี้ จะมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่อกัน ไม่ให้สุนัขนั้นตก หรือกระโดด หรือถูก โยนออกจากยานพาหนะ⁵⁵ ซึ่งก็มีข้อยกเว้นอยู่ในกรณีที่

⁵⁰ The Revised Code of Washington. Section 16.52.340.

⁵¹ The Revised Code of Washington. Section 7.80.120 (1) and 7.80.120 (1) (b).

⁵² The Revised Code of Washington. Section 16.52.340 (3).

⁵³ The Revised Code of Washington. Section 16.52.340 (2).

⁵⁴ The Maine Revised Statutes. Section 2087 (1).

⁵⁵ The Maine Revised Statutes. Section 2087 (2).

สุนัขนั้นถูกขนส่งโดยชาวนาหรือพนักงานที่ทำงานในฟาร์มการเกษตรซึ่งต้องใช้บริการของสุนัขหรือกรณีสุนัขล่าสัตว์ที่ถูกทำการขนส่งระหว่างการค้าสัตว์ โดยนักล่าที่มีใบอนุญาตและอยู่ในช่วงระยะละกิจกรรมการค้า⁵⁶ ซึ่งการกำหนดให้การควบคุมสุนัขในยานพาหนะดังกล่าว ถูกจัดอยู่ในกฎหมายจราจร อันผู้ที่ทำการฝ่าฝืนนั้นจะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดชั้น E (Class E Crime) ซึ่งเป็นความผิดเคร่งครัด (Strict Liability) ไม่ว่าผู้นั้นจะได้ทำการฝ่าฝืนข้อบังคับดังกล่าวโดยเจตนาหรือทั้งรู้หรือว่าการกระทำนั้นเป็นการละเมิดต่อข้อบังคับนั้น ๆ ก็ถือว่าเป็นความผิดแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องทำการพิสูจน์ถึงความน่าตำหนิต่างด้านจิตใจ เพราะไม่ถือเป็นองค์ประกอบของความผิด จึงไม่จำเป็นต้องพิสูจน์⁵⁷ ทั้งนี้ ผู้ที่กระทำความผิดที่ได้ถูกจัดเป็นผู้กระทำความผิดชั้น E นี้ มีโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ 250 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ และเจ้าพนักงานที่กระทำการตามหน้าที่จราจรมีอำนาจที่จะหยุดยานพาหนะนั้นได้เมื่อพบเห็นและมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าได้มีการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมายนั้นขึ้น⁵⁸ อย่างไรก็ตาม หากการฝ่าฝืนข้อบังคับดังกล่าว (การนำสุนัขโดยสารในยานพาหนะที่เปิดโล่งโดยไม่มี การควบคุม) ก่อให้เกิดความตายหรืออันตรายแก่ร่างกายอย่างร้ายแรงต่อบุคคลอื่น อันเป็นอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายและความปลอดภัยทางสังคม ผู้ที่ทำการฝ่าฝืนข้อบังคับนั้น ไม่ว่าจะด้วยเจตนาหรือทั้งรู้หรือก็ตาม ผู้นั้นย่อมเป็นผู้กระทำความผิดชั้น C (Class C Crime) ซึ่งก็จะมีโทษที่สูงขึ้น โดยโทษปรับสูงสุด 500 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ⁵⁹ ทั้งนี้ทั้งนั้น รัฐเมน ไม่ได้มีการบัญญัติถึงกรณีที่มีการนำสุนัขโดยสารในยานพาหนะลักษณะปิด ว่าจะต้องมีการควบคุมโดยการคาดเข็มขัดนิรภัยหรือการควบคุมประการอื่นแต่อย่างใด หากแต่การนำสุนัขโดยสารบนตักของผู้ขับขี่ขณะทำการขับขี่อาจถูกปรับได้ในกรณีการขับขี่ที่ถูกรบกวนสมาธิ (Distracted driving law)

3.2.4.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

ในเรื่องของการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้น รัฐเมนไม่ได้มีการกำหนดไว้ที่ชัดเจนว่าเป็นความผิดสำหรับผู้ขับขี่ หรือผู้ที่ทำการทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังแต่อย่างใด หากว่าการกระทำนั้นยังไม่ถึงขั้นที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์⁶⁰ อันมีโทษปรับทางแพ่งไม่ต่ำกว่า 500 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ และไม่เกินกว่า 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ ในการกระทำความผิดครั้งแรกและโทษปรับไม่ต่ำกว่า 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ และไม่เกินกว่า 10,000

⁵⁶ The Maine Revised Statutes. Section 2087 (3).

⁵⁷ The Maine Revised Statutes. Section 34 Subsection 4-A.

⁵⁸ The Maine Revised Statutes. Section 105.

⁵⁹ The Maine Revised Statutes. Section 558-A.

⁶⁰ The Maine Revised Statutes. Section 4011.

คอลเลอร์สหรัฐ ฯ สำหรับการกระทำผิดครั้งที่สอง⁶¹ ผู้ที่ทำทำการทิ้งสัตว์หรือในกรณีความผิดในเรื่องของหน้าที่ในการจัดหาอาหารให้เพียงพอต่อสัตว์นั้น ซึ่งในที่นี้คือ สุนัข แต่หากเมื่อมีการพบเห็นถึงกรณีที่สุนัขถูกกักขังหรือถูกทอดทิ้งโดยลำพังบนยานพาหนะ โดยเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ตัวแทนด้านมนุษยธรรมสืบสวนความโหดร้ายของสัตว์เลี้ยงและปลุสัตว์ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมสัตว์ เจ้าหน้าที่ดับเพลิง พนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีใบอนุญาต ย่อมถูกจัดให้เป็น “ผู้ที่มีอำนาจ” ที่จะสามารถเข้าไปจัดการนำสัตว์ออกจากยานพาหนะนั้นได้ หากมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่า ความปลอดภัยในสุขภาพ หรือความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์นั้นกำลังตกอยู่ในอันตรายจากความร้อน ความเย็น หรือการขาดการระบายอากาศที่เพียงพอ และคาดว่าสภาวะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างรุนแรงหรืออาจถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งเรียกว่า “อำนาจในการนำตัวออกไป” (Removal authorized) ซึ่งหลังจากการนำสัตว์ออกจากยานพาหนะนั้นแล้ว “ผู้ที่มีอำนาจ” ดังกล่าวมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งถึงการนำสัตว์ออกจากยานพาหนะนั้น โดยการแจ้งจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษร มีการแจ้งชื่อและสำนักงานของเจ้าหน้าที่หรือตัวแทน ที่อยู่อันเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยที่สัตว์นั้นถูกนำตัวไปเพื่อที่เจ้าของสัตว์สามารถที่จะติดตามไปนำตัวคืนได้ หลังจากที่ได้ชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งอาจเป็นค่าปรับจากข้อหาที่อาจเกิดจากการกระทำความผิดหากการกระทำนั้นครบองค์ประกอบกรณีความผิดฐานกระทำทารุณกรรมสัตว์⁶² ค่าดูแล ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายในการกักขังสัตว์นั้น⁶³ ทั้งนี้ “ผู้ที่มีอำนาจ” ที่ได้ทำการนำตัวสัตว์ออกไปจากยานพาหนะในกรณีดังกล่าว ย่อมได้รับการปกป้อง หรือยกเว้นจากความผิด ไม่ว่าจะเป็ความผิดทางอาญาหรือทางแพ่งก็ตาม หรือแม้แต่ค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอันเป็นผลจากการช่วยเหลือในการนำตัวสัตว์นั้นออกมาจากยานพาหนะนั้น⁶⁴

⁶¹ The Maine Revised Statutes. Section 4016.

⁶² The Maine Revised Statutes. Section 4011.

“1. Cruelty to animals. Except as provided in subsection 1-A, a person, including an owner or the owner's agent, is guilty of cruelty to animals if that person:

A. Kills or attempts to kill any animal belonging to another person without the consent of the owner or without legal privilege;...

1-A. Animal cruelty. Except as provided in paragraphs A and B, a person is guilty of cruelty to animals if that person kills or attempts to kill a cat or dog.

... ”

⁶³ The Maine Revised Statutes. Section 4019 (1) (2).

⁶⁴ The Maine Revised Statutes. Section 4019 (3).

3.2.5 รัฐแมสซาชูเซตส์ (สหรัฐอเมริกา)

3.2.5.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

รัฐแมสซาชูเซตส์ มีการกำหนดถึงการห้ามมิให้บุคคลใดนำสัตว์ ซึ่งรวมถึงสุนัข โดยสารไปด้วยบนยานพาหนะขณะขับขี่บนทางสาธารณะไว้ข้างหลังยานพาหนะที่มีลักษณะเปิดโล่ง เว้นแต่พื้นที่ดังกล่าวจะถูกปิดล้อมเอาไว้ หรือมีตะแกรงกั้นทางด้านข้างและด้านท้ายสูงอย่างน้อย 46 นิ้วในแนวตั้งจากตัวยานพาหนะ หรือหากสัตว์นั้นได้รับการป้องกันจากภายนอกที่เหมาะสม หรือกรงที่มีความปลอดภัย หรือได้รับการคุ้มครองในลักษณะอื่นใดในทำนองเดียวกับที่นำมาข้างต้น เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์นั้นถูกโยน หรือตก หรือกระโดดลงมาจากยานพาหนะนั้น ซึ่งหากมีผู้ที่ฝ่าฝืนย่อมต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 50 ดอลลาร์สหรัฐ⁶⁵ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายจะไม่ได้มีการกำหนดอย่างชัดเจนถึงกรณีการควบคุมสุนัขที่โดยสารในยานพาหนะที่จะต้องคาดเข็มขัดนิรภัยแต่อย่างใด แต่ก็มีกำหนดถึงการขับขี่ของผู้ขับขี่ไว้ว่า ในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะ ห้ามมิให้บุคคลใดอยู่ในหรือบนยานพาหนะ หรือนำมาอยู่บนหรือที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลผู้ขับขี่ อันอาจเป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการควบคุมยานพาหนะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมยานพาหนะอย่างเหมาะสม ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นข้อควรระวังเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและการจอดยานพาหนะและรถโดยสารอย่างเหมาะสม⁶⁶ อันอาจเป็นการป้องกันไม่ให้สุนัขนั่งบนตักของผู้ขับขี่ หรือที่นั่งด้านหน้า หรือแม้กระทั่งการไม่ได้รับการควบคุมที่เหมาะสมขณะอยู่บนยานพาหนะนั้น ในขณะที่ยานพาหนะนั้นกำลังถูกขับเคลื่อน⁶⁷ นอกจากนี้ กฎหมายการทารุณกรรมสัตว์ของรัฐแมสซาชูเซตส์ ยังได้ระบุถึงกรณีดังกล่าวว่า บุคคลใดพกพาสัตว์หรือทำให้สัตว์ถูกบรรทุกในหรือบนยานพาหนะหรืออย่างอื่น ในลักษณะที่โหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมโดยไม่จำเป็น หรือในลักษณะและวิธีที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์ที่ถูกบรรทุกในหรือบนยานพาหนะนั้น ต้องระวางโทษจำคุกในเรือนจำของรัฐไม่เกิน 7 ปี หรือในเรือนจำของรัฐหรือจำคุกในเรือนจำไม่เกิน 2 1/2 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ⁶⁸ หรือทั้งจำทั้งปรับและหากเป็นการกระทำความผิดซ้ำครั้งที่สองหรือครั้งอื่น ๆ จะต้องระวางโทษจำคุกในเรือนจำของรัฐเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน

⁶⁵ General Law, Chapter 90, Section 22H.

⁶⁶ General Law, Chapter 90, Section 13.

⁶⁷ ORVIS News. (2021). *DOES YOUR STATE REQUIRE DOGS BE HARNESSSED IN THE CAR? Dogs and Distracted Driving WHAT TYPE OF DOG RESTRAINT LAW DOES YOUR STATE ENFORCE?*. (Online). Available: <https://news.orvis.com/dogs/does-your-state-require-dogs-be-hamessed-in-the-car> [2023, April 3]

10,000 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁶⁸ อย่างไรก็ตามการตีความหรืออธิบายชัดเจนถึงคำว่า “ไรมนุษยธรรม” ในการบรรทุกสัตว์ในหรือบนยานพาหนะ

3.2.5.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

รัฐแมสซาชูเซตส์เป็นอีกหนึ่งรัฐที่มีการกำหนดถึงกรณีการทิ้งสัตว์ ซึ่งรวมถึงสุนัข ตามลำพังบนยานพาหนะไว้อย่างเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการคุ้มครองสัตว์ให้ได้รับความปลอดภัยเมื่อได้โดยสารในหรือบนยานพาหนะ โดยกำหนดไว้ว่าบุคคลจะต้องไม่กักขังสัตว์ไว้ในยานพาหนะในลักษณะที่คาดว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์ อันเนื่องมาจากการถูกสัมผัสกับความร้อน หรือความเย็นจัด หากฝ่าฝืนย่อมมีโทษทางแพ่งเป็นโทษปรับไม่เกิน 150 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ สำหรับความผิดครั้งแรก และปรับไม่เกิน 300 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ สำหรับความผิดครั้งที่สองและปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ สำหรับความผิดครั้งที่สามหรือในการกระทำผิดครั้งหลังต่อ ๆ ไป⁶⁹ ซึ่งเมื่อมีการพบเห็นสัตว์ที่ถูกทิ้งไว้ตามลำพังบนยานพาหนะนั้น และหลังจากได้มีการพยายามตามสมควร ในการค้นหาเจ้าของยานพาหนะแล้ว เจ้าหน้าที่ควบคุมสัตว์ เจ้าหน้าที่งานที่บังคับใช้กฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิงอาจใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเข้าไปในยานพาหนะนั้น เพื่อทำการช่วยเหลือ อันเป็นการปกป้องความปลอดภัยในสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์นั้น ซึ่งจะต้องได้กระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว เพียงประการเดียวเท่านั้น ห้ามทำการตรวจค้นยานพาหนะหรือยึดสิ่งของที่พบในยานพาหนะ เว้นแต่กฎหมายจะอนุญาตเป็นอย่างอื่น โดยเจ้าพนักงานผู้เข้าทำการช่วยเหลือดังกล่าวย่อมได้รับการคุ้มกันจากความรับผิดชอบทางอาญาหรือทางแพ่งที่อาจเป็นผลมาจากการช่วยเหลือนั้น⁷⁰ ทั้งนี้ หลังการเข้าทำการช่วยเหลือสัตว์โดยบุคคลดังกล่าวแล้ว บุคคลดังกล่าวจะต้องทำการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถเห็นได้ชัดถึงอักษรระบุชื่อ ตำแหน่งของเจ้าพนักงานที่เข้าทำการช่วยเหลือสัตว์ ตำแหน่งสถานที่ที่บุคคลเจ้าของยานพาหนะจะไปทำการรับสัตว์คืนไว้ในสถานที่ที่ปลอดภัย โดยเจ้าของอาจได้รับสัตว์นั้นคืนได้ต่อเมื่อชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นสำหรับการบำรุงรักษา การดูแล การรักษาพยาบาล และการยึดสัตว์⁷¹

นอกจากนี้ รัฐแมสซาชูเซตส์ยังได้กำหนดถึงการช่วยเหลือของบุคคลอื่น ๆ นอกจากที่ได้กล่าวไปข้างต้นอีกด้วย กล่าวคือ บุคคลใดที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ควบคุมสัตว์ เจ้าหน้าที่งานที่บังคับใช้กฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิง หลังจากได้ใช้ความพยายามตามสมควรในการตามหาเจ้าของ

⁶⁸ General Law, Chapter 272, Section 77.

⁶⁹ General Law, Chapter 140, Section 174F (a) and (g).

⁷⁰ General Law, Chapter 140, Section 174F (b) and (d).

⁷¹ General Law, Chapter 140, Section 174F (c).

ยานพาหนะแล้ว บุคคลนั้นจะทำการเข้าไปในยานพาหนะเพื่อนำเอาสัตว์ออก เพื่อปกป้องสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์นั้นจากอันตรายในทันทีไม่ได้ เว้นแต่

1. บุคคลนั้นได้แจ้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายหรือโทรแจ้ง 911⁷² ก่อนเข้าไปในยานพาหนะนั้น

2. บุคคลนั้นได้ตรวจสอบแล้วว่ายานพาหนะนั้นถูกล็อกหรือไม่มีทางที่เหมาะสมอื่นใดในการที่จะเข้าไปเพื่อนำสัตว์นั้นออกมาอีกแล้วและใช้กำลังที่ไม่เกินกว่าความจำเป็นที่สมควรในการเข้าไปในยานพาหนะนั้นและนำสัตว์นั้นออกมา

3. มีความเชื่อและเหตุผลตามสมควรว่าในสถานการณ์เช่นนั้น การเข้าไปในยานพาหนะนั้นจะเป็นการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันสัตว์นั้นจากการได้รับอันตรายที่ใกล้จะถึงหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์แล้ว

4. บุคคลนั้นอยู่กับสัตว์นั้นในสถานที่ปลอดภัยและยังคงอยู่ในบริเวณ ใกล้เคียงกับยานพาหนะนั้น จนกว่าหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแจ้งเหตุคนแรกจะมาถึง

โดยบุคคลอื่นใดที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ควบคุมสัตว์ เจ้าหน้าที่งานที่บังคับใช้กฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่ได้นำสัตว์ที่ช่วยเหลือออกมายานพาหนะนั้น ที่ได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ข้างต้น ย่อมได้รับการยกเว้นความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา ที่อาจเป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือนำสัตว์ออกมานั้น⁷³

3.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสโดยภาพรวมยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุม ปกป้องคุ้มครองในสวัสดิภาพของสัตว์ไว้ได้อย่างชัดเจนแต่อย่างใด มีเพียงแต่บทบัญญัติกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์เท่านั้น ซึ่งก็ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal) และประมวลกฎหมายการประมงในชนบทและทางทะเล (Code rural et de la pêche maritime) ตลอดจนเป็นกฎหมายที่อยู่ในรูปแบบของกฎหมายลำดับรอง อันเป็นกฤษฎีกา ที่ได้ห้ามถึงการทารุณกรรมสัตว์ รวมถึงการปฏิบัติที่มีความโหดร้ายทารุณและการใดที่ได้กระทำลงด้วยความประมาทเลินเล่อ นอกจากนี้ยังได้มีการบัญญัติห้ามถึงกรณีละทิ้งสัตว์เลี้ยงและหน้าที่ของเจ้าของสัตว์ในการดูแลสัตว์นั้น (Duty of Care)⁷⁴ อย่างไรก็ตาม เมื่อ

⁷² เบอร์โทรแจ้งเหตุฉุกเฉิน ทำนองเดียวกับโทรแจ้งเหตุฉุกเฉินหมายเลข 191 ในราชอาณาจักรไทย

⁷³ General Law, Chapter 140, Section 174F (e) and (f).

⁷⁴ Animal Protection Index 2020 – Republic of France. (2020). *World Animal Protection*. (2020, March). Pp. 1. (Online). Available: https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_france.pdf [2023, May 9]

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2564 วุฒิสภาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้มีมติรับรองร่างกฎหมายคุ้มครองสัตว์ฉบับใหม่เพื่อมุ่งคุ้มครองความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งก็เป็นไปตามข้อตกลงเกี่ยวกับมาตรการโดยการร่วมกันของคณะกรรมการ อันประกอบด้วยเจ้าหน้าที่และวุฒิสมาชิกที่ได้มีมติเอกฉันท์เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2564 ซึ่งสาระสำคัญประการหนึ่งในร่างกฎหมายนี้ มีการแก้ไขถึงบทบัญญัติที่มีอยู่เดิม เพื่อเพิ่มเติมถึงกรณีการทอดทิ้งสัตว์ที่ก่อให้เกิดผลที่มีความรุนแรง หากข้อเท็จจริงพบว่า การกระทำความผิดนั้น (การทอดทิ้งสัตว์) ผู้กระทำได้กระทำโดยรับรู้ได้ว่า ในสถานการณ์เช่นนั้น อาจทำให้สัตว์เลี้ยง สัตว์ที่ถูกทำให้เชื่องหรือสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองของตนเกิดความเสียหายที่จะได้รับอันตรายถึงชีวิต (มาตรา 28)⁷⁵ และมีการเพิ่มโทษหากการกระทำทารุณกรรมสัตว์การล่วงละเมิดทางเพศต่อสัตว์ได้กระทำโดยเจ้าของสัตว์หรือผู้ดูแลสัตว์หรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บริการสาธารณะ (มาตรา 29 และ มาตรา 30)⁷⁶

3.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

ในการควบคุมสุนัขบนรถยนต์นั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายเรื่องของการขับขี่บนท้องถนน อันเป็นกฎหมายจราจร (Code de la route) เพื่อความปลอดภัยบนท้องถนน โดยถือว่าเป็นบทบัญญัติทั่วไปในการขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งหลักทั่วไปในการขับขี่บนท้องถนนนั้น ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร จะต้องคาดเข็มขัดนิรภัย⁷⁷ และในการนั่งที่นั่งบนยานพาหนะนั้น หนึ่งในที่นั่งต้องมีไว้สำหรับผู้โดยสารหนึ่งคนเท่านั้น หากมีการฝ่าฝืนผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด โทษปรับชั้น 4 หรือก็คือโทษปรับเป็นเงิน 135 ยูโรกรณีชำระภายในกำหนดและ 375 ยูโรกรณีชำระล่าช้า⁷⁸ และข้อมุกตัดแต้มจากใบขับขี่เป็นจำนวน 3 แต้ม⁷⁹ ซึ่งสุนัขที่โดยสารบนยานพาหนะนั้นจะถูกจัดเป็นสินค้าหรือสิ่งของ (Cargo) โดยยังเกิดการโต้เถียงเล็กน้อยถึงการตีความที่ชัดเจนว่าสุนัขที่โดยสารบนยานพาหนะว่าจะถูกจัดเป็นผู้โดยสารหรือสิ่งของเป็นแน่ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะถูกจัดเป็นอย่างไร ผู้

⁷⁵ LOI n° 2021-1539 du 30 novembre 2021 visant à lutter contre la maltraitance animale et conforter le lien entre les animaux et les hommes (1). (2021). *JOURNAL OFFICIEL DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE*. (2021, Décembre). (Online). Available: <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf?id=6Bj9bgUjCI9pG8w00sXHCO-nam6aCtsgM2LdqyWZyGE> [2023, May 11]

⁷⁶ *Ibid.*

⁷⁷ Code de la route. Article R412-1.I.

⁷⁸ ACTIROUTE. (2019). *Classes de contravention*. (Online). Available: <https://www.actiroute.com/stage-recuperation-points/retrait-de-points/contravention/classes> [2023, May 15]

⁷⁹ Code de la route. Article R412-1-1.

ข้อบังคับยังมีหน้าที่ในการควบคุมสุนัขให้มีความเหมาะสมอยู่นั่นเอง กล่าวคือหากเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายพบเห็นการกระทำข้างต้น และตีความว่าสุนัขเป็นผู้โดยสาร สุนัขนั้นก็จะต้องคาดเข็มขัดนิรภัย หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานดังกล่าวตีความว่าสุนัขเป็นเพียงสินค้าหรือสิ่งของที่ถูกรับบรรทุกในยานพาหนะนั้น ผู้บังคับก็ยังคงเป็นผู้ที่มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการจับขังของตน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพและตำแหน่งที่จะสามารถจับขังได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ไม่ให้เกิดความล่าช้าต่อการตอบสนองในระหว่างการจับขังยานพาหนะนั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าคำว่า “สินค้าหรือสิ่งของ” ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น หมายความรวมถึงสัตว์เลี้ยง อันได้แก่สุนัข ด้วย อันกล่าวได้ว่าในการนำสุนัขโดยสารไปบนยานพาหนะนั้น ผู้บังคับมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้สุนัขถูกควบคุมอย่างเหมาะสม หรือก็คือการใช้เข็มขัดนิรภัย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรบกวนสมาธิขณะจับขัง อันอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนหรือ สถานการณ์ที่เป็นอันตรายอื่น ๆ ดังนี้ หากมีสุนัข ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้โดยสารหรือสิ่งของโดยสารไปด้วยในยานพาหนะนั้น ตำแหน่งของผู้โดยสารและสิ่งของที่ถูกรับบรรทุกโดยสารจะต้องไม่อยู่ในลักษณะที่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ อันอาจบดบังทัศนวิสัยในการจับขังของผู้บังคับ⁸⁰ ทั้งนี้ การควบคุมที่เหมาะสมนั้น ไม่ได้มีการกำหนดหรือให้คำนิยามไว้ที่ชัดเจนแต่อย่างใด จึงอาจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่จะพิจารณาว่า การนำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะนั้น ได้รับการควบคุมที่เหมาะสมโดยผู้บังคับหรือไม่ เช่น การใช้กรง สายรัดสำหรับสุนัข หรือแม้แต่ที่กั้นเพื่อไม่ให้สุนัขมาโดยสารอยู่ที่ที่นั่งด้านหน้า หากมีการฝ่าฝืนผู้นั้นย่อมต้องโทษปรับชั้นสอง⁸¹ หรือก็คือ โทษปรับ 35 ยูโรกรณีชำระค่าปรับภายในกำหนด และ 75 ยูโรกรณีชำระค่าปรับล่าช้า⁸²

3.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

เนื่องจากในสาธารณรัฐฝรั่งเศสยังไม่ได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการทอดทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด แต่ก็ได้มีการบัญญัติถึงกรณีการทารุณกรรมสัตว์เอาไว้ โดยแบ่งตามระดับความร้ายแรงของการกระทำต่อสัตว์ อันรวมถึงสุนัขด้วย ซึ่งความผิดฐานการทารุณกรรมสัตว์ที่ปรากฏในสาธารณรัฐฝรั่งเศสอันเกี่ยวข้องกับสุนัข ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงนั้น ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การล่วงละเมิดทางเพศ การกระทำที่โหดร้ายทารุณ อันเป็นความผิดทางอาญา กล่าวคือ ไม่ว่าจะได้กระทำในที่สาธารณะหรือไม่ หรือการปฏิบัติด้วยความโหดร้ายทารุณ การล่วงละเมิด

⁸⁰ Code de la route. R412-6.

⁸¹ Code de la route. R412-6.III.

⁸² ACTIROUTE. (2019). *Classes de contravention*. (Online). Available: <https://www.actiroute.com/stage-recuperation-points/retrait-de-points/contravention/classes> [2023, May 15]

ทางเพศ หรือการกระทำอื่นใดอันมีพฤติการณ์เป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ย่อมระวางโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโรและหากการกระทำดังกล่าวได้เกิดขึ้นในที่ประชุมหรือ กระทำต่อหน้าผู้เยาว์ หรือกระทำโดยเจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์เพิ่มขึ้นเป็นจำคุก 4 ปี และปรับ 60,000 ยูโร⁸³

2. ความผิดต่อสัตว์ที่มีลักษณะไม่ร้ายแรง การกระทำที่ไม่ได้กระทำด้วยความจำเป็น การกระทำด้วยเจตนาฆ่าสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่ถูกทำให้เชื่องหรือที่อยู่ในความครอบครองของตน แม้จะได้กระทำด้วยลักษณะเปิดเผยในที่สาธารณะ หรือไม่ก็ตาม ย่อมถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดชั้น 5 (de la 5e classe) และต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 1,500 ยูโรอันเป็นชั้นผู้กระทำความผิดที่มีโทษสูงสุดสำหรับความผิดลหุโทษ และหากบุคคลดังกล่าวซึ่งต้องโทษถึงที่สุดแล้วในความผิดลหุโทษชั้นที่ 5 กระทำความผิดลหุโทษกรรมเดียวกันภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่เมื่อพ้นโทษในครั้งก่อนหรือที่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขเวลานั้น ค่าปรับสูงสุดจะถูกเพิ่มเป็น 3,000 ยูโร⁸⁴

การกระทำที่ยกเว้นจากการกระทำในข้อ 1 ในกรณีที่เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดก็ตามทำร้าย โดยไม่ใช่กรณีที่มีความจำเป็นไม่ว่าสัตว์นั้นจะเป็นสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่ถูกทำให้เชื่องหรือที่อยู่ในความครอบครองของตนก็ตาม และจะได้กระทำลงด้วยความเจตนาหรือไม่ก็ตาม ย่อมถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดลหุโทษชั้น 4 (de la 4e classe)⁸⁵ และต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 750 ยูโร⁸⁶

การกระทำที่มีลักษณะเป็นความขาดตกบกพร่อง ความไม่รอบคอบ ขาดเจตนา ความประมาทเลินเล่อหรือการฝ่าฝืนหน้าที่ที่พึงมีเพื่อรักษาความปลอดภัยหรือที่ถูกกำหนดไว้เป็นกฎหมายหรือข้อบังคับ อันเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยง หรือสัตว์ที่ถูกทำให้เชื่องหรือสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองของตนนั้นถึงแก่ความตายหรือขาดเจ็บ ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิดลหุโทษชั้น 3 (de la 3e classe)⁸⁷ และต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 450 ยูโร⁸⁸

3.4 สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรเป็นอีกหนึ่งกลุ่มประเทศที่มีกฎหมายบัญญัติคุ้มครองสัตว์ไว้อย่างชัดเจน ทั้งยังได้มีการบัญญัติกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบในการดูแลเลี้ยงสุนัขไว้เป็นการเฉพาะด้วยเช่นกัน

⁸³ Code pénal. Article 521-1.

⁸⁴ Code penal. Article 131-13. 5°, 132-11 et R655-1.

⁸⁵ Code pénal. Article R654-1.

⁸⁶ Code pénal. Article 131-13. 4°.

⁸⁷ Code pénal. Article R653-1.

⁸⁸ Code pénal. Article 131-13. 3°.

โดยได้มีการบัญญัติแก้ไข ตลอดจนเพิ่มเติมเรื่อยมาเพื่อให้ทันต่อกาลเวลาที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งกฎหมายหลักที่เป็นกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของสหราชอาณาจักรนั้น ได้แก่พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2549 (the Animal Welfare Act 2006) ที่ได้กำหนดให้ความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวรก็ตาม เป็นของเจ้าของสัตว์ ผู้ดูแล ตลอดจนผู้ที่ครอบครองสัตว์นั้นด้วย⁸⁹ ซึ่งสุนัขก็ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้เช่นกัน⁹⁰ โดยหน้าที่ตามกฎหมายที่สำคัญของผู้เป็นเจ้าของสุนัข ผู้ดูแลและผู้ที่ยึดครองสุนัขนั้น จะต้องปฏิบัติตามความต้องการด้านสวัสดิภาพของสัตว์ 5 ประการ⁹¹ ที่เป็นสิทธิตามกฎหมายที่สัตว์เลี้ยงทุกตัว รวมถึงสุนัขพึงมี ซึ่งหากเจ้าของสัตว์ ผู้ดูแลหรือผู้ที่ยึดครองสุนัขนั้น ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสุนัขได้เพียงพอตามหลักสวัสดิภาพที่ได้กล่าวข้างต้น ย่อมต้องโทษจำคุก 51 สัปดาห์และต้องโทษปรับระดับ 4 (Level 4) หรือ 20,000 ปอนด์⁹² ทั้งสุนัขที่อยู่ในความดูแลยังอาจถูกเอาตัวไปและอาจถูกจำกัด ไม่ให้สามารถเลี้ยงหรือเป็นเจ้าของสัตว์ได้อีก นอกจากนี้ผู้นั้นยังอาจถูกดำเนินคดีในข้อหาทารุณกรรมสัตว์ได้⁹³ เพราะการทารุณกรรมสัตว์ หมายถึง การกระทำที่ทำให้สัตว์ ซึ่งในที่นี้คือ สุนัข ได้รับความทรมานโดยไม่จำเป็น โดยไม่ว่าผู้นั้นจะได้กระทำด้วยความจงใจ หรือประมาทอันเป็นเหตุไม่สามารถบรรลุถึงการรักษาสวัสดิภาพ 5 ประการดังกล่าวได้⁹⁴ ทั้งนี้ กรมสิ่งแวดล้อมอาหาร และกิจการชนบทแห่งสหราชอาณาจักร ได้มีการจัดทำหลักปฏิบัติสำหรับสวัสดิภาพของสุนัข (Code of Practice for the Welfare of Dogs) นำเสนอต่อรัฐสภาภายใต้พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ดังกล่าว ที่ได้บัญญัติ ขยายความในการดูแล รักษา สวัสดิภาพ 5 ประการสัตว์ของสุนัขไว้โดยเฉพาะด้วย เพื่อที่จะให้ประชาชนสามารถจัดสวัสดิภาพสุนัขได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เหมาะกับสุนัขในแต่ละขนาดและแต่ละสายพันธุ์ ทั้งเพื่อให้ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของการเป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลสุนัขนั้นด้วย หากพิจารณาแล้ว

⁸⁹ Animal Welfare Act 2006. Section 3.

⁹⁰ Animal Welfare Act 2006. Section 1.

⁹¹ สวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการได้แก่สิ่งแวดล้อม (อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) อาหาร (กินอาหารที่เหมาะสม) พฤติกรรม (แสดงรูปแบบพฤติกรรมปกติ) ความเป็นเพื่อน (อยู่ร่วมกับหรือแยกจากสัตว์อื่น) และสุขภาพ (ได้รับการปกป้องจากความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน การบาดเจ็บ และโรคภัยไข้เจ็บ)

⁹² Animal Welfare Act 2006. Section 32 (2).

⁹³ Animal Welfare Act 2006. Section 9.

⁹⁴ Elisabeth Rosling. (2022). *A Guide to New Dog Laws & Rules for Owners, UK 2022*. (Online). Available : <https://www.barclondon.com/blogs/guides/new-dog-laws-uk-2022> [2023, May 18]

ว่าผู้นั้นไม่มีความเหมาะสม ก็ควรที่จะหาผู้อื่นที่มีความเหมาะสมมากกว่าเป็นเจ้าของหรือดูแลสุนัขนั้นต่อ⁹⁵

3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์ในรถยนต์

ในการขับขี่รถยนต์ อันเป็นยานพาหนะนั้น การนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์ได้มีการกำหนดถึงข้อบังคับไว้ในหลักการทางหลวง (The Highway Code) ซึ่งถูกตราขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2558 ที่ได้มีการแก้ไขล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2565 อันเป็นหลักการที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ใช้ท้องถนนทุกคนสำหรับการอ่านและทำความเข้าใจ ซึ่งบางหลักการหากทำการฝ่าฝืนย่อมมีความผิดแล้วกำหนดโทษไว้โดยหลักการดังกล่าวได้กำหนดถึงการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ขณะขับขี่บนถนนทางหลวงหรือทางสาธารณะไว้อย่างชัดเจนว่า “ขณะทำการขับขี่ ผู้ขับขี่จะต้องทำให้แน่ใจว่า สุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ จะต้องได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมเพื่อที่ไม่ให้สุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ นั้น ไม่สามารถรบกวนสมาธิผู้ขับขี่ ขณะทำการขับขี่หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ขับขี่หรือตัวสุนัข หรือสัตว์อื่น ๆ นั้นเอง หากผู้ขับขี่ได้หยุดยานพาหนะนั้นในระยะเวลากระชั้นชิด สายรัดเข็มขัดนิรภัย เบาะผู้โดยสารที่นั่ง กระจก หรือที่กั้นสุนัข ย่อมถือเป็นวิธีของการควบคุมสัตว์ในยานพาหนะ”⁹⁶ อย่างไรก็ตาม การฝ่าฝืนตามข้อบังคับหลักการทางหลวงดังกล่าว ไม่ได้มีการบัญญัติโทษหรือกำหนดไว้ว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด หากแต่การปล่อยสุนัขให้ไม่มีอิสระเต็มที่ในยานพาหนะขณะทำการขับขี่อันเป็นการเบี่ยงเบนสมาธิผู้ขับขี่ย่อมอาจนำไปสู่อุบัติเหตุทางท้องถนนได้ ซึ่งหากเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายพบเห็น อาจถือว่าผู้ขับขี่นั้นได้ขับขี่ยานพาหนะนั้นบนท้องถนนด้วยความไม่ระมัดระวังและปราศจากความเอาใจใส่ หรือโดยไม่คำนึงถึงผู้ใช้นบนหรือในสถานที่นั้นตามสมควร ซึ่งเป็นความผิด ต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 2,500 ปอนด์⁹⁷ และอาจนำไปซึ่งการถูกตัดแต้มคะแนนใบขับขี่ได้ถึง 9 คะแนนและยิ่งหากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ความบกพร่องในการดูแลหรือควบคุมสุนัขในยานพาหนะนั้นย่อมอาจถูกนำมาพิจารณาร่วมด้วยได้⁹⁸ ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้ขับขี่ได้ขับขี่รถยนต์หรือยานพาหนะอื่น ๆ อันเป็นเหตุให้สุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ ได้รับอันตรายบาดเจ็บ ผู้นั้นจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของตนแก่

⁹⁵ Department for Environment, Food and Rural Affairs. (2017). *Code of Practice for the Welfare of Dogs*. (Online). Available: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/697953/pb13333-cop-dogs-091204.pdf [2023, May 18]

⁹⁶ The Highway Code. Rule 57.

⁹⁷ The Road Traffic Act 1988. Section 3.

⁹⁸ Elisabeth Rosling. (2022). *A Guide to New Dog Laws & Rules for Owners, UK 2022*. (Online). Available: <https://www.barclondon.com/blogs/guides/new-dog-laws-uk-2022> [2023, May 18].

เจ้าของสุนัขหรือผู้ที่ดูแลสุนัขในขณะนั้น หรือหากไม่มีใครอยู่กับสุนัขในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ผู้ขับขี่จะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตำรวจภายใน 24 ชั่วโมง⁹⁹ หากฝ่าฝืนยอมระวางโทษปรับสูงสุด 5,000 ปอนด์และจะต้องถูกตัดแต้มคะแนนใบขับขี่ 5 - 10 แต้ม¹⁰⁰ อันเป็นการกำหนดหน้าที่แก่ผู้ขับขี่อื่นบนท้องถนนหากได้มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นแก่สุนัข ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2531 (the Road Traffic Act 1988) แม้จะไม่ได้เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุนัขในยานพาหนะโดยตรง แต่ก็ยังเป็นอีกหนึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขบนถนนสาธารณะ ซึ่งกรณีดังกล่าวก็ไม่ได้กล่าวถึงความชัดเจนในกรณีว่า หากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากผู้ขับขี่ที่เป็นเจ้าของสุนัข ผู้ดูแลหรือผู้ครอบครองสุนัขนั่นเองขณะโดยสารอยู่บนยานพาหนะ แล้วเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสุนัขนั้น หากผู้ขับขี่ไม่ทำการแจ้งดังกล่าวเพราะตนเป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลอยู่แล้ว จะมีความผิดจามบทบัญญัติข้างต้นหรือไม่อย่างไร นอกจากจะได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจับขังบนท้องถนนสาธารณะแล้ว สหราชอาณาจักรยังได้มีกรบัญญัติกฎหมายถึงกรณีควบคุมสุนัขอื่น ๆ อีกด้วยเป็นการเฉพาะ เช่น การควบคุมสุนัขกรณีเดินบนท้องถนน (the rules for walking dogs on roads)¹⁰¹ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติจราจรทางบกดังกล่าวเช่นเดียวกัน

3.4.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

ตามหลักกฎหมายแห่งสหราชอาณาจักรแล้ว การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมายแต่อย่างใด หากว่าการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้น ยังไม่ถึงขนาดที่จะทำให้สวัสดิภาพของสุนัขนั้นเป็นอันตราย อันกล่าวได้ว่า หากการทิ้งสุนัขตามลำพังบนยานพาหนะนั้น เป็นเหตุให้สัตว์นั้นถึงขนาดที่ทำให้ได้รับอันตรายจากการขาดความเป็นอยู่ที่ดีหรืออาจถึงขั้นเสียชีวิต ผู้ขับขี่ย่อมอาจมีความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ตาม พระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2549 (the Animal Welfare Act 2006) ที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นได้ ซึ่งถือว่าเจ้าของสุนัข ผู้ดูแลหรือผู้ครอบครองสัตว์ได้กระทำผิดต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้นั้นพึงมี โดยมีโทษจำคุกอยู่ที่ 51 สัปดาห์และต้องโทษปรับระดับ 4 (Level 4) หรือ 20,000 ปอนด์ ทั้งนี้หากมีผู้พบเห็นสุนัขที่ถูกทิ้งไว้ตามลำพังบนยานพาหนะที่มีอากาศร้อนและเห็นถึงความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายต่อสุนัขนั้นแล้ว เช่น มีอาการ หอบ น้ำลายไหล กระสับกระส่าย อาเจียนหรือชัก หากผู้ที่พบเห็น ไม่สามารถหาตัวเจ้าของยานพาหนะได้และยานพาหนะนั้นล็อกไว้ ผู้พบเห็นสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผ่านทางโทรศัพท์

⁹⁹ The Road Traffic Act 1988. Section 170.

¹⁰⁰ The Road Traffic Act 1988.

¹⁰¹ The Road Traffic Act 1988. Section 27.

หมายเลข 999¹⁰² เพื่อขอความช่วยเหลือ หากผู้พบเห็นเกรงว่าการรอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงาน จะไม่ทันการ ผู้พบเห็นสามารถแจ้งไปยังเจ้าพนักงานดังกล่าวก่อน ได้ถึงความตั้งใจที่จะกระทำ ต่อไปและถ่ายรูปเอาไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐานถึงสภาพความเป็นอันตรายของสุนัขนั้น ทำการหา ผู้คนมาเป็นพยานเพิ่มเติมในการที่ตนจะช่วยเหลือ ซึ่งจะได้กระทำต่อไป เพราะการจะให้ความ ช่วยเหลือสุนัขที่ถูกทิ้งบนยานพาหนะโดยลำพังด้วยการพึ่งส่วนหน้าต่างของยานพาหนะเข้าไปนั้น ถือเป็นความผิดฐานทำให้เสียชีวิตได้ เว้นแต่ว่าการทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น นั้น หากผู้ที่กระทำมีข้อแก้ตัวอันสมควรถึงเหตุผลเชื่อได้ว่า การให้ความช่วยเหลือนั้น หากผู้ที่เป็น เจ้าทรัพย์อยู่ในที่เกิดเหตุ ย่อมจะให้ความยินยอมในการทำให้เสียชีวิตอย่างแน่นอน¹⁰³ มิเช่นนั้น หากไม่ได้มีข้อแก้ตัวอันสมควรดังกล่าวเสียแล้ว ผู้นั้นย่อมต้องเผชิญกับผลถึงความเสียหายของ ยานพาหนะจากการให้ความช่วยเหลือสุนัขนั้น¹⁰⁴ ตัวอย่างคดีที่เป็นการทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ ทรมาณโดยไม่จำเป็น ซึ่งในคดี RSPCA v Isaacs (1984)¹⁰⁵ ที่ศาลตัดสินถึงกรณีของ Isaacs เจ้าของ สุนัขที่ล้มเหลวในการพาสุนัขไปพบสัตวแพทย์ในการรักษา อันเป็นการงดเว้นกระทำการ โดยไม่มี เหตุอันสมควร ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขในการให้ความดูแลในสุนัขของตน อันทำ ให้สุนัขนั้นต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมาณโดยไม่จำเป็น ซึ่งกฎหมายที่บังคับใช้ขณะนั้นยัง ไม่มี ความผิดในกรณีของการที่เจ้าของสัตว์ ล้มเหลวในการดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ มีเพียงแต่ความผิด ฐานทารุณกรรมสัตว์เท่านั้น โดยคดีนี้ก็ป็นอีกหนึ่งคดีที่ได้จุดประกายให้เกิดการ ผลักดันให้ได้มี บทบัญญัติในเรื่องของการดูแลสวัสดิภาพสัตว์เกิดขึ้น¹⁰⁶

3.5 สาธารณรัฐสิงคโปร์

สุนัขถือเป็นสัตว์ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์จัดให้เป็นสัตว์ที่อนุญาตให้เลี้ยงหรือเก็บเป็นสัตว์เลี้ยงได้¹⁰⁷ เนื่องจากไม่ใช่สัตว์ทุกชนิดจะสามารถเก็บมาเป็นสัตว์เลี้ยงได้¹⁰⁸ โดยสาธารณรัฐสิงคโปร์

¹⁰² เบอริ์โทรแ่งเหตุฉุกเฉิน ทำนองเดียวกับโทรแ่งเหตุฉุกเฉินหมายเลข 191 ในราชอาณาจักรไทย

¹⁰³ Criminal Damage Act 1971. Section 1.

¹⁰⁴ Criminal Damage Act 1971. Section 5.

¹⁰⁵ RSPCA v Isaacs (1984) Crim LR 517.

¹⁰⁶ UK Parliament. (2005). *The Animal Welfare Bill*. (Online). Available: <https://publications.parliament.uk/pa/cm200506/cmselect/cmenvfru/683/683we22.htm#n25> [2023, June 2]

¹⁰⁷ Animals and Birds Act 1965. Section 41.

¹⁰⁸ Wildlife Act 1965. Section 2 and Section 5C.

เป็นอีกหนึ่งประเทศที่ได้รับเลือกให้เป็น ประเทศที่เป็นมิตรต่อสัตว์ เนื่องจากจำนวนประชากรในประเทศที่เลี้ยงสัตว์ได้เพิ่มมากขึ้นตามกาลเวลา โดยส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขและแมว อันเป็นกรณีที่เลี้ยงเพื่อความบันเทิงใจเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงกรณีผู้ที่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อใช้เป็นแรงงาน งานอุตสาหกรรม หรือเพื่อเปิดเป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์เพื่อเพาะพันธุ์แต่อย่างใด ซึ่งในกรณีดังกล่าวผู้ที่เลี้ยงจะต้องมีใบอนุญาต โดยในช่วงปี พ.ศ.2550 ถึงปีพ.ศ. 2554 ทางสาธารณรัฐ สิงคโปร์ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสัตว์เพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์เพื่ออุตสาหกรรม ที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถจัดสวัสดิภาพความเป็นอยู่ที่ดีให้กับสัตว์เหล่านั้นได้ จึงได้เป็นการจุดประกายให้ได้มีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ขึ้น ซึ่งแต่เดิมได้เคยมีการบัญญัติไว้โดยใช้ชื่อว่า พระราชบัญญัติสัตว์และนก พ.ศ. 2508 (Animals and Birds Ordinance 1965) ที่ได้ถูกบัญญัติออกมาเพื่อจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพของสัตว์ การกักกัน การกระทำที่เป็นการไม่ชอบหรือที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ จนได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นพระราชบัญญัติสัตว์และนก (the Animals and Bird Act) ในปี พ.ศ. 2514 ซึ่งต่อมาในการทบทวนถึงความสำคัญของสวัสดิภาพของสัตว์ที่ได้กล่าวข้างต้น อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมสาธารณรัฐสิงคโปร์ในขณะนั้น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการคุ้มครองสัตว์ให้เพิ่มไปอีกระดับ จนได้มีการผลักดันให้แก้ไขกฎหมายดังกล่าวขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งในบทบัญญัติที่ได้รับการแก้ไขใหม่นี้ ก็ได้กำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้เจ้าของสัตว์ที่จะต้องให้ความดูแลสัตว์เลี้ยงนั้นอย่างเหมาะสม โดยกำหนดถึงมาตรฐานการดูแลขั้นต่ำเอาไว้เพื่อเป็นการควบคุม ไม่ใช่เพียงแค่เจ้าของสัตว์เลี้ยงเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงมาตรฐานการดูแล สวัสดิภาพของสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อการอุตสาหกรรมด้วย โดยมีการกำหนดบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืนอย่างเป็นลำดับ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการยับยั้งการฝ่าฝืนการดูแลดังกล่าว¹⁰⁹ ทั้งการเลี้ยงสุนัขที่มีเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้มีการออกกฎหมายที่เป็นการควบคุม เพื่อมุ่งเน้นถึงความ เป็นอยู่ที่ดี ตลอดจน เพื่อให้ประชาชนที่ทั้งเป็นเจ้าของสัตว์ หรือผู้ที่ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้นและประชาชนที่ไม่ใช่บุคคลดังกล่าวในประเทศสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยการเคารพซึ่งสิทธิในกันและกัน เช่น สุนัขที่เลี้ยงจะต้องไม่ทำลายทรัพย์สินอันเป็นของสาธารณะ ต้นไม้หรือพืชต่าง ๆ¹¹⁰ จะต้องไม่ทำการล้าง ทำความสะอาดสัตว์เลี้ยงบนถนนสาธารณะ หรือในอ่างน้ำสาธารณะ หรืออ่างเก็บน้ำ¹¹¹ บุคคลใดที่นำสัตว์ไปด้วยหรือยินยอมให้สัตว์ไปด้วยในที่สาธารณะจะต้องทำความสะอาด

¹⁰⁹ Research Office Legislative Council Secretariat. (2017). *Information Note Animal welfare legislation in selected places*. (Online). Available: <https://www.legco.gov.hk/research-publications/english/1617in09-animal-welfare-legislation-in-selected-places-20170327-e.pdf> [Accessed 2023, May 22] Pp.6

¹¹⁰ Miscellaneous Offences (Public Order and Nuisance) Act. Section 12(1)(a).

¹¹¹ Miscellaneous Offences (Public Order and Nuisance) Act. Section 11(1)(b).

ของเสียหรือสิ่งปฏิกูลที่ออกมาจากสุนัขนั้นด้วย¹¹² และจะต้องทำให้แน่ใจว่าสุนัขของตนไม่วิ่งเข้าไปหาผู้อื่นหรือยานพาหนะของผู้อื่น หรือจักรยานบนถนนสาธารณะ¹¹³

3.5.1 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการสัตว์ในรถยนต์

โดยหลักแล้วการนำสุนัขโดยสารไปด้วยในรถยนต์หรือยานพาหนะที่ขับเคลื่อนที่ถนน ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ สามารถทำได้ไม่เป็นการผิดต่อกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้มีกฎหมายที่เข้ามาควบคุมในการนำสุนัขโดยสารในรถยนต์หรือยานพาหนะแต่อย่างใดโดยตรง อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าผู้ขับขี่จะนำสุนัขโดยสารไปในรถยนต์โดยจะควบคุมหรือไม่ควบคุมก็ได้แต่อย่างใด เพราะหากผู้ขับขี่นำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์หรือยานพาหนะโดยปราศจากการควบคุมหรือการควบคุมที่ไม่เหมาะสม อันมีลักษณะหละหลวมในการควบคุมให้สุนัขนั้นอยู่กับที่ เมื่อเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายหรือตำรวจจราจรพบเห็น ผู้ขับขี่ย่อมมีความผิดฐานขับขี่โดยปราศจากความระมัดระวังและการเอาใจใส่ ทั้งยังถือว่าการพิจารณาตามสมควรแก่ผู้อื่นที่ใช้หรือสัญจรอยู่บนท้องถนนนั้น¹¹⁴ ซึ่งผู้ขับขี่จะตกเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายจราจร (Road Traffic Act offender) และต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 1,500 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 6 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ¹¹⁵ หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ย่อมต้องระวางโทษสูงขึ้นเป็น โทษปรับสูงสุดไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ¹¹⁶ หากผู้ขับขี่เป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับการขับรถ¹¹⁷ ผู้ขับขี่นั้นย่อมต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุดไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ¹¹⁸ นอกเหนือจากการลงโทษดังกล่าวและหากเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำร้ายแรง¹¹⁹ ย่อมต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุด

¹¹² Environmental Public Health (Public Cleansing) Regulations. Regulation 17A.

¹¹³ Miscellaneous Offences (Public Order and Nuisance) Act. Section 8.

¹¹⁴ Road Traffic Act 1961. Section 65 (1).

¹¹⁵ Road Traffic Act 1961. Section 65 (5)(a).

¹¹⁶ Road Traffic Act 1961. Section 65 (5)(b).

¹¹⁷ ผู้ขับขี่ที่ขับรถหรือพยายามขับรถบนท้องถนนขณะเมาสุราหรือสารเสพติดหรือถูกจับกุมขณะขับรถหรือเมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้ว ตรวจพบแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดในตัวผู้ขับขี่ โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร

¹¹⁸ Road Traffic Act 1961. Section 65 (5)(c).

¹¹⁹ ผู้กระทำความผิดที่เคยถูกตัดสินแล้วว่า ได้ทำการขับขี่ขณะเมาสุราหรือสารเสพติด หรือ ถูกจับกุม ขณะขับรถหรือเมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้ว ตรวจพบแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดในตัวผู้ขับขี่ โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควรซึ่งมีพฤติกรรมขับรถด้วยความประมาทหรือด้วยความเร็วหรือในลักษณะที่เป็นอันตรายต่อสาธารณะ หรือเคยถูก

ไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี นอกเหนือจากการลงโทษตามความผิดดังกล่าว¹²⁰

ทั้งนี้หากการขับขี่โดยใช้การควบคุมสุนัขที่เหมาะสมอันเป็นการขับขี่โดยปราศจากความระมัดระวังและการเอาใจใส่ได้อำนาจให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นอันเป็นผลจากการขับขี่นั้น หากมีความตายของบุคคลเกิดขึ้น ผู้ขับขี่ซึ่งตกเป็นผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ¹²¹ หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ผู้ขับขี่จะต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือทั้งจำปรับ¹²² ถ้าผู้ขับขี่เป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับการขับรถ จะต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 2 ปี นอกเหนือจากโทษจำคุก¹²³ และหากผู้กระทำความผิดดังกล่าว เป็นผู้กระทำความผิดซ้ำร้ายแรงเกี่ยวกับการขับรถ ผู้ขับขี่จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี นอกเหนือจากโทษจำคุก¹²⁴

หรือหากผลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ขับขี่ได้ขับขี่ลักษณะดังกล่าว นั้น เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้ขับขี่ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ¹²⁵ หากเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำย่อมระวางโทษสูงขึ้นเป็น โทษปรับสูงสุดไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 4 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ¹²⁶ ถ้าผู้ขับขี่นั้นเป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับการขับรถ ผู้ขับขี่จะต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุดไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน นอกเหนือจากโทษจำคุก¹²⁷ และหากผู้ขับขี่นั้นเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับการขับรถ ผู้ขับขี่จะต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุดไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และจำคุกไม่เกิน 2 ปี นอกเหนือจากโทษจำคุก¹²⁸

ตัดสินว่ามีความผิดอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในความผิดที่ได้กล่าวข้างต้น หรือขับขี่ยานพาหนะขณะอยู่ภายใต้ฤทธิ์สุรา หรือสารเสพติด

¹²⁰ Road Traffic Act 1961. Section 65 (5)(d).

¹²¹ Road Traffic Act 1961. Section 65 (2)(a).

¹²² Road Traffic Act 1961. Section 65 (2)(b).

¹²³ Road Traffic Act 1961. Section 65 (2)(c).

¹²⁴ Road Traffic Act 1961. Section 65 (2)(d).

¹²⁵ Road Traffic Act 1961. Section 65 (3)(a).

¹²⁶ Road Traffic Act 1961. Section 65 (3)(b).

¹²⁷ Road Traffic Act 1961. Section 65 (3)(c).

¹²⁸ Road Traffic Act 1961. Section 65 (3)(d).

หรือหากผลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ขับขี่ได้ขับขี่ลักษณะดังกล่าวนั้น เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย ผู้นั้นย่อมต้องระวางโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ¹²⁹ หากผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ ย่อมต้องโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้ขับขี่นั้นเป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับการขับรถ ย่อมต้องโทษปรับไม่ต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุดไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกเหนือจากโทษข้างต้น¹³⁰ และถ้าหากผู้ขับขี่นั้นเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำร้ายแรง ผู้นั้นย่อมต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และสูงสุดไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์และจำคุกไม่เกิน 2 ปี นอกเหนือจากโทษข้างต้น¹³¹

อย่างไรก็ดี การที่เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายหรือตำรวจจราจรผู้พบเห็นกรณีการนำสุนัขโดยสารถนในรถยนต์นั้น ไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนแต่อย่างใดว่าจะต้องเป็นการควบคุมลักษณะใด ที่จะแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่และระมัดระวังในการขับขี่บนท้องถนนแล้ว เพราะบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงบัญญัติอย่างกว้าง ๆ เท่านั้น จึงอาจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าพนักงานหรือตำรวจจราจรผู้นั้น และขึ้นอยู่กับลักษณะ สภาพ ขนาด พฤติการณ์ สุนัขในการพิจารณาประกอบกันถึงการควบคุมที่เหมาะสมในรถยนต์นั้น ๆ

3.5.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ถือว่าเจ้าของสุนัข ซึ่งรวมถึงผู้ดูแลสุนัขนั้นด้วย ย่อมมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องมีความรับผิดชอบให้ความดูแลสุนัข อันเป็นสัตว์เลี้ยงของตน ให้ได้รับอาหารและน้ำที่เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการ ทั้งจะต้องไม่ถูกกักขังในลักษณะหรือตำแหน่งที่ทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานเกินสมควรหรือไม่จำเป็น¹³² และจะต้องไม่ละทิ้งสัตว์หรือก่อให้เกิดหรือยอมให้สัตว์ถูกละทิ้ง ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราวก็ตาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร หากสัตว์หายเจ้าของสัตว์จะต้องใช้ความพยายามตามสมควรเพื่อให้ได้สัตว์ของตนกลับคืนมา และจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการดูแลของตนเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ที่กฎหมายกำหนดไว้¹³³ หากมีการฝ่าฝืนหรือล้มเหลวในการให้ความดูแลกรณีดังกล่าวที่กำหนดไว้

¹²⁹ Road Traffic Act 1961. Section 65 (4)(a).

¹³⁰ Road Traffic Act 1961. Section 65 (4)(b).

¹³¹ Road Traffic Act 1961. Section 65 (4)(d).

¹³² Animal and Birds Act 1965. Section 41C (1)(a).

¹³³ Animal and Birds Act 1965. Section 41C (1)(b) - (d).

ข้างต้น ย่อมมีความผิด¹³⁴ ในกรณีกระทำครั้งแรก ระวังโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และกรณีกระทำความผิดในครั้งที่สองหรือครั้งต่อ ๆ ไป ผู้นั้นย่อมต้องโทษปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ¹³⁵ ซึ่งกรณีที่ได้อ้างข้างต้นจะเป็นเพียงกรณีที่เจ้าของสุนัขหรือผู้ดูแลกระทำผิดหน้าที่ในการดูแลและจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม อันเป็นกรณีที่เจ้าของสัตว์หรือผู้ขังขี้ที่เป็นผู้ดูแลสุนัขขณะนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการให้ความดูแล ตลอดจนมีหน้าที่ที่จะต้องไม่ทอดทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังในยานพาหนะ โดยไม่มีเหตุอันควร มิเช่นนั้นย่อมเป็นความผิดและอาจถูกบังคับโทษ ทั้งนี้หากการทอดทิ้งสุนัขดังกล่าว ถึงขั้นทำให้สุนัขได้รับความเจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่จำเป็นแล้ว ไม่ว่าจะการทอดทิ้งนั้นจะได้กระทำหรือคงเว้นกระทำการใด ๆ โดยไม่มีเหตุอันควร หรือแม้แต่กระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ ย่อมถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ด้วย¹³⁶ โดยการกระทำลักษณะดังกล่าวย่อมรวมถึงกรณีที่เจ้าของสัตว์ไม่ได้ใช้ความดูแลหรือควบคุมที่เหมาะสมด้วย¹³⁷ หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ย่อมระวังโทษปรับไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 18 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ¹³⁸ กรณีเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองหรือในครั้งต่อ ๆ ไป ผู้นั้นย่อมต้องระวังโทษปรับไม่เกิน 30,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ¹³⁹ จึงกล่าวได้ว่า หากการทอดทิ้งสุนัขไว้ลำพังบนยานพาหนะนั้น ถึงขั้นทำให้สุนัขได้รับอันตราย ไม่ว่าจะแก่กายหรือถึงขั้นชีวิต อันเป็นความเจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่จำเป็นแล้ว ผู้ที่ทำการทอดทิ้ง ไม่ว่าจะเป็นผู้ขังขี้หรือไม่ ย่อมมีความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ด้วย

3.6 ราชอาณาจักรไทย

3.6.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย อันเป็นการปกป้องและคุ้มครองสิทธิที่เป็นของบุคคล หรือมนุษย์ ไว้

¹³⁴ Animal and Birds Act 1965. Section 41C (2).

¹³⁵ Animal and Birds Act 1965. Section 41C (3)(b).

¹³⁶ Animals and Birds Act 1965. Section 42 (1)(c).

¹³⁷ Animals and Birds Act 1965. Section 42 (2).

¹³⁸ Animals and Birds Act 1965. Section 42 (4)(b)(i).

¹³⁹ Animals and Birds Act 1965. Section 42 (4)(b)(ii).

ว่าจะถูกละเมิดไม่ได้¹⁴⁰ และในการออกกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลใดในการกระทำบางอย่างนี้ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ถ้าหากรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้กฎหมายที่จะออกดังกล่าวจะต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ได้ รวมถึงจะต้องมีการระบุเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวไว้ด้วย¹⁴¹ อันเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญนี้ มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นสำคัญ โดยสิทธิเสรีภาพดังกล่าวมิได้รวมถึงสัตว์ด้วยแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดหลักในการตรากฎหมายนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ได้กำหนดหลักไว้ว่า ในการจัดให้มีการตรากฎหมายฉบับใหม่ขึ้นใช้บังคับ จะต้องเป็นไปเพียงเท่าที่จำเป็นและหากจะยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายใด ก็จะต้องเป็นไปเพราะหมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเพราะเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ประชาชน ทั้งยังต้องให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากได้มีการตรากฎหมายนั้นออกมาอย่างไรรอบด้านและเป็นระบบ และจะต้องเปิดเผยถึงความคิดเห็นนั้นด้วย ก่อนการตรากฎหมายนั้น เพื่อที่ในการตรากฎหมายออกมาจะได้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทในราชอาณาจักรไทย ที่ตรงตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมาย และที่สำคัญที่สุด รัฐพึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งก็ไม่มีกำหนดที่ชัดเจนว่า การกระทำใด ลักษณะไหนที่ร้ายแรงและสมควรที่จะกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา

เมื่อพิจารณาโทษทางอาญา อันได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน¹⁴² อันเป็นโทษที่ร้ายแรงเพราะเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยตรงเมื่อได้เทียบกับโทษอื่น ๆ เช่น ทางแพ่ง หรือทางปกครอง เป็นต้น โดยในการออกกฎหมายที่มีโทษทางอาญาฉบับหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของสัตว์ร่วมด้วยนั้น จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างเป็นพิเศษ เนื่องด้วยรัฐธรรมนูญที่ผ่าน ๆ มาในราชอาณาจักรไทยจวบจนถึงปัจจุบันก็ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดที่ให้ความสำคัญคุ้มครองไปถึงสัตว์ด้วย อย่างมากที่สุดก็เป็นเพียงมุมมองที่คุ้มครองถึงในแง่ของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น¹⁴³

¹⁴⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 25.

¹⁴¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 26.

¹⁴² ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 18.

¹⁴³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 43.

3.6.2 กฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข

ราชอาณาจักรไทยปรากฏกฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัข อยู่หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นที่ได้เป็นการมุ่งคุ้มครองโดยตรง หรือที่ได้คุ้มครองสัตว์ต่าง ๆ อันรวมถึงสุนัขด้วย หรือแม้แต่กฎหมายอันเป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์อย่างอื่น ที่ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการมีความข้องเกี่ยวกับการเลี้ยงหรือควบคุมสุนัขด้วย ทั้งยังได้มีข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ได้กล่าวถึงการเลี้ยงหรือในการปล่อยสัตว์อีก ในหลายท้องถิ่นที่มากกว่า 50 ฉบับ¹⁴⁴ แต่กลับยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมเป็นการเฉพาะถึงกรณีการนำสุนัข โดยสารบนรถยนต์ ที่จะเป็นการมุ่งคุ้มครองสุนัข โดยสารไปด้วยอย่างเป็นการเฉพาะเจาะจง ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

3.6.2.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 บัญญัติ “ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่นหรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่ง บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้นจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่บุคคลผู้ที่เร้าหรือยั่วสัตว์นั้น โดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเร้าหรือยั่วสัตว์นั้น ๆ ก็ได้”

กรณีนี้เป็นเรื่องของความรับผิดชอบเพื่อละเมิด ในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ที่มีหลักว่า

1. กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
2. เจ้าของสัตว์ หรือ บุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหาย

3. เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยง การรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่า ความเสียหายย่อมจะต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้นแล้ว

ซึ่งมีข้อยกเว้นซ้อนซ้อนยกเว้นลงไปอีกว่า ถ้าเหตุละเมิดอันเกิดจากสัตว์นั้น

1. เกิดจากบุคคลภายนอกมาเป็นต้นเหตุ มาเร้าหรือยั่วสัตว์นั้น โดยละเมิด

¹⁴⁴ อนิสาม่วงมิ่งสุข และ สุรพล ศรีวิทยา. (2561). “วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์”, *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, (8), หน้า 132.

2. เจ้าของสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงนั้น มีสิทธิไล่เบียดได้

ซึ่งสิทธิไล่เบียดนี้ ไม่ทำให้เจ้าของสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงสัตว์นั้นพ้นจากความรับผิดชอบแต่อย่างใด เพียงแต่มีสิทธิไล่เบียดแก่บุคคลภายนอกดังกล่าวเท่านั้น ดังเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2488/2523 สุนัขในบ้านจำเลย ออกจากบ้านไปกัด โจทก์ ภริยาจำเลยรับว่าเป็นเจ้าของ เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ต้องสันนิษฐานว่า สุนัขเป็นสินสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา 1474 จำเลยจึงเป็นเจ้าของสุนัขด้วย สุนัขหลบหนีออกไปได้ ขณะจำเลยเปิดประตู สุนัขจึงออกไปกัดโจทก์ได้ ย่อมแสดงว่าจำเลยมิได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรในการเลี้ยงดูสุนัข จำเลยจึงต้องชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์¹⁴⁵

3.6.2.2 ประมวลกฎหมายหมา

ประมวลกฎหมายหมา มาตรา 377 “ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปล่อยปลละละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพัง ในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำว่า “สัตว์ดุ” หมายความว่า โดยธรรมชาติของสัตว์นั้นเอง มิใช่สัตว์ร้าย แต่อาจเป็นสัตว์ดุซึ่งเจ้าของจะต้องมีการควบคุมดูแลเป็นพิเศษ ผิดจากปกติธรรมดา โดยการล่ามโซ่หรือขังกรงไว้¹⁴⁶ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 162/2523 สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยง แต่ก็อาจเป็นสัตว์ที่ดุได้โดยธรรมชาติของสัตว์นั้นเอง ทั้งนี้ต้องดูพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป เฉพาะคดีนี้ ข้อเท็จจริงเป็นยุติว่าสุนัขของจำเลยเคยกัดเปิดของผู้เสียหายมาก่อนแล้วหลายครั้ง และครั้งที่เกิดเหตุนี้ สุนัขของจำเลยเคยกัดเปิดของผู้เสียหายตายและบาดเจ็บหลายสิบตัว ถือได้ว่าเป็นสัตว์ดุตามความหมายของ ป.อ. มาตรา 377¹⁴⁷ จึงกล่าวได้ว่าผู้ที่ควบคุมสัตว์นั้นจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลสัตว์นั้น ไม่ให้สัตว์นั้นออกไปตามลำพัง ในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินอื่น

ประมวลกฎหมายหมา มาตรา 381 “ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประมวลกฎหมายหมา มาตรา 382 “ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹⁴⁵ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา. (2562). *รวมคำบรรยายภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 (วิชาละเมิด การบรรยายครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา. หน้า 57.

¹⁴⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 151/2505.

¹⁴⁷ วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. (2564). *อาญาพิสดารเล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2564)*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์. หน้า 596.

แม้ว่าบทบัญญัติมาตรา 381 และมาตรา 382 จะได้มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ก็ตาม แต่จากการศึกษาพบว่า ยังไม่เคยมีการนำคดีในกรณีดังกล่าวขึ้นสู่ศาลเพื่อพิจารณาเลยแต่อย่างใด และบทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่ปรากฏถึงการตีความหรือการให้คำนิยามที่ชัดเจนถึงสัตว์ การทารุณ หรือให้ได้รับทุกขเวทนา ตลอดจนทำงาน เกินสมควรหรือไม่สมควรแต่อย่างใด¹⁴⁸

3.6.2.3 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ที่มุ่งเน้นถึงผลกระทบที่อาจมีต่อสุขภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งยังเพื่อควบคุมและระงับเหตุที่เป็นการก่อความเดือดร้อน รำคาญที่อาจเกิดขึ้น¹⁴⁹

มาตรา 29 “เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้”

มาตรา 30 “ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

...

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้”

¹⁴⁸ ปิยะพงษ์ ไหมหมาด. (2563). *ปัญหาการคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติการป้องกัน การทารุณกรรมและการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 44.

¹⁴⁹ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535. หมายเหตุ.

จึงกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายในการมีสาธารณสุขและอนามัยของประชาชนที่ดีและเหมาะสม เพื่อที่จะป้องกันเชื้อโรค หรือ โรคภัยที่อาจมาจากสัตว์โดยตรง ตลอดจนเพื่อรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันของคนและสัตว์¹⁵⁰ อันรวมถึงสุนัข ที่เป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกัน ทั้งยังเปิดโอกาสให้ส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความคุ้นเคยในแต่ละท้องถิ่น มีอำนาจในการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดูแลและควบคุมเอง เฉพาะพื้นที่ ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ใช่เป็นบทบัญญัติในการควบคุมหรือดูแลสุนัขโดยตรง

3.6.2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการกำหนดหน้าที่ให้กับเจ้าของสัตว์ อันรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์¹⁵¹ ที่จะต้องนำสุนัขของตนไปฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า อันเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองป้องกันตลอดจนควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขโดยตรง

มาตรา 5 “เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตว์แพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามกำหนดเวลาดังนี้

(1) ในกรณีของสุนัข ให้เจ้าของสัตว์จัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไป แต่ไม่เกินสี่เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

...”

มาตรา 6 “เมื่อสัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งเป็นผู้ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าของสัตว์ควบคุม

เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามวรรคหนึ่งไว้ที่ตัวสัตว์ควบคุมให้เห็นได้ชัดเจน

...”

¹⁵⁰ อภิวิรัตน์ นิยมไทย. (2564). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย. *อุลนิตี*, 18(3). หน้า 120.

¹⁵¹ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535. มาตรา 4.

มาตรา 21 “เจ้าของสัตว์ควบคุมผู้ใด ไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนตาม มาตรา 5 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 วรรคสอง มาตรา 7 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

มาตรา 23 “ผู้ใดใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีด วัคซีนแล้ว หรือใบรับรองการฉีดวัคซีนอันเป็นเท็จ หรือขาดวาง หรือ ไม่อำนวยความสะดวกแก่ สัตว์แพทย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 9 มาตรา 10 วรรคหนึ่ง มาตรา 14 วรรคหนึ่ง มาตรา 15 หรือมาตรา 19 ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกำหนดหน้าที่ตามกฎหมายให้แก่เจ้าของสุนัข รวมถึงผู้ครอบครองสุนัข ในการมีหน้าที่ที่จะต้องนำสุนัข ของตนไปฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่ถูก กำหนดไว้ ทั้งจะต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสุนัข ให้เห็นได้อย่างชัดเจนและเก็บ ใบรับรองการ ฉีดวัคซีนไว้ด้วย ทั้งนี้ โดยมีการกำหนดโทษทางอาญา อันเป็นโทษปรับไว้กรณีมีการฝ่าฝืน หรือไม่ ปฏิบัติตาม แต่โทษที่กำหนดไว้มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรงละ โทษปรับในจำนวนที่ค่อนข้างต่ำ

3.6.2.5 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบขอบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัตินี้ เป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสะอาดและความเรียบร้อย ในสังคม¹⁵² ซึ่งได้มีข้อห้ามต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการควบคุมสัตว์ ซึ่งรวมถึงสุนัข ในที่หรือทาง สาธารณะ โดยมีการกำหนดโทษทางอาญา อันเป็นโทษปรับ กรณีฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเอาไว้

มาตรา 13 “เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์กรวด หิน ดิน เลน ทราชย สิ่งปฏิกูล มูลฝอยหรือสิ่ง อื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกหล่น รั่วไหล ปลิว ฟุ้ง กระจายลงบนถนนในระหว่างที่ไ้ รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน ...”

มาตรา 14 “ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) ปลอ่ยสัตว์นำสัตว์หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

(2) ปลอ่ยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป

¹⁵² พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบขอบ้านเมือง พ.ศ. 2535. หมายเหตุ.

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้นำขบวนสัตว์หรือฝูงสัตว์หรือจูงสัตว์ไปตามถนน และได้เสียค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาดตามข้อกำหนดของท้องถิ่น”

มาตรา 22 “ห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว”

มาตรา 52 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 มาตรา 14 มาตรา 36 มาตรา 37 หรือมาตรา 38 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ประกาศตามมาตรา 47 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

มาตรา 54 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง มาตรา 15 มาตรา 20 มาตรา 22 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

มาตรา 57 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง มาตรา 19 มาตรา 23 มาตรา 30 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 34 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

3.6.2.6 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. 2557

ความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัตินี้มีขึ้นด้วยมุมมองที่มีต่อสัตว์ว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีสภาพจิตใจตลอดจนการรับรู้ถึงความรู้สึก ทั้งยังถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม อันควรได้รับความคุ้มครอง เพื่อไม่ให้ถูกกระทำต่อด้วยการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ผู้ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงหรือครอบครอง ให้ความดูแลก็ต้องจัดให้สัตว์นั้นได้มีสวัสดิภาพที่ดีและมีความเหมาะสมกับสัตว์แต่ละประเภทและชนิดของสัตว์นั้น ๆ ตลอดจนในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปเพื่อใช้งานหรือใช้ในการแสดง เพื่อให้เกิดเป็นความคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติอย่างมีความเหมาะสมของสัตว์¹⁵³ โดยในพระราชบัญญัตินี้ ได้ให้คำนิยามไว้ที่ มาตรา 3 ว่า

“สัตว์ หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นยานพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้

¹⁵³ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557. (2557, 26 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 (ตอนที่ 87 ก), หน้า 13.

หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” ดังนี้ สุนัขจึงถูกจัดให้เป็นสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

“การทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ทูพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชรา หรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบกามกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้สัตว์ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ” ซึ่งบทนิยามของการทารุณกรรมสัตว์นี้ ประกอบด้วย

1. การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ
2. อันมีผลทำให้สัตว์
  - 2.1 ได้รับความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจ
  - 2.2 ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ
  - 2.3 หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย
3. และให้หมายความรวมถึง
  - 3.1 การใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์
  - 3.2 ใช้สัตว์ประกอบกามกิจ
  - 3.3 ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ¹⁵⁴

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม สุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ” คำว่า “สวัสดิภาพ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายความว่า ความปลอดภัย การจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามคำยามในกฎหมายดังกล่าว จึงอาจหมายความว่า การจัดสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ให้มีความปลอดภัย

¹⁵⁴ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 15. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailand/27-9-64.pdf> [2566, 25 พฤษภาคม]

“เจ้าของสัตว์ หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย”

เจ้าของสัตว์ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ได้รวมถึงผู้ที่มีความเมตตาในการให้ความเลี้ยงดูหรือให้อาหารสัตว์เร่ร่อนด้วย คงหมายความถึงเฉพาะผู้ที่ประสงค์ที่จะเลี้ยงสัตว์จริงๆ เท่านั้น แต่จะต้องไม่ใช่เพราะผู้นั้นได้รับมอบหมายให้เลี้ยงดูจากเจ้าของสัตว์ โดยสามารถแยกพิจารณาตามความหมายได้เป็นสองส่วน

ส่วนที่ 1 เจ้าของกรรมสิทธิ์ โดยคำว่า กรรมสิทธิ์ หมายถึง สิทธิทั้งปวงที่ผู้เป็นเจ้าของมีอยู่เหนือทรัพย์สิน ในอันที่จะใช้สอย จำหน่าย ด้ดอกผล ติดตามและเอาคืน รวมทั้งขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน นั้น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย¹⁵⁵ ซึ่งความหมายดังกล่าวก็มีความสอดคล้องกับมาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹⁵⁶ อันเป็นหลักกรรมสิทธิ์และส่วนที่ 2 ผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย ซึ่งหมายถึง กรณีที่ว่าแม้บุคคลนั้นจะไม่ได้เป็นเจ้าของผู้มีกรรมสิทธิ์ในสัตว์ดังกล่าวก็ตาม หากแต่เพียงแค่ครอบครองไว้หรือได้รับมอบหมายให้ดูแลซึ่งสัตว์ดังกล่าว ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายโดยตรงจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือเป็นการได้รับมอบหมายช่วงอีกทอดหนึ่งจากผู้เป็นเจ้าของนั้น ก็ถูกนับรวมอยู่ในความหมายนี้เช่นเดียวกัน¹⁵⁷ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ย่อมต้องมีหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์ฯ ที่ได้กำหนดหน้าที่ไว้

และได้กำหนดถึงการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์เอาไว้ว่า การทารุณกรรมสัตว์ หมายความว่า ผู้ใด ย่อมไม่อาจทำได้ ปราบกฏอยู่ใน มาตรา 20 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร” โดยกำหนดโทษทางอาญาไว้ที่ มาตรา 31 “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” การห้ามมิให้กระทำการทารุณกรรมสัตว์ดังกล่าว ย่อมเป็นไปตามความหมายในคำนิยามที่ได้กล่าวไป

¹⁵⁵ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.

¹⁵⁶ มาตรา 1336 บัญญัติว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตาม และเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวาง มิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย”

¹⁵⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 17. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailand/27-9-64.pdf> [2566, 25 พฤษภาคม]

ไว้ข้างต้น โดยเป็นการห้ามทุกคนเพราะกฎหมายใช้คำว่า “ห้ามมิให้ผู้ใด” ไม่ใช่เพียงแค่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสัตว์เท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าว ในมาตรา 20 ใช้คำว่า “โดยไม่มีเหตุอันสมควร” ในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงอาจต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไปถึงเหตุอันสมควรในการกระทำความผิดดังกล่าว

ในกรณีของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ฯ นี้ เป็นการกำหนดหน้าที่ตามกฎหมายให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์ตามค่านิยมที่ได้กล่าวข้างต้น ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา 22 บัญญัติว่า “เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพและอายุของสัตว์” ซึ่งหน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของเจ้าของสัตว์นี้ ย่อมเป็นไปตามค่านิยมของคำว่า “การจัดสวัสดิภาพสัตว์” ที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา 3 อันมีความว่า จะต้องให้การเลี้ยงดูและการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ เนื่องจากสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้มีหลากหลายชนิด บทบัญญัติมาตรานี้ จึงได้ให้อำนาจไว้เพื่อบัญญัติเป็นกฎหมายลำดับรองในการกำหนดรายละเอียดสวัสดิภาพของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งต่อมาได้มีการออกหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้น โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561¹⁵⁸ ที่ได้มีการกำหนดค่านิยมในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยในข้อ 4 กำหนดไว้ว่า

“สัตว์ที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ ในกรณีเลี้ยงสัตว์เป็นกลุ่มควรแน่ใจว่าสัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและน้ำอย่างทั่วถึง
- (2) จัดให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและความปลอดภัยของสัตว์
- (3) จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการในการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสม และ

¹⁵⁸ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561. (2561, 12 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 (ตอนพิเศษ 134 ง), หน้า 3.

และให้การรักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บโดยไม่ชักช้า

(4) จัดการไม่ให้สัตว์ได้รับความเครียด หวาดกลัว เจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(5) จัดให้สัตว์ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และพละนาถยของสัตว์” อันเป็นการกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ครอบครองสัตว์จะต้องดำเนินการจัดการให้สัตว์ของตนมีสวัสดิภาพสัตว์ที่เหมาะสมกับสัตว์ของตนและ ข้อ 5 ของประกาศดังกล่าว ยังได้กำหนดถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์อีกว่า นอกจากที่เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้แล้ว ยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามประเภท ชนิดของสัตว์ที่รัฐมนตรีว่าการเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดไว้อีกด้วย โดยในปัจจุบันได้มีประกาศในลักษณะดังกล่าวออกมาแล้วเป็นจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ 1. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563¹⁵⁹ 2. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว พ.ศ. 2563¹⁶⁰ 3. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563¹⁶¹ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสถานที่จำหน่ายสัตว์เลี้ยง พ.ศ. 2563¹⁶² ซึ่งประกาศเหล่านี้ได้มีการกำหนดให้คำนิยามและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์แต่ละประเภทแต่ละสถานการณั้ตามที่ได้กำหนดเอาไว้

มาตรา 23 “ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์
พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการ โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่
ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน”

การปล่อยหรือละทิ้งในบทบัญญัติดังกล่าวนี้ หมายความว่า การที่เจ้าของสัตว์มีความไม่
ประสงค์ที่จะเลี้ยงสัตว์นั้นอีกต่อไป ซึ่งก็ทำให้เกิดปัญหาและภาระหลาย ๆ ประการขึ้นในสังคม

¹⁵⁹ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563. (2563, 18 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 (ตอนพิเศษ 296 ง), หน้า 12.

¹⁶⁰ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว พ.ศ. 2563. (2563, 18 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 (ตอนพิเศษ 296 ง), หน้า 17.

¹⁶¹ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563. (2563, 18 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 (ตอนพิเศษ 296 ง), หน้า 22.

¹⁶² ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสถานที่จำหน่ายสัตว์เลี้ยง พ.ศ. 2563. (2563, 18 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 (ตอนพิเศษ 296 ง), หน้า 26.

โดยเป็นการปล่อยหรือละทิ้งให้สัตว์ พ้นจากการดูแล ในความรับผิดชอบของตนไปยังที่ต่าง ๆ¹⁶³ กฎหมายจึงมีความมุ่งหมายที่ให้นำหน้าที่เฉพาะแก่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ที่ครอบครอง หรือผู้ที่รับผิดชอบดูแลเลี้ยงดูสัตว์เท่านั้นในการห้ามปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์นั้นพ้นจากความดูแลของตน โดยบุคคลทั่วไปซึ่งไม่ใช่บุคคลที่กำหนด ย่อมไม่อาจมีความผิดฐานนี้ได้ เพราะไม่มีหน้าที่ดังกล่าว อีกทั้ง บทบัญญัตินี้ไม่ได้รวมถึงการละทิ้งอันหมายถึงเป็นการชั่วคราว หรือเกิดจากความประมาทเลินเล่อ หรือการไม่ยี่ติต่อผลในการละทิ้งหรือปล่อยสุนัขไว้ชั่วคราวแต่อย่างใด เพราะกรณีนี้ เจ้าของสุนัขยังคงมีความประสงค์ที่จะเลี้ยงสุนัขอยู่ และก็ยังไม่เป็นความผิดฐานทารุณกรรมเช่นกัน เพราะผลแห่งการกระทำอันได้แก่ความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจ หรือได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพหรือความตายนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้นแต่อย่างใด กล่าวคือ เจ้าของสุนัข หรือผู้ครอบครองหรือผู้รับผิดชอบ ตราบใดที่ยังไม่ใช่การปล่อยให้สัตว์ตาย ปล่อยให้สัตว์พิการ หรือทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงของตนในลักษณะมีความตั้งใจ โดยเจตนา หรือที่ได้มีลักษณะโหดร้ายในการละทิ้งนั้น ตราบนั้นบุคคลดังกล่าวก็ยังไม่มีความผิดฐานนี้¹⁶⁴

มาตรา 24 “การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของ สัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” โดยต่อมา ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. 2562¹⁶⁵ ที่ได้ออกโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้มีการให้คำนิยามไว้ใน ข้อ 3

“การขนส่งสัตว์ หมายความว่า การเคลื่อนย้ายสัตว์จากสถานที่ต้นทางไปยังสถานที่ปลายทาง ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด”

“พาหนะขนส่ง หมายความว่า พาหนะบรรทุก หรือพาหนะอื่นใดที่ใช้ขนส่งสัตว์ ซึ่งขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงส่วนพ่วงของพาหนะนั้น” จึงกล่าวได้ว่าความมุ่งหมายของประกาศฉบับนี้ ก็เพื่อใช้บังคับแก่การเคลื่อนย้ายสัตว์ จากที่หนึ่ง ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ๆ โดยมีการใช้ยานพาหนะในการขับเคลื่อนไป ไม่ว่าจะป็นรถ

¹⁶³ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 46. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailand/27-9-64.pdf> [2566, พฤษภาคม 25].

¹⁶⁴ ปิยะพงษ์ ไหมหมาด. อ่างแล้วเชิงจรรยาที่ 148. หน้า 82.

¹⁶⁵ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. 2562. (2562, 25 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 (ตอนพิเศษ 289 ง) , หน้า 30.

กระบะ รถบรรทุก รถพ่วง ฯลฯ ทั้งนี้ได้ให้ความหมายที่รวมไปถึงกรณีที่เจ้าของสัตว์หรือ บุคคลใด ๆ พาสัตว์ไปด้วยการลากจูงหรือให้สัตว์เคลื่อนที่ไปเองโดยใช้ยานพาหนะ¹⁶⁶ และข้อ 4 กำหนดว่าการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพ ดังนี้

- (1) ต้องวางแผนเส้นทางและระยะเวลาในการเดินทางให้มีความเหมาะสม
- (2) สัตว์ต้องมีสภาพที่พร้อมเดินทาง ไม่มีอาการป่วยหรือบาดเจ็บ เว้นแต่มีเหตุอันสมควร
- (3) พาหนะขนส่งต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับชนิดสัตว์ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นแล้วแต่ชนิดสัตว์และประเภทพาหนะขนส่ง ทั้งนี้ พาหนะขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และมีการบำรุงรักษา
- (4) ไม่ทำให้สัตว์เกิดความหวาดกลัว บาดเจ็บหรือทุกข์ทรมานทั้งก่อนการเดินทาง ระหว่างการเดินทาง และสิ้นสุดการเดินทาง รวมทั้งจัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณและคุณภาพตามความจำเป็นและเหมาะสมขึ้นอยู่กับระยะทาง ชนิดสัตว์ และวัตถุประสงค์ในการขนส่ง
- (5) กรณีที่ต้องใช้ภาชนะหรือกรงเพื่อบรรจุสัตว์ในขณะที่มีการขนส่ง ภาชนะหรือกรงนั้นต้องมีความเหมาะสมกับชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ มีความปลอดภัย ปราศจากวัสดุหรือสิ่งแหลมคมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์ มีอากาศถ่ายเท อุดมภูมิเหมาะสม มีพื้นที่และความสูงเพียงพอให้สัตว์นั่งหรือยืนอย่างสบาย
  - (5.1) ภาชนะหรือกรงนั้นต้องมีความเหมาะสมกับชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์
  - (5.2) มีความปลอดภัย ปราศจากวัสดุหรือสิ่งแหลมคมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์
  - (5.3) มีอากาศถ่ายเท อุดมภูมิเหมาะสม และ
  - (5.4) มีพื้นที่และความสูงเพียงพอให้สัตว์นั่งหรือยืนอย่างสบาย¹⁶⁷
- (6) กรณีที่จำเป็นต้องวางยาสลบแก่สัตว์ในการขนส่ง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

¹⁶⁶ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 46.

¹⁶⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 47. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailand/27-9-64.pdf> [2566, 25 พฤษภาคม]

(7) การขนส่งสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดงต้องมีผู้ควบคุมที่มีความรู้และประสบการณ์หรือความชำนาญในการควบคุมสัตว์ชนิดนั้นหรือที่เกี่ยวข้อง

(8) ปฏิบัติตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์ประกาศกำหนดตามวัตถุประสงค์ ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ ซึ่งปัจจุบันยังมีได้มีประกาศที่ได้ออกโดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ตามประกาศฉบับนี้ออกมาแต่อย่างไร

ทั้งนี้ในการ ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ฯ มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 ตลอดจนประกาศที่ได้ออกโดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวนี้ ตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดถึงกรณีฝ่าฝืนไว้ “เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท” อันกล่าวได้ว่า บทบัญญัติในกรณีของการขนส่งสัตว์ (ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยหมายถึง สุนัข) ดังกล่าวนั้น มีแต่การกำหนดและมุ่งเน้นถึงสวัสดิภาพของสัตว์ในการขนส่งเท่านั้นและไม่ใช่ว่ากรณีที่ต้องใช้ใช้ภาษาหรือกรงในการบรรจุสัตว์เพื่อขนส่งไป เพราะกฎหมายใช้คำว่า “กรณีที่ต้องใช้” ดังนี้ หากต้องใช้ภาษาหรือกรงดังกล่าวในการ บรรจุสัตว์เพื่อขนส่ง ก็ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์ที่ถูกขนส่งนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินี้และไม่ได้มีการกำหนดที่ชัดเจนในการขนส่งนี้ ว่าห้ามไปถึงกรณีขนส่งสัตว์ที่ขนส่งไว้ตามลำพังในยานพาหนะที่ใช้ขนส่งด้วย

อีกทั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่¹⁶⁸ ย่อมมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อทำการตรวจสอบได้ เมื่อได้รับแจ้ง หรือมีเหตุอันสมควรเชื่อว่ามีการทารุณกรรมสัตว์เกิดขึ้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งยังมีอำนาจสั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อทำการตรวจสอบได้ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันสมควรเชื่อว่ามีการทารุณกรรมสัตว์เกิดขึ้น¹⁶⁹

3.6.3 กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์บนรถยนต์และความสามารถในการขับขี่

3.6.3.1 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

ในการ พิจารณาหัวข้อการควบคุมสัตว์บนรถยนต์และความสามารถในการขับขี่ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฯ นั้นสามารถแยกประเด็นออกมาได้ดังนี้

¹⁶⁸ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.

¹⁶⁹ พระราชบัญญัติการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557. มาตรา 25.

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสัตว์บนรถ¹⁷⁰ และรถยนต์¹⁷¹

มาตรา 18 “รถที่ใช้บรรทุกคน สัตว์ หรือสิ่งของ จะใช้บรรทุกในลักษณะใด โดยรถชนิดหรือประเภทใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” หากฝ่าฝืน ระวังโทษปรับ ไม่เกิน 500 บาท **มาตรา 150 (3)**

มาตรา 20 “ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถบรรทุกคน สัตว์ หรือสิ่งของ ต้องจัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้คน สัตว์ หรือสิ่งของที่บรรทุกตกหล่น รั่วไหล ส่งกลิ่น ส่งแสงสะท้อน หรือปลิวไปจากรถ อันอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้ทางสกปรกเปื้อนเปรอะเปื้อน ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน” หากฝ่าฝืน มาตรา 20 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาทตาม**มาตรา 148**

กรณีการกำหนดถึงการ บรรทุกคน สัตว์ สิ่งของตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะกรณีบรรทุกสัตว์เท่านั้น การบรรทุกสัตว์ตามบทบัญญัติดังกล่าว ได้ถูกบัญญัติไว้อยู่ในหมวดของการบรรทุก โดยจะใช้บรรทุกในลักษณะใด โดยรถชนิดหรือประเภทใด มาตรา 18 ได้ให้อำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองเป็นกฎกระทรวงไว้ ซึ่งเมื่อได้พิจารณา กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2522) ที่ออกตามความในมาตรา 5 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฯ¹⁷² ก็ได้กำหนดเฉพาะถึงแต่กรณี รายละเอียดการบรรทุกในรถ โรงเรียน รถบรรทุก หรือรถบรรทุกคนโดยสารและบรรทุกของเท่านั้น¹⁷³ ซึ่งมุ่งเน้นถึงการบรรทุกนอกตัวรถ และ

¹⁷⁰ “รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง

¹⁷¹ “รถยนต์” หมายความว่า รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อและเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ยกเว้นรถที่เดินบนราง

¹⁷² กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 . (2522, 14 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 96 (ตอนพิเศษ 95), หน้า 14.

¹⁷³ ข้อ 1 “รถโรงเรียน รถบรรทุก หรือรถบรรทุกคนโดยสาร บรรทุกของได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับส่วนกว้าง ไม่เกินส่วนกว้างของรถ

(2) สำหรับส่วนยาว

(ก) ในกรณีที่เป็นรถยนต์ ด้านหน้ายื่นไม่เกินหน้าหม้อหรือกันชน ด้านหลังยื่นพ้นตัวรถไม่เกิน 2.50 เมตร

(ข) ในกรณีที่เป็นรถพ่วงรถยนต์ ด้านหลังยื่นพ้นตัวรถไม่เกิน 2.50 เมตร

(ค) ในกรณีที่เป็นรถม้าสี่ล้อบรรทุกของ ด้านหน้ายื่นไม่เกินหน้ารถ ด้านหลังยื่นพ้นตัวรถไม่เกิน 2.50 เมตร

มาตรา 20 ก็ได้บัญญัติสอดคล้องกับมาตรา 18 และกฎกระทรวงดังกล่าวถึงการระมัดระวังในการบรรทุกคน สัตว์ สิ่งของ เพื่อไม่ให้เกิดการตกลง ออกจากตัวรถ โดยไม่มีการกล่าวถึงกรณีการนำสัตว์โดยสาร ขนส่ง หรือบรรทุกสัตว์ภายในตัวรถแต่อย่างใด

2. กฎหมายในการกำหนดความสามารถ ตลอดจนพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมในการขับขี่

บทบัญญัติกฎหมายในเรื่องของความสามารถ พฤติกรรมการขับขี่ ตลอดจนเรื่องสมรรถภาพที่เหมาะสมในการขับขี่ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฯ มาตรา 43 ที่บัญญัติรวบรวมถึงความสามารถและพฤติกรรมในการขับขี่เอาไว้และกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งมีทั้งที่เป็นโทษปรับเพียงอย่างเดียว หรืออาจมีโทษจำคุกด้วย

มาตรา 43 “ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

- (1) ในขณะที่อ่อนความสามารถในอันที่จะขับ
- (2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
- (3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร
- (4) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (5) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย
- (6) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถ เลี้ยวรถ หรือกลับรถ

(ง) ในกรณีที่เป็นเกวียน ด้านหน้ายื่นไม่เกิน 1.00 เมตร วัดจากแอก ด้านหลังยื่นพื้นตัวถังไม่เกิน 2.50 เมตร

(จ) ในกรณีนอกจากที่ระบุไว้ใน (ก) (ข) (ค) และ (ง) ด้านหน้ายื่นไม่เกินตัวถังด้านหลังยื่นพื้นตัวรถไม่เกิน 0.50 เมตร

(3) สำหรับส่วนสูง

(ก) ในกรณีที่เป็นรถบรรทุก รถม้าสี่ล้อบรรทุกของ หรือเกวียน ให้บรรทุกสูงไม่เกิน 3.00 เมตร จากพื้นทาง เว้นแต่รถบรรทุกที่มีความกว้างของรถเกิน 2.30 เมตร ให้บรรทุกสูงไม่เกิน 4.00 เมตร จากพื้นทาง

(ข) ในกรณีที่เป็นรถอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (ก) ให้บรรทุกสูงไม่เกิน 1.50 เมตร

(ค) ในกรณีที่เป็นรถชนิดที่ผู้ขับขี่อยู่หลังตัวรถ ให้บรรทุกสูงไม่เกินระดับที่ผู้ขับขี่มองเห็นพื้นทางข้างหน้าได้ในระยะตั้งแต่ 3.00 เมตร จากรถ หรือน้อยกว่า

(ง) ในกรณีที่เป็นรถบรรทุกซึ่งบรรทุกผู้สำหรับบรรทุกสิ่งของ ให้บรรทุกสูงได้ไม่เกิน 4.20 เมตร จากพื้นทาง”

(7) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วย หรือคนพิการ

(8) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

(9) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น”

หากฝ่าฝืนมาตรา 43 (3)(4)(6)(7)(9) ต้องระวางโทษปรับ 400 ถึง 1,000 บาท ตามมาตรา 157 และกรณีฝ่าฝืนมาตรา 43 (1)(5)(8) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000 ถึง 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 160 วรรคสาม กรณีฝ่าฝืนมาตรา 43 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ 5,000 ถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้น ไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตามมาตรา 160 ตรี ทั้งนี้ ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5829/2549 ที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 2 กรณีที่ผู้ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์นั่งโยกตัวไปมา เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ขับขี่ ไม่ให้เกิดเสียหลักล้มขณะที่ผู้ขับขี่ได้ขับขี่ด้วยความเร็วสูง ที่ถือว่าเป็นการขับขี่โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น ตามมาตรา 43 (8) โดยที่แม้ว่าจะยังไม่มีอุบัติเหตุใด ๆ เกิดขึ้นเลยก็ตาม ก็ถือว่าเป็นความผิดแล้ว เพราะบทบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายที่จะควบคุมพฤติกรรมการขับขี่และป้องกันสมรรถภาพในการขับขี่ที่ไม่เหมาะสม หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3557/2531 ที่วินิจฉัยถึงกรณีที่จำเลยขับรถตัดหน้ารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย ถือว่าจำเลยกระทำความผิดฐานขับรถโดยประมาทหรือนำพาเหตุเสียว ตามมาตรา 43 (4) เมื่อการขับรถตัดหน้านั้น เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายสาหัส การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 300¹⁷⁴ ด้วย อีกทั้งบทบัญญัติมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ นี้ยังได้ถูกแก้ไขเรื่อยมาตามพฤติกรรมการขับขี่ที่ได้มีความเปลี่ยนแปลงขึ้นตามเวลาและยุคสมัย ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาข้องเกี่ยวในชีวิตประจำวันของผู้คน ดังกรณีมาตรา 43 (9) การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะทำการขับขี่¹⁷⁵ และในปัจจุบัน ราชอาณาจักรไทยได้มีการนำระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติของผู้ขับขี่มาใช้เพื่อเป็นการควบคุมความประพฤติของผู้ขับขี่ของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยในการจราจร ซึ่งก็ได้มอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

¹⁷⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 300 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹⁷⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2551. (2551, 8 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 (ตอน 31 ก) , หน้า 1 - 3.

เป็นผู้จัดทำ ทั้งนี้ ระบบบันทึกคะแนนดังกล่าว จะประกอบไปด้วยการกำหนดคะแนน การตัดคะแนน และการคืนคะแนน ในใบอนุญาตขับขี่นั้น ๆ โดยในการกำหนดคะแนนความประพฤติในการขับรถนี้ ให้คำนึงถึงประเภทของใบอนุญาตขับขี่ และเหตุแห่งการกระทำความผิดด้วย หากว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถจนหมด ผู้นั้นย่อมอาจถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ได้¹⁷⁶ ซึ่งระบบบันทึกคะแนนนี้ได้ถูกกำหนดรายละเอียดเอาไว้ในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565¹⁷⁷ และ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565¹⁷⁸ โดยบทบัญญัติพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ที่กำหนดถึงพฤติกรรมและสมรรถภาพที่ไม่เหมาะสมในการขับขี่นั้น นอกจากต้องโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฯ แล้ว ยังจะต้องถูกตัดคะแนนความประพฤติด้วย ซึ่งพฤติกรรมกรรมการขับขี่และสมรรถภาพที่ไม่เหมาะสมในการขับขี่ ก็ได้ถูกกำหนดเอาไว้ในระเบียบนี้เช่นเดียวกัน โดยจะถูกตัดคะแนนความประพฤติ จำนวน 1 คะแนนในกรณีของการขับรถโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน (มาตรา 43 (4)) กรณีขับรถบนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา 43 (7)) และกรณีขับรถในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยไม่ใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา (มาตรา 43 (9))¹⁷⁹ และจะต้องถูกตัด 3 คะแนน กรณีขับรถขณะหย่อนความสามารถ ในอันที่จะขับ (มาตรา 43 (1)) กรณีขับรถในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดาหรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย (มาตรา 43 (5))¹⁸⁰ และจะต้องถูกตัด 4 คะแนน กรณีขับรถขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น (มาตรา 43 (2)) และกรณีขับรถโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อน

¹⁷⁶ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142/1.

¹⁷⁷ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. (2565, 12 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 (ตอนพิเศษ 166 ง), หน้า 7.

¹⁷⁸ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. (2565, 12 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 (ตอนพิเศษ 166 ง), หน้า 18.

¹⁷⁹ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. ข้อ 11. 11.1.

¹⁸⁰ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. ข้อ 11. 11.3.

ของผู้อื่น (มาตรา 43 (8))¹⁸¹ ทั้งนี้ หากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถนั้นจนเหลือ 0 คะแนน ย่อมถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ทุกชนิดคราวละ 90 วัน¹⁸²

มาตรา 124 “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นเหตุให้ผู้ขับขี่มองไม่เห็นทางด้านหน้าหรือด้านข้างของรถได้ โดยสะดวกในขณะที่ขับรถ หรือในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการควบคุมบังคับรถ

...”

หากฝ่าฝืน มาตรา 124 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตาม**มาตรา 148** แม้ในการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ หากมีการบังคับทัศนียภาพในการขับรถ ก็อาจเป็นความผิดกรณีนี้ได้ก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏถึงการตีความและการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานแก่กรณีนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้ แม้จะได้มีการบัญญัติกฎหมายในบรรทุกสัตว์ การควบคุมพฤติกรรม ตลอดจนสมรรถภาพในการขับขี่ที่ไม่เหมาะสมและกำหนดโทษเอาไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีคำอธิบายที่ชัดเจนถึงแต่ละกรณี อันจะสามารถให้ตีความขยายไปถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์ ที่จะทำให้ต้องมีการควบคุมที่เหมาะสมแต่อย่างใด

---

¹⁸¹ ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. ข้อ 11. 11.4.

¹⁸² ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565. ข้อ 12.

ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

ประเทศ		การควบคุมสุนัขบนรถยนต์โดยไม่มี การควบคุมที่เหมาะสม			การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ			
		เป็นความผิด เฉพาะ	ไม่ใช่ความผิด เฉพาะ	โทษ	เป็นความผิด เฉพาะ	ไม่ใช่ความผิด เฉพาะ	โทษ	การให้ ความช่วยเหลือ
ราชอาณาจักรไทย		-	อาจเป็น ความผิดตาม พ.ร.บ. จราจร ทางบก ฯ (ไม่ เคยมีกรณี)	ปรับไม่เกิน 500 บาท	-	เป็นความผิดถ้า ครอบ ครอบ การทารุณกรรม สัตว์	จำคุกไม่ เกิน 2 ปี / ปรับไม่ เกิน 40,000/ ทั้งจำทั้ง ปรับ	ไม่มี
สหรัฐอเมริกา	รัฐเท็กซัส	-	เป็นความผิดใน การขนส่งสัตว์ หรือกักขังสัตว์ ด้วยวิธีการที่ โหดร้ายและ ผิดปกติ	ปรับไม่เกิน 4,000 \$ USD/ จำคุกไม่ เกิน 1 ปี / ทั้งจำทั้ง	เป็นความผิด ในการขนส่ง สัตว์หรือ กักขังสัตว์ ด้วยวิธีการที่ โหดร้ายและ	-	ปรับไม่ เกิน 4,000 \$ USD/ จำคุกไม่ เกิน 1 ปี / ทั้งจำทั้ง	ไม่มี

ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

				ปรับ	ผิดปกติ		ปรับ	
	รัฐแอริโซนา	-	ทำให้ผู้ขับขี่เสียสมาธิ	ไม่ปรากฏ	เป็นการทารุณกรรมสัตว์	-	โทษจำคุก 6 เดือน	เจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนด
	รัฐวอชิงตัน	เฉพาะกรณีนำสุนัขโดยสารภายนอกตัวรถ	-	ปรับไม่เกิน 1,000\$ USD/ จำคุกไม่เกิน 90 วัน / ทั้งจำทั้งปรับ	เป็นความผิดเฉพาะ แยกต่างหากจากการทารุณกรรมสัตว์	-	โทษปรับทางแพ่งตั้งแต่ 125\$ USD	เจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนด
	รัฐเมน	เฉพาะสุนัขโดยสารในยานพาหนะที่เปิดโล่ง	กรณีโดยสารภายใน เป็นการขับขี่ที่รบกวนสมาธิ	ปรับสูงสุดไม่เกิน 250\$ USD	-	เป็นความผิดถ้าครบองค์ประกอบ การทารุณกรรมสัตว์	โทษปรับทางแพ่งไม่ต่ำกว่า 500 และไม่เกิน	เจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนด

ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

							5,000\$ USD	
	รัฐแมสซาชูเซตส์	เฉพาะสุนัข โดยสารใน ยานพาหนะที่ เปิดโล่ง	อาจเป็น ความผิดฐาน ทารุณกรรม สัตว์กรณี บรรทุกสัตว์	ปรับไม่ น้อยกว่า 50\$ USD / จำคุกไม่ เกิน 7 ปี / ปรับไม่เกิน 5,000\$ USD / ทั้ง จำทั้งปรับ			-	โทษปรับ ทางแพ่ง ไม่เกิน 150 \$ USD เจ้า พนักงาน และ บุคคล ธรรมดา เงื่อนไข ตามที่ กฎหมาย กำหนด
	สาธารณรัฐฝรั่งเศส	เป็นความผิด เฉพาะ	-	โทษปรับ 135 € และ ถูกตัดแต้ม ใบขับขี่ 3 แต้ม หรือ ปรับ 35 €	-	-	-	-
	สหราชอาณาจักร	กำหนดเป็น	เป็นการขับขี	ปรับสูงสุด	-	เป็นความผิดถ้า	จำคุก 51	เจ้า

ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบนรถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

	ข้อบังคับ (ไม่มีโทษ)	โดยไม่ ระมัดระวังหรือ เอาใจใส่ หรือไม่ คำนึงถึงผู้อื่น	ไม่เกิน 2,500 £ และถูกตัด แต้มใบขับขี่ ได้ถึง 9 คะแนน		ครบ องค์ประกอบ การทารุณกรรม สัตว์	ตีปดาร์ และปรับ 20,000 £	พนักงาน หรือ บุคคล ธรรมดา เงื่อนไข ตามที่ กฎหมาย กำหนด
สาธารณรัฐสิงคโปร์	-	ข้อห้ามโดย ปราศจากความ ไม่ระมัดระวัง และการเอาใจ ใส่	ปรับไม่เกิน 1,500 \$ SGD / จำคุกไม่ เกิน 6 เดือน / ทั้ง จำทั้งปรับ	เป็นการทารุณ กรรมสัตว์	-	ปรับไม่ เกิน 10,000 \$ SGD / จำคุกไม่ เกิน 12 เดือน / ทั้งจำทั้ง ปรับ	-

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการการควบคุมสัตว์ในรถยนต์และการทิ้ง สุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

จากการที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน เอกสารและหลักกฎหมายที่มีความข้องเกี่ยวในมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัขบน รถยนต์และการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะในกฎหมายระหว่างประเทศ ราชอาณาจักรไทย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์ สามารถอภิปราย ผลได้ดังนี้

4.1 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและโทษทางอาญาสำหรับความผิดกรณีการควบคุม สุนัขบนรถยนต์ที่ไม่มีความเหมาะสมหรือผู้ดูแล

เนื่องจากปัจจุบันราชอาณาจักรไทย ได้มีการนำสุนัขมาเป็นสัตว์เลี้ยงที่เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนความผูกพันที่มีต่อสุนัข ที่มีการนำสุนัขไปที่ต่าง ๆ ด้วยกันกับผู้คน ซึ่งรวมถึงการนำสุนัข โดยสารไปด้วยบนรถยนต์ จนเกิดเป็นปัญหาหลาย ๆ ประการตามมา อันเนื่องมาจากการนำสุนัข โดยสารไปด้วยนั้น ทั้งจากการที่สุนัขกระโดด หรือหล่นจากตัวรถยนต์ ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล ภายในหรือส่วนภายนอกก็ตาม ทำให้สุนัขวิ่งไปทั่วท้องถนนหรือการที่สุนัขที่ไม่ได้ถูกควบคุมอย่าง เหมาะสมหรือมีผู้ดูแลขณะขับขี่ เกิดเป็นการรบกวนสมาธิของผู้ขับขี่ จนเกิดเป็นอุบัติเหตุบนท้อง ถนน ความเสี่ยงที่จะสูญเสียสุนัขของตน ที่อาจได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตายหรือทำให้เกิดเป็น สุนัขจรจัดตามมาจากกรณีตกหล่น หรือกระโดดแล้ววิ่งหนีหายไป เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวผู้ขับขี่ เอง ผู้ขับขี่อื่นหรือผู้อื่น ทั้งต่อตัวสุนัขนั้นเองด้วย ยิ่งไปกว่านั้น เนื่องด้วยปัจจุบันราชอาณาจักรไทย ยังไม่ได้มีกฎหมายที่ได้ออกมาเพื่อควบคุมและกำหนดถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ โดยตรงแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นการโดยสารภายในหรือภายนอกรถยนต์ก็ตาม

เมื่อได้คำนึงถึงหลักความปลอดภัยบนท้องถนน การนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนรถยนต์โดยไม่มีมาตรการการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลเลย จนทำให้สุนัขสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระภายในรถยนต์ขณะขับขี้นั้น ย่อมเกิดเป็นการหันเหความตั้งใจ หรือสมาธิในการขับขี่ให้ลดลง รวมทั้งการที่สุนัขตกหล่น หรือกระโดดลงจากรถยนต์ที่โดยสารวิ่งไปทั่วท้องถนน ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ เมื่อได้พิจารณาถึงทฤษฎีโดมิโน ซึ่งได้กล่าวถึงบทที่ 2 อันเป็นหลักในเงื่อนไขและพฤติกรรมที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ หากสามารถตัดความเสี่ยงที่อาจเกิดอุบัติเหตุ อันได้แก่จัดการให้มีการควบคุมสุนัขที่เหมาะสมหรือมีผู้ดูแลขณะทำการขับขี่ ทั้งภายนอกและภายในรถยนต์ ย่อมทำให้ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุลดลง

ทั้งพฤติกรรมการขับขี่ดังกล่าวย่อมอาจส่งผลไปยังผู้ขับขี่อื่น หรือผู้อื่นที่ใช้และสัญจรบนท้องถนนได้ เนื่องจากปัจจุบันในราชอาณาจักรไทยยังไม่มีกฎหมายที่ได้ออกมาเพื่อควบคุมและบังคับถึงกรณีนี้โดยตรง เมื่อมีผู้อื่น พบเห็นหรือรับรู้ถึงพฤติกรรมการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมได้ จึงได้กระทำความ โดยไม่ได้ให้ความใส่ใจที่มากพอถึงการที่จะต้องควบคุมสุนัขเมื่อได้ขึ้นโดยสารบนรถยนต์ด้วย ซึ่งเป็นเป็นการเรียนรู้และทำตามกันมากขึ้นในสังคม เพราะเห็นคนอื่นทำได้ ตนจึงทำตาม ไม่มีการควบคุมหรือยับยั้งในพฤติกรรมการขับขี้นั้น ทั้งยังไม่มีโทษของกฎหมายอันเป็นผลร้ายให้ผู้ที่กระทำการเช่นนั้นตระหนักถึงความเสี่ยงนี้อีก จึงทำให้ทัศนคติของผู้คนที่มองต่อพฤติกรรมเช่นนี้เป็นไปในทางบวก (ชื่นชม) มากกว่าทางลบ (ความเสี่ยงที่อาจเกิดอุบัติเหตุ) อันเป็นไปตามหลักของทฤษฎีตามแบบแผน

อีกทั้ง เมื่อได้คำนึงถึงสิทธิของสัตว์ ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยหมายถึงสุนัข สิทธิที่จะได้มีความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของสัตว์ที่เป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งกรณีนี้ สุนัขย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยขณะเดินทางบนรถยนต์เช่นเดียวกับที่มนุษย์พึงมี ดังการคาดเข็มขัดนิรภัยของมนุษย์ที่โดยสารบนรถยนต์ การจัดให้มีการควบคุมที่เหมาะสมสำหรับสุนัขหรือให้มีผู้ดูแล นอกจากจะช่วยปกป้องสุนัขกรณีมีการหยุดรถในระยะเวลากระชั้นชิดแล้ว ยังป้องกันไม่ให้น้องสุนัขเกิดการตกหล่น หรือกระโดดลงจากรถยนต์ขณะเดินทางอีกด้วย โดยการกำหนดโทษทางอาญาในการที่จะเข้ามาบังคับเพื่อควบคุมกรณีดังกล่าวย่อมมีวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อควบคุมพฤติการณ์การขับขี่ วินัย และความปลอดภัยของผู้คนอันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความปลอดภัยบนท้องถนน ตลอดจนสิทธิของสุนัข อันเพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัยของทุกฝ่ายอันเป็นไปตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาการกำหนดโทษจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากผู้ที่กระทำความผิดหรือผู้ที่ทำการฝ่าฝืนกรณีเช่นนี้ ย่อมไม่ได้มีเจตนาที่ชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากรที่ร้ายแรงแต่อย่างใด เพียงแต่อาจจะเกิดจากความไม่ได้ระมัดระวังหรือการไม่เอาใจใส่ที่ดีพอ อีกทั้งพฤติการณ์ของ

การกระทำที่ไม่ได้มีความโหดร้ายทารุณ ดังนี้ เพื่อให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ตลอดจน เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของสัตว์ (สุนัข) จึงควร ต้องกำหนดโทษให้มีความเหมาะสม เพื่อเป็นการ ช่มชู้และป้องกันไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนกระทำความผิดกรณีเช่นนี้ และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสังคม ว่าเมื่อมีการฝ่าฝืนย่อมต้องได้รับโทษอันเป็นผลร้าย ซึ่งเป็นโทษทางอาญา

เมื่อได้พิจารณาตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดยสภาแห่งสหภาพยุโรปที่ได้เห็นถึง ความสำคัญในสิทธิสัตว์ระหว่างการเดินทางหรือการขนส่ง จน ได้มีการออกข้อบังคับเพื่อคุ้มครอง สัตว์ในระหว่างการขนส่ง อันเริ่มตั้งแต่การขนส่งขึ้นยานพาหนะ ตลอดระยะเวลาการเดินทาง การแวะพักไปจนถึงการนำสัตว์ที่ขนส่งลงไปยังจุดหมายปลายทาง เพื่อให้ได้เป็นมาตรฐานเบื้องต้น ของประเทศภาคีในการตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิสัตว์ในระหว่างการเดินทางหรือการขนส่ง ด้วย ตลอดจนการกำหนดโทษที่มุ่งเน้นถึงการปราบปรามและมีความเหมาะสมได้สัดส่วน และเมื่อ พิจารณามาตรการทางกฎหมายของรัฐออสเตรีย อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมนี และรัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ได้มีการบัญญัติกฎหมายออกมาเพื่อ บังคับใช้ในกรณีของการควบคุมสุนัขบนรถยนต์ที่ไม่มีความเหมาะสมหรือผู้ดูแลโดยเฉพาะ หรือที่ ได้มีการกำหนดถึงพฤติกรรมหรือสมรรถภาพการขับขี่กรณีมีสุนัขโดยสารไปด้วยในรถยนต์หรือ ยานพาหนะด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งคุ้มครองอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก คุ้มครองผู้ขับ ขี่ ประการที่สองคุ้มครองสุนัขและประการที่สาม เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ โดยแยก พิจารณาได้ดังนี้

1. กรณีนำสุนัขโดยสารภายนอกยานพาหนะหรือภายในยานพาหนะที่เปิดโล่ง

รัฐออสเตรีย แห่งสหรัฐอเมริกา ที่แม้จะไม่ได้มีการกำหนดถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารบน รถยนต์อันมีลักษณะภายในรถยนต์ ก็ตาม แต่ก็ได้กำหนดบังคับถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารภายนอก รถยนต์เอาไว้ ซึ่งรวมถึง กระบะท้าย กรณีเป็นรถกระบะ ที่จะต้องมีการควบคุมที่เหมาะสม โดยอาจใช้สายรัด หรือกรง หรือคอกกับสุนัขนั้น มิเช่นนั้นย่อมมีความผิด โดยถือเป็นการทารุณ กรรมสัตว์อย่างหนึ่ง เพราะเป็นการจงใจขนส่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์หรือความสงบ เรียบร้อยในสังคม หากสัตว์นั้น (สุนัข) ร่วงลงมา โดยกำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับกรณีไม่ ควบคุมสุนัขกรณีอยู่นอกยานพาหนะ เป็น โทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 34,800 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 90 วันหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก

รัฐเม็กซิโก แห่งสหรัฐอเมริกาที่ได้กำหนดถึงการห้ามนำสุนัขโดยสารข้างหลังยานพาหนะที่มี ลักษณะเปิดโล่ง โดยมีการให้คำนิยามที่ชัดเจนถึงลักษณะที่เปิดโล่งที่ไม่ว่าจะโล่งเพียงส่วนใดส่วน หนึ่งหรือเป็นในส่วนหน้าต่างที่เปิดโล่งก็ตาม ผู้ขับขี่จะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมในการนำสุนัขที่ โดยสารในยานพาหนะนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขนั้นตก หรือกระโดด หรือถูก โยนออกมาจาก

ยานพาหนะนั้น โดยกำหนดโทษปรับเอาไว้ อันเป็นโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ 250 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (ประมาณ 8,700 บาท) กรณี ไม่มีความเสียหายหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น แต่หากได้มีความตายหรืออันตรายแก่กายอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นต่อผู้อื่น จากการขับขี่โดยนำสุนัขโดยสารไปด้วยโดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมนั้น (นอกยานพาหนะ) โทษทางอาญาข่มสูงขึ้นไป เป็นโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ 500 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 17,400 บาท) เป็นโทษปรับเพียงสถานเดียว

รัฐแมสซาชูเซตส์ แห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้มีการกำหนดไปในลักษณะเดียวกันกับรัฐวอชิงตัน ในกรณีที่ยังไม่ได้มีกฎหมายที่กำหนดถึงกรณีการนำสุนัขโดยสารไปภายในรถยนต์หรือยานพาหนะ โดยเฉพาะ แต่มีการกำหนดห้ามในการนำสุนัขโดยสารภายนอกตัวรถยนต์หรือยานพาหนะ โดยมีการกำหนดถึงข้อยกเว้นไว้ว่า เว้นแต่จะได้จัดการให้มีมาตรการป้องกันสัตว์ไม่ให้สัตว์นั้นตกหล่นหรือกระโดดลงตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย อันเป็นเงื่อนไขที่กำหนดจึงจะไม่เป็นความผิด โดยกำหนดโทษปรับ ที่ต้องปรับไม่น้อยกว่า 50 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 1,740 บาท)

2. กรณีนำสุนัขโดยสารภายในรถยนต์ (ลักษณะปิดหรือที่ไม่ได้เปิดโล่ง)

สาธารณรัฐฝรั่งเศสที่แม้จะมีข้อโต้แย้งเล็กน้อยถึงการตีความกรณีสุนัขที่โดยสารไปด้วยในยานพาหนะว่าถือเป็นผู้โดยสารหรือเป็นสินค้าก็ตาม แต่ไม่ว่าจะถูกตีความว่าเป็นสิ่งใด ย่อมถือเป็นความผิดทั้งสิ้น เพราะหากสุนัขที่โดยสารไปด้วยนั้นถือเป็นผู้โดยสาร สุนัขก็ต้องคาดเข็มขัดนิรภัย หรือหากถูกตีความว่าเป็นสินค้า ผู้ขับขี่ก็มีหน้าที่ที่จะต้องจัดสุนัขให้อยู่อยู่ในความควบคุมที่เหมาะสม กล่าวคือ สุนัขต้องไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ในการเคลื่อนไหวในรถยนต์หรือยานพาหนะ ซึ่งกำลังขับเคลื่อนอยู่บนท้องถนน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตอบสนองต่อการขับขี่ที่ช้าลง อันเป็นการรบกวนสมาธิและเป็นอุปสรรคในการขับขี่ มิเช่นนั้นย่อมต้องโทษปรับและถูกตัดคะแนนใบขับขี่ โดยความผิดนี้สาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดไว้ในหมวดกฎหมายจราจร

กรณีตีความว่าสุนัขเป็นผู้โดยสาร ผู้ที่ฝ่าฝืนย่อมต้องโทษปรับเป็นเงิน 135 ยูโร (หรือประมาณ 5,016.86 บาท) กรณีชำระภายในกำหนดและ 375 ยูโร (หรือประมาณ 13,935.72 บาท) กรณีชำระล่าช้า และยอมถูกตัดแต้มจากใบขับขี่เป็นจำนวน 3 แต้ม แต่หากตีความว่าสุนัขนั้นเป็นสินค้า ผู้ฝ่าฝืนย่อมต้องโทษปรับ 35 ยูโร (หรือประมาณ 1,300.67 บาท) กรณีชำระค่าปรับภายในกำหนด และ 75 ยูโร (หรือประมาณ 2,787.14 บาท) กรณีชำระค่าปรับล่าช้า กล่าวคือมีเพียงแต่โทษทางอาญาอันเป็น โทษปรับเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่ใช่โทษปรับที่สูงมากนักและมีโทษทางปกครองอันเป็นการตัดแต้มใบขับขี่

สหราชอาณาจักรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในหลักการทางหลวง อันเป็นหลักปฏิบัติการจราจร ถึงกรณี การนำสุนัขโดยสารไปในรถยนต์ว่าขณะขับขี่ ผู้ขับขี่จะต้องควบคุมสุนัขให้มีความ

เหมาะสมในขณะที่ทำการจับจี เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขรบกวนผู้จับจีขณะจับจีได้ รวมถึงเพื่อป้องกันสุนัขเมื่อผู้จับจีได้หยุดรถกะทันหันด้วย โดยกำหนดถึงวิธีการควบคุมที่เหมาะสมไว้ว่า อาจใช้สายรัดเข็มขัดนิรภัย เบาะผู้ขับขี่ เบาะผู้โดยสาร หรือที่กั้นสุนัข อย่างไรก็ตามข้อบังคับดังกล่าว ไม่ปรากฏว่าได้มีการกำหนดโทษไว้แต่อย่างใด เป็นเพียงหลักปฏิบัติเท่านั้น หากแต่เมื่อพบเจอการควบคุมที่ไม่เหมาะสม ผู้จับจีย่อมถือว่าได้กระทำความผิดฐานจับจีโดยไม่ระมัดระวังหรือเอาใจใส่ หรือโดยคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งมีโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 2,500 ปอนด์ (หรือประมาณ 107,907.35 บาท) และอาจนำไปซึ่งการถูกตัดแต้มคะแนนใบขับขี่ได้ถึง 9 คะแนน อันมีเพียงโทษทางอาญาเป็นโทษปรับอย่างเดียว เช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสและทั้งสองประเทศดังกล่าวมีการลงโทษทางปกครอง อันเป็นการหักแต้มคะแนนใบขับขี่เหมือนกันด้วย เพราะถือเป็นพฤติการณ์การจับจีที่ไม่เหมาะสม

หากแต่เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายในราชอาณาจักรไทย ซึ่งแม้จะได้มีบทบัญญัติที่กำหนดไว้เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขเอาไว้ก็ตาม ไม่ว่าที่จะเป็นการควบคุมโดยตรง หรือควบคุมสัตว์ต่าง ๆ อันรวมถึงสุนัขด้วย แต่กลับยังไม่มีบทกฎหมายใดที่จะให้ความครอบคลุมไปถึงกรณีการให้ความควบคุมที่เหมาะสมกับสุนัขที่โดยสารบนรถยนต์ด้วยแต่อย่างใด โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การกำหนดถึงกรณีบรรทุกสัตว์บนรถ ที่เจ้าของรถจะต้องป้องกันมิให้มูลสัตว์ตกหล่นหรือรั่วไหลออกมาลงบนถนน อันเป็นบทบัญญัติที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ที่มุ่งคุ้มครองถึงความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในแง่ของถนนหนทางที่ผู้คนใช้ร่วมกัน ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท แต่ก็เป็นเพียงบทบัญญัติที่ควบคุมของเสียในสัตว์ที่บรรทุกอยู่เท่านั้น ไม่ได้มีรายละเอียดของการบรรทุกสัตว์แต่อย่างใด

2. การกำหนดถึงการขนส่งสัตว์ ที่เจ้าของสัตว์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมกับสัตว์ที่ถูกรับขนส่งนั้น และกำหนดถึงหลักเกณฑ์ วิธีการที่จะขนส่งสัตว์ดังกล่าว อันรวมถึงสุนัขด้วย ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. 2562 ที่ได้ออกโดยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งมีการกำหนดว่า หากกรณีที่จะต้องมีการใช้ภาชนะหรือกรงเพื่อบรรจุสัตว์จะต้องคำนึงถึงขนาด ชนิด พันธุ์ ความสะอาดสบายของสัตว์ที่จะต้องถูกบรรจุในภาชนะหรือกรงนั้น ๆ ขณะทำการขนส่งด้วย โดยหากฝ่าฝืน ย่อมมีโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท ทั้งนี้ แม้จะได้มีการกล่าวถึงการใช้ภาชนะหรือกรง ในการขนส่งให้เหมาะสมกับขนาดและชนิดของสัตว์ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นกรณีบังคับแต่อย่างใดว่าจะต้องใช้ทุกกรณี หรือจะต้องมีความแน่นอนหา รัดกุมเพียงใด หรือในกรณีที่สัตว์นั้นอาจตกหล่นจากยานพาหนะที่ขนส่ง ดังนี้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงยังไม่ได้มีการบัญญัติถึงการควบคุมที่เหมาะสม

สำหรับสุนัขขณะทำการเดินทางหรือขนส่งในยานพาหนะแต่อย่างใด ทั้งคำอธิบายเพิ่มเติมถึง บทบัญญัติดังกล่าว ก็ได้กำหนดถึงกรณีการขนส่งสัตว์ในลักษณะรถ ที่เป็นรถกระบะ รถบรรทุก รถพ่วง ฯลฯ อันเป็นการขนส่งสัตว์ในลักษณะภายนอกเท่านั้น ไม่ใช่ภายในแต่อย่างใด

3. การกำหนดถึงการบรรทุก สัตว์บนรถยนต์ที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติถึงการบรรทุกสัตว์แต่ละพาหนะภายนอกตัวรถเท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ ซึ่งอาจหมายความว่ารวมถึงสุนัขไม่ให้ตกลงจากรถขณะขับขี่ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวหากพิจารณาถึงรายละเอียดและเงื่อนไขของการบรรทุกสัตว์แล้ว มีลักษณะของการบรรทุกสัตว์ใหญ่และเป็นการบรรทุกภายนอกตัวรถ ที่การบรรทุกจะต้องไม่เกินส่วนรถ หรือหากเกิน จะสามารถเกินได้เพียงใด หรือการบรรทุกในลักษณะรถพ่วงรถยนต์ ไม่ใช่การบรรทุกสัตว์ในลักษณะภายในตัวรถยนต์แต่อย่างใด ทั้งไม่ปรากฏถึงการควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือสมรรถภาพในการขับขี่กรณีบรรทุกหรือนำสุนัขโดยสารในรถยนต์ไปด้วยแต่อย่างใด และแม้จะได้มีบทบัญญัติที่ควบคุมถึงการขับขี่ ที่มีลักษณะทำให้ผู้ขับขี่มองไม่เห็นทางด้านหน้าหรือด้านข้างได้โดยสะดวกก็ตามและกำหนดโทษปรับไม่เกิน 500 บาทก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ปรากฏถึงการตีความ หรือบังคับใช้กฎหมาย หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็นไปในลักษณะเช่นนั้น

อีกทั้ง ในเรื่องของการควบคุมพฤติกรรมการขับขี่ และสมรรถภาพการขับขี่ที่เหมาะสม ที่ในราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่แม้จะได้มีการนำระบบตัดแตรใบขับขี่ อันเป็นโทษทางปกครองมาใช้ควบคู่กับการบังคับโทษทางอาญาก็ตาม แต่การตัดแตรใบขับขี่ในพฤติกรรม หรือสมรรถภาพในการขับขี่ที่ไม่เหมาะสมนั้น ก็ได้ได้มีการครอบคลุมไปถึงการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มีควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความผิด ตลอดจนโทษทางอาญากับหลักความได้สัดส่วนของแต่ละประเทศข้างต้น ในกรณีการควบคุมสุนัขที่ไม่เหมาะสมบนรถยนต์ พบว่าโทษทางอาญาของรัฐวอชิงตัน แห่งสหรัฐอเมริกา มีโทษที่ค่อนข้างสูงมากเมื่อเทียบกับพฤติกรรมที่ยังไม่ได้มีผลร้าย หรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น เพราะมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ ซึ่งเมื่อเทียบกับรัฐเมนและรัฐแมสซาชูเซตส์ ที่แม้จะอยู่คนละรัฐและมีบริบท เศรษฐกิจ ปริมาณประชากรที่แตกต่างกัน แต่สัดส่วนโทษที่กำหนดไว้ก็ยังคงมีความแตกต่างมาก ทั้งรัฐเมนก็ยังได้มีการกำหนด โทษปรับสูงขึ้นกรณีมีความตายหรืออันตรายบาดเจ็บสาหัสของผู้อื่นไว้ด้วย แยกต่างหากจากกรณีที่ไม่ได้มีผลร้ายเกิดขึ้น หากแต่ก็ยังน้อยกว่าโทษของรัฐวอชิงตันที่กำหนดไว้ ทั้งในสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร ก็ได้กำหนดเพียงโทษทางอาญาที่เป็นโทษปรับเท่านั้นเช่นเดียวกัน แต่ก็มีโทษทางปกครอง อันเป็นการ

ตัดแถมใบขับขี่กับผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนมาบังคับใช้กับโทษปรับด้วย เพราะถือเป็นพฤติการณ์การขับขี่ที่ไม่เหมาะสมที่ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญ และเมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติที่บังคับใช้อยู่ในราชอาณาจักรไทยที่ยังไม่ได้มีความครอบคลุมไปถึงกรณีดังกล่าว อันไม่สอดคล้องกับหลักความปลอดภัยบนท้องถนน ทฤษฎีการเกิดอุบัติเหตุ อันได้แก่ทฤษฎีโดมิโนและทฤษฎีตามแบบแผนตลอดจนไม่ได้ให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิสัตว์ที่ครอบคลุมในระหว่างการเดินทางที่เพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นพ้องกับรัฐเมนและรัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร ที่เป็นการแก้ปัญหาการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์โดยไม่มี การควบคุมที่เหมาะสมหรือไม่ผู้ดูแล เพื่อเป็นต้นแบบให้กับราชอาณาจักรไทย ในการกำหนดความผิดดังกล่าว โดยแนวทางการกำหนดโทษ ผู้วิจัยเห็นพ้องกับรัฐเมน แห่งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรที่ได้กำหนดโทษไว้อย่างมีความเหมาะสมและหลากหลาย

4.2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายและโทษทางอาญาสำหรับความผิดกรณีทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

กรณีของการทิ้งสุนัขตามลำพังไว้ในยานพาหนะที่ผู้คนในสังคม รวมถึงเจ้าของสุนัขเองมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย หากแต่กลับเรื่องเล็กน้อยนี้อาจกลายเป็นความสูญเสียเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ และการมองข้ามความสำคัญของการทิ้งสุนัขเอง แม้จะเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก็อาจนำไปซึ่งความทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจของสุนัขเป็นอย่างมาก ที่จะต้องติดอยู่ในยานพาหนะโดยลำพังที่มีอากาศร้อน หรือความเครียดจากการถูกทิ้งเพียงลำพังในพื้นที่ที่ถูกจำกัด โดยไม่สามารถร้องขอความช่วยเหลือ หรือแม้แต่บอกถึงอาการความเจ็บปวดใดๆ ได้ เนื่องด้วยปัจจุบันราชอาณาจักรไทย ยังไม่ได้มีกฎหมายที่ได้ออกมาเพื่อควบคุมและกำหนดถึงกรณีการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ

เมื่อได้คำนึงถึงหลักสิทธิสัตว์ และหลักสวัสดิภาพของสัตว์ ในมุมมองของแนวความคิดนำสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลางแล้ว ที่สัตว์ ซึ่งในขณะนี้ผู้วิจัยหมายถึงสุนัข พึงมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในชีวิต ร่างกาย ตลอดจนการอยู่รอดอย่างปลอดภัยและมีความเป็นอยู่ที่ดี ที่มนุษย์จะต้องให้ความเคารพตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงในระหว่างการเดินทางด้วย เนื่องการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้น ส่วนใหญ่ย่อมเกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางของผู้คนที่เดินทางร่วมกับสุนัข ดังนั้น สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการตระหนักถึงอนามัยที่ดีที่จะไม่ถูกทิ้งอยู่บนยานพาหนะโดยลำพัง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจของสุนัขนั้น ย่อมจะต้องได้รับความคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม การจะกำหนดกรณีการคุ้มครองดังกล่าวให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญานั้น จะต้องพึงพิจารณาอย่างถี่พิถีและได้สัดส่วน เนื่องจากบทบัญญัติที่จะถูกบังคับใช้นี้ เป็น

บทบัญญัติที่เพื่อกู้มครองสิทธิของสุนัขอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิทธิของสัตว์ การกำหนดความผิดที่เป็นผลร้ายและข้อจำกัดสิทธิของผู้คน จะต้องได้สัดส่วนกัน ทั้งการเกิดการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ พึ่งเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อ ไม่ได้มีเจตนาหรือมูลเหตุจูงใจที่มุ่งร้ายแต่อย่างใด การกำหนดโทษจึงต้องพิจารณาตามหลักความได้สัดส่วนด้วย เพื่อเป็นการลงโทษให้เกิดความระมัดระวังและตระหนักถึงความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นของผู้คนในสังคม

ทั้งนี้ สหภาพยุโรปก็ได้เห็นความสำคัญและได้มีการให้ความคุ้มครองในสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยงและสัตว์เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งที่อยู่ในช่วงระหว่างเดินทางหรือไม่ก็ตาม โดยถือเป็นหน้าที่ของมนุษย์ รวมถึงเจ้าของสัตว์ ที่จะต้องปกป้องคุ้มครองความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์เอาไว้ และจะเบียดเบียนสิทธิและสวัสดิภาพสัตว์นั้น ๆ ไม่ได้ โดยการออกใบอนุญาตและข้อบังคับ เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากลพื้นฐานในการเคารพถึงสิทธิและสวัสดิภาพของสุนัขนั้น ๆ โดยให้ประเทศภาคีหรือที่ได้ให้สัตยาบันกำหนดโทษ หากได้มีการฝ่าฝืน เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการเบียดเบียนในสิทธิและสวัสดิภาพดังกล่าว โดยคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เมื่อพิจารณามาตรการทางกฎหมายของรัฐเท็กซัส รัฐแอริโซนา รัฐวอชิงตัน และรัฐแมสซาชูเซตส์ แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ได้มีการกำหนดความผิดฐานทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะให้เป็นความผิดเฉพาะที่แตกต่างหากจากการทารุณกรรมสัตว์กรณีสัตว์กรณีสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยคำนึงถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนและสุนัข สิทธิของสุนัขที่จะไม่ถูกทอดทิ้งตามลำพังในยานพาหนะ

รัฐเท็กซัส แห่งสหรัฐอเมริกา ถือว่าการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดฐานขนส่งสัตว์หรือกักขังสัตว์ด้วยวิธีการที่มีลักษณะโหดร้ายและผิดปกติ เพราะการละทิ้งสุนัข ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของคนในยานพาหนะนั้น นอกจากจะเป็นเรื่องของการขนส่ง ที่กรณีสัตว์ที่เกิดขึ้นระหว่างการขนส่งนั้นแล้ว ยังเข้ากรณีของการกักขังสัตว์ได้อีกด้วย เพราะในยานพาหนะการทำให้สุนัขขาดน้ำ อาหารและอากาศที่เพียงพอได้ ซึ่งแม้จะมีลักษณะเหมือนความผิดกรณีจัดสวัสดิภาพสัตว์ หากแต่กรณีความผิดนี้เป็นการบัญญัติแยกเฉพาะออกมาต่างหากจากความผิดฐานการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่บัญญัติอย่างกว้าง ๆ ไว้ต่างหาก ทั้งยังได้เคยมีคำพิพากษาที่ตัดสินถึงกรณีนี้ไว้แล้ว โดยกำหนดโทษปรับไม่เกิน 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ^๑ (หรือประมาณ 138,360 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

รัฐแอริโซนา แห่งสหรัฐอเมริกา ถือว่าการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างหนึ่ง เพราะว่าการทิ้งดังกล่าวอาจทำให้สุนัขนั้นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจไว้ ซึ่งแม้จะถือว่าการทารุณกรรมสัตว์ แต่ก็เป็นการกำหนดกล่าวไว้โดยเฉพาะถึงการทิ้งสัตว์ตามลำพังในยานพาหนะอย่างชัดเจน โดยไม่ว่าผู้ที่ทำการทิ้งนั้นจะเป็นเจ้าของสัตว์ หรือผู้ครอบครอง

หรือบุคคลใดและจะได้กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ หรือด้วยความไม่ยั้งใจก็ตาม โดยกำหนดโทษทางอาญาไว้ถึงโทษจำคุก 6 เดือน ซึ่งก็ได้กำหนดให้โทษจำคุกนี้อาจเปลี่ยนเป็นเงื่อนไขอย่างอื่นได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าโทษจำคุก 6 เดือน ซึ่งรัฐเอริโซนา ก็ยังได้บัญญัติถึงการให้อำนาจในการให้ความช่วยเหลือสุนัขที่ถูกทิ้งอยู่ในยานพาหนะโดยลำพังด้วย แต่จะต้องเป็นเจ้าของนำที่ที่ได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายเท่านั้น

รัฐวอชิงตัน แห่งสหรัฐอเมริกา เป็นอีกหนึ่งรัฐ ที่ได้กำหนดให้การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดเฉพาะที่แตกต่างหากจากการทารุณกรรมสัตว์ โดยกำหนดว่า การปล่อยหรือกักขังสัตว์ใด ๆ อันรวมถึงสุนัขไว้ในยานพาหนะหรือในพื้นที่ปิด โดยไม่มีผู้ดูแล ที่มีความเสี่ยงที่อาจทำให้สัตว์นั้นได้รับอันตรายแก่กายหรืออาจถึงชีวิต จากการสัมผัสกับอากาศที่ร้อนหรือเย็น หรือที่อากาศถ่ายเทได้อย่างจำกัด ย่อมเป็นความผิดในทางละเมิด ซึ่งจะเป็นโทษปรับทางแพ่งเป็นเงินตั้งแต่ 125 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 4,323.75 บาท) ซึ่งไม่รวมถึงการกระทำความผิดอื่น ๆ ทั้งนี้ รัฐวอชิงตันยังได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายที่จะมีอำนาจในการเข้าไปในยานพาหนะนั้น ๆ เพื่อช่วยเหลือสัตว์ (สุนัข) ที่ถูกทิ้งหรือกักขัง ในยานพาหนะโดยลำพังนั้นด้วย

รัฐแมสซาชูเซตส์ แห่งสหรัฐอเมริกา ก็ได้มีการกำหนดถึงกรณีการทิ้งสัตว์ อันรวมถึงสุนัขตามลำพังในยานพาหนะให้เป็นความผิดเฉพาะ โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ไม่ว่าจะบุคคลใดก็ตาม จะต้องไม่ทำการกักขังสัตว์ไว้ในยานพาหนะ ที่มีลักษณะที่จะคาดได้ว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสัตว์นั้น ๆ เนื่องจากจะเป็นการทำให้สัตว์นั้นต้องเผชิญกับอากาศที่ร้อนหรือ เย็นจัด หากแต่การกำหนดโทษ กลับเป็น โทษปรับทางแพ่ง ซึ่งก็ได้แบ่งระดับของโทษไว้เป็น 3 ระดับ กล่าวคือ กรณีกระทำความผิดครั้งแรก โทษปรับไม่เกิน 150 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 5,188.50 บาท) กรณีกระทำความผิดครั้งที่สอง ปรับไม่เกิน 300 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 10,377 บาท) และในกรณีกระทำความผิดในครั้งที่สาม หรือครั้งต่อ ๆ ไป ปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ (หรือประมาณ 17,295 บาท) ทั้ง รัฐแมสซาชูเซตส์ยังได้มีการกำหนดให้อำนาจและขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลืออย่างชัดเจน ตลอดจนขอบเขตอำนาจของเจ้าพนักงานผู้ช่วยเหลือ ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้ให้อำนาจบุคคลธรรมดาในการ ให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย ซึ่งก็ได้กำหนดเงื่อนไขและขั้นตอนที่ชัดเจนไว้เช่นเดียวกัน

สาธารณรัฐสิงคโปร์ ถือว่าการดูแลสุนัขซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของคนนั้น เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าของสุนัข โดยการละทิ้งหรือการทำให้เกิด หรือการยอมให้เกิดการละทิ้ง โดยไม่มีเหตุจำเป็น ย่อมไม่อาจทำได้ โดยการละทิ้งนี้ ครอบคลุมไปถึงไม่ว่าจะเป็นการละทิ้งชั่วคราวหรือถาวรก็ตาม ทั้งจะต้องเป็นการดูแลที่ควบคู่ไปกับการจัดการสวัสดิภาพของสัตว์ (สุนัข) ด้วย ดังนั้น การละทิ้งเพียงชั่วคราวในยานพาหนะจึงถูกตีความอยู่ในกรณีละทิ้งเช่นนี้ด้วย ซึ่งหากฝ่าฝืน หรือล้มเหลวใน

การให้ความดูแล อันเป็นการละทิ้ง หรือในการจัดการนี้ย่อมมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ โดยโทษทางอาญาของสาธารณรัฐสิงคโปร์นี้ ได้มีการแบ่งระดับเป็น 2 ระดับ กล่าวคือ ระดับแรกกรณีกระทำความผิดครั้งแรก ระวังโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (หรือประมาณ 257,537.57 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และระดับที่สอง กรณีกระทำความผิดครั้งที่สอง หรือในครั้งต่อ ๆ ไป ต้องระวังโทษปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (หรือประมาณ 515,075.14) หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นการบัญญัติไว้เป็นความผิดที่แตกต่างหากจากรณีที่เกิดผลร้าย อันได้แก่ความเจ็บปวดหรือทรมาน หรือความตาย ซึ่งจะเป็นความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์อีกฐานหนึ่งแยกต่างหากจากกัน

และเมื่อได้พิจารณาตามบทบัญญัติในราชอาณาจักรไทย ถึงการให้ความคุ้มครองสัตว์อันรวมถึงสุนัข ในระหว่างการเดินทางหรือการขนส่งแล้วนั้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่แม้จะได้มีการกำหนดห้ามมิให้เจ้าของสุนัข ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ไว้ก็ตาม แต่ก็เป็นการกำหนดหน้าที่ให้เฉพาะแต่ผู้ที่เป็นเจ้าของสัตว์ ผู้ที่ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลสัตว์จากเจ้าของเท่านั้น ซึ่งการปล่อยหรือละทิ้งดังกล่าว ก็จะต้องเป็นลักษณะการปล่อยอย่างถาวร ด้วยที่คนไม่มีความมุ่งหมายที่จะเลี้ยงต่อแต่อย่างใด ไม่ใช่กรณีการทิ้งเพียงลำพังลักษณะชั่วคราว ที่อาจเกิดจากการประมาทเลินเล่อหรือการไม่ยั้งคิดต่อผล และได้กำหนดถึงการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ให้มีสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ไว้ที่หากฝ่าฝืนย่อมมีโทษปรับ อันเป็นโทษทางอาญา ไม่เกิน 40,000 บาท ซึ่งในการจัดสวัสดิภาพที่เหมาะสมนี้ จะเป็นการปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ถึงสถานะความเป็นอยู่ของสัตว์ มิได้เฉพาะเจาะจงและจำต้องเห็นถึงผลของการไม่จัดสวัสดิภาพของสัตว์นั้นเสียก่อน อย่างไรก็ตาม การจัดสวัสดิภาพสัตว์ในระหว่างการขนส่ง ที่ได้ถูกกำหนดไว้เป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัตินี้ กำหนดการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในระหว่างการขนส่งไว้ ก็ไม่ได้มีการกล่าวที่ชัดเจนถึงกรณีการทิ้งสัตว์ (สุนัข) ตามลำพังในยานพาหนะที่ขนส่งแต่อย่างใดและจะเป็นความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ ก็ไม่ได้ เพราะยังไม่มีผลอันเป็น ความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจ ความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรือความตายเกิดขึ้น และหากจะรอให้เกิดผลถึงการทรมานนั้นเกิดขึ้นเสียก่อน จึงจะได้ให้ความพยายามในช่วยเหลือและเป็นความผิดย่อมไม่ทันทั่วทั้ง อีกทั้ง โทษของความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์มีโทษถึงจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษทางอาญาที่ร้ายแรง

เมื่อพิจารณาความผิดกรณีทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ตลอดจนการลงโทษกับหลักความได้สัดส่วนของแต่ละประเทศข้างต้น พบว่ารัฐเอริโซนา กำหนดให้การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการทารุณกรรมสัตว์ จึงทำให้โทษทางอาญาที่กำหนดไว้ค่อนข้าง

สูง เพราะเป็นโทษจำคุกเพียงอย่างเดียว แม้จะได้มีเงื่อนไขอื่น ๆ ที่ให้อ่านาจอศาลไว้ก็ตาม ซึ่งเมื่อเทียบกับรัฐเท็กซัส รัฐวอชิงตัน รัฐแมสซาชูเซตส์และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ได้บัญญัติแยกต่างหากจากความผิดกรณีทารุณกรรมสัตว์ไว้ต่างหาก ซึ่งโทษที่แต่ละรัฐและแต่ละประเทศกำหนดนั้น ส่วนใหญ่จะมีโทษจำคุกด้วย เว้นแต่ รัฐวอชิงตันและรัฐแมสซาชูเซตส์ แห่งสหรัฐอเมริกา ที่กำหนดให้ ความผิดกรณีการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ เป็นโทษปรับทางแพ่งเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับพฤติการณ์การกระทำ ที่เพียงแต่ทิ้งไว้เท่านั้น ยังไม่ได้เกิดผลร้ายอันเป็นความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานหรือความตายของสุนัขเกิดขึ้น เพราะหากเป็นเช่นนั้น ย่อมเป็นความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์อยู่แล้ว อีกทั้ง ผู้กระทำความผิดกรณีเช่นนี้ อาจไม่ได้เกิดจากเจตนาที่ชั่วร้ายหรือด้วยจงใจให้สุนัขได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานแต่อย่างใด พฤติการณ์ อาจเกิดจากความไม่ใส่ใจที่ดีพอ หรือการตระหนักถึงผลร้าย อันเป็นการไม่ระมัดระวังเท่านั้น อย่างไรก็ตาม รัฐแมสซาชูเซตส์และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ยังได้แบ่งระดับของการทิ้ง หรือกักขังสัตว์ (สุนัข) ไว้ลำพังในยานพาหนะ ว่ากรณีเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก หรือครั้งที่สอง หรือครั้งที่สาม อันเพื่อเป็นการข่มขู่และป้องกัน กรณีมีการกระทำความผิดลักษณะเช่นเดิมซ้ำ โดยกำหนดโทษที่เพิ่มขึ้นตามลำดับและเมื่อได้พิเคราะห์ถึงบทบัญญัติที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันของราชอาณาจักรไทย ที่ยังไม่ได้มีกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองถึงกรณีการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ โดยเฉพาะ อันไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์ ตามหลักแนวคิดยึดสิ่งมีชีวิตเป็นศูนย์กลาง ที่สุนัขซึ่งเป็นสัตว์และสิ่งมีชีวิต มีสิทธิที่จะไม่ถูกทิ้งตามลำพังในยานพาหนะ ที่เสี่ยงจะก่อให้เกิดความเจ็บป่วย หรือความทุกข์ทรมาน หรือความตายตามมา และหากจะให้เป็นถึงความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ ก็เป็นโทษที่ไม่ได้สัดส่วนกับพฤติการณ์ที่จะให้มีโทษถึงจำคุก เพราะพฤติการณ์เช่นนี้ผลร้ายยังไม่ได้เกิดขึ้น เพราะการจะลงโทษ ในกรณีความผิดเช่นนี้เป็นการลงโทษเพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดต่อสุนัข และป้องกันไม่ให้อรจนเกินเลยถึงขั้นสุนัขนั้นได้รับความเจ็บป่วยทุกข์ทรมาน หรือถึงขั้นถึงแก่ความตายเสียก่อน

ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องกับรัฐเท็กซัส รัฐวอชิงตันและรัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ได้กำหนดให้กรณีการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดเฉพาะที่แยกต่างหากจากการทารุณกรรมสัตว์ โดยแนวทางการกำหนดโทษ ผู้วิจัยเห็นพ้องกับรัฐวอชิงตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ได้กำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับพฤติการณ์และกำหนดระดับของโทษ ตามลักษณะของการกระทำความผิดซ้ำอันเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายของราชอาณาจักรไทยต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การนำสุนัขโดยสารไปด้วยบนบรณยนต์ขณะขับขึ้นท้องถนน โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือมีผู้ดูแล ตลอดจนการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้น แม้อาณาจักรไทยจะมีกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์ อันรวมถึงสุนัขอยู่หลายฉบับ ทั้งกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองถึงสิทธิของสัตว์ ความสะอาด ความสงบเรียบร้อย ความถูกสุขอนามัย ตลอดจนกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองถึงพฤติกรรมและสมรรถภาพการขับขี่ที่เหมาะสมของผู้ขับขี่ไว้ก็ตาม หากแต่บทบัญญัติเหล่านี้ไม่ได้มีการออกมาเพื่อควบคุมหรือห้ามการกระทำดังกล่าวอย่างเป็นทางการที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงแต่อย่างใด จนทำให้ปัญหาการนำสุนัขโดยสารไปบนบรณยนต์โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสม หรือมีผู้ดูแลและการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทย เกิดเป็นกรณี สุนัขร่วง หล่น หรือกระโดดลงจากรถยนต์ขณะที่กำลังวิ่งอยู่บนถนนเป็นจำนวนมากและเป็นประจำ ก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นที่สัญจรอยู่บนท้องถนน หรืออุบัติเหตุ เกิดเป็นความเสียหายทั้งต่อตัวผู้ขับขึ้นนั่นเอง ผู้อื่น หรือแม้แต่ตัวสุนัขนั้น

อีกทั้งการทิ้งสุนัขตามลำพังที่เป็นภัยซึ่งทั้งผู้คน ผู้ขับขี่และเจ้าของสุนัขเองต่างมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย หากแต่เรื่องเล็กน้อยนี้อาจกลายเป็นความสูญเสียที่สายเกินกว่าจะแก้ไขได้ เพราะการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ แม้จะเป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก็อาจก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายหรือจิตใจของสุนัขนั้นแล้ว และกรณีเลวร้ายที่สุด สุนัขอาจถึงแก่ความตายได้ ทั้ง ๆ ที่เหตุแห่งความทุกข์ทรมานหรือความตายนี้เกิดจากเพียงการคาดไม่ถึงหรือความไม่เอาใจใส่ หรือความประมาทเลินเล่อเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ศึกษาจากกฎหมายระหว่างประเทศ อันได้แก่สภาแห่งสหภาพยุโรป ที่ได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิของสัตว์ อันรวมถึงสุนัข ที่มีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยขณะเดินทาง ไม่ว่าจะบนบรณยนต์หรือยานพาหนะนั้นจะได้เคลื่อนไหวหรือจอดอยู่ก็ตาม ทั้งรัฐออสเตรีย รัฐเม็กซิโกและรัฐแคนาดาแห่งสหรัฐอเมริกา ที่แม้จะไม่ได้มีการบัญญัติถึงกรณีการควบคุมสุนัขภายในบรณยนต์อย่างชัดเจน แต่ก็ได้บัญญัติกำหนดถึงกรณี การนำสุนัขโดยสารภายนอกตัวบรณยนต์ หรือภายในบรณยนต์ที่มีลักษณะเปิดโล่งเอาไว้ว่าผู้ขับขี่จักต้องดำเนินการควบคุมอย่างเหมาะสม โดยกำหนดถึงวิธีการควบคุมเอาไว้ด้วย ซึ่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรก็ได้มีการบัญญัติให้มีความครอบคลุมถึงการควบคุมสุนัขโดยสารบนบรณยนต์ที่เป็นลักษณะภายใน

เช่นเดียวกันที่จะต้องมีการควบคุมที่เหมาะสมหรือคาดเข็มขัดนิรภัย ทั้งยังมีการกำหนดโทษทางปกครองอันเป็นการตัดแถมใบขับขี่ด้วย อันมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและควบคุมผู้ขับขี่ ผู้อื่นความปลอดภัยบนท้องถนน อันเป็นเรื่องของพฤติกรรมและสมรรถภาพการขับขี่ รวมถึงคุ้มครองสุนัขด้วย ซึ่งมีการกำหนดโทษที่แตกต่างกันตามแต่บริบทของแต่ละรัฐและแต่ละประเทศ รวมถึงตามความเสียหายอันเป็นผลที่เกิดขึ้น

ในกรณีของการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนั้น ทั้งรัฐเท็กซัส รัฐวอชิงตัน รัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ก็ได้มีการกำหนดไว้เป็นความผิดซึ่งแยกต่างหากจากการกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ไว้โดยเฉพาะ และได้มีการกำหนดโทษที่แตกต่างกันตามแต่บริบทของแต่ละที่ ซึ่งมีการกำหนดลำดับโทษที่เป็นไปตามแต่ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งหากราชอาณาจักรไทยได้มีการกำหนดให้กรณีการนำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะโดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแลและการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะเป็นความผิดและกำหนดโทษทางอาญา รวมถึงโทษทางปกครองที่เป็นการตัดแถมใบขับขี่มารวมบังคับใช้ด้วย เพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน อันเนื่องมาจากสุนัขที่โดยสารบนรถยนต์ ตลอดจนเพื่อคุ้มครองสิทธิของสุนัขขณะเดินทาง ที่จะได้รับความปลอดภัยขณะเดินทาง รวมถึงที่จะไม่ถูกทอดทิ้งโดยลำพังบนยานพาหนะนั้นด้วย ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นสมควรที่จะบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดโทษทางอาญานี้ จะต้องเป็นไปอย่างมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับพฤติการณ์ของการกระทำที่เป็นไปเพื่อมุ่งหมายคุ้มครองเท่านั้น ยังไม่ได้มีผลร้าย หรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการจำกัดสิทธิบางประการของผู้คนในสังคม (การบังคับให้ต้องมีการควบคุมสุนัขในระหว่างการขับขี่ที่เหมาะสม) เพื่อเป็นไปใน การให้ความคุ้มครองสิทธิของสุนัข อันเป็นสิ่งมีชีวิตอื่นที่เป็นสัตว์ จึงจำต้องคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนและเพื่อเป็นการป้องปรามเป็นสำคัญ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ปัญหาการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือไม่ผู้ดูแลในราชอาณาจักรไทย เกิดจากความไม่ตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น จนเกิดเป็นอุบัติเหตุบนท้องถนน สร้างความเดือดร้อนและความเสียหายเสียหายไปยังผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่อื่น ผู้อื่นที่ได้สัญจรและใช้ประโยชน์บนท้องถนนนั้น แม้ราชอาณาจักรไทยจะได้มีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมและสมรรถภาพการขับขี่ที่เหมาะสม ตลอดจนกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของสัตว์ก็ตาม แต่ก็ไม่มีกรอบคลุมไปถึงกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด

เนื่องจากราชอาณาจักรไทยไม่มีกฎหมายที่บัญญัติถึงการควบคุมสุนัขที่โดยสารในรถยนต์ที่เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นการโดยสารภายในหรือภายนอกรถยนต์ก็ตาม ให้ต้องมีการ

ควบคุมที่เหมาะสมหรือมีผู้ดูแล ผู้วิจัยจึงเสนอให้บัญญัติเป็นกฎหมายลำดับรอง กล่าวคือ อาศัยอำนาจตามมาตรา 4 และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ในการออกเป็น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขนส่งสุนัข หรือการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ หรือยานพาหนะ พ.ศ. ... โดยมีเนื้อหา บัญญัติถึงการให้คำนิยาม การกำหนดความผิดและบทลงโทษ ดังนี้

“ข้อ 1 ในประกาศนี้

การขนส่งสุนัข หรือการนำสุนัขโดยสาร หมายความว่า การดำเนินการขนส่งหรือการนำสุนัขโดยสารจากสถานที่ต้นทางไปยังสถานที่ปลายทาง ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด รวมถึงการพัก โดยไม่ว่ายานพาหนะที่ขนส่งจะได้จอดอยู่ หรือเคลื่อนที่ก็ตาม และรวมถึงการขนถ่ายสุนัขที่เกิดขึ้นระหว่างการขนส่งหรือโดยสารด้วย

ยานพาหนะ หมายถึง พาหนะที่นำสุนัขโดยสารหรือขนส่งสุนัข ที่ขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรกล เครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นส่วนภายนอกหรือภายในยานพาหนะนั้น รวมถึงส่วนพ่วงของพาหนะนั้นและการลากจูงด้วย

ยานพาหนะที่มีลักษณะเปิดโล่ง หมายถึง ยานพาหนะที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ปิด ไม่ว่าจะป็นหน้าต่าง ด้านบนหรือด้านข้าง ไม่ได้หมายความรวมถึงเฉพาะรถกระบะ รถเปิดประทุน หรือรถพ่วงเท่านั้น

การควบคุมสุนัขให้มีความเหมาะสม หมายถึง การคาดเข็มขัดนิรภัย การใช้สายรัดเข็มขัด กรงสุนัข ที่กั้นสุนัข หรือสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ที่ทำให้สุนัขไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระภายในยานพาหนะนั้น รวมถึงเพื่อไม่ให้สุนัขสามารถข้องเกี่ยวกับเนื้อตัวของผู้ขับขี่ได้โดยตรง

ข้อ 2 การขนส่งสุนัขหรือการนำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะ ผู้ขับขี่จะต้องดำเนินการควบคุมสุนัขให้มีความเหมาะสม หรือมีผู้ดูแลขณะเดินทางหรือขณะขนส่ง เพื่อไม่ให้สุนัขสามารถรบกวนสมาธิผู้ขับขี่ หรือบดบังทัศนวิสัยผู้ขับขี่ โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของสุนัขนั้น

การขนส่งสุนัข หรือการนำสุนัขโดยสารบนยานพาหนะที่มีลักษณะเปิดโล่ง ผู้ขับขี่จะต้องดำเนินการควบคุมที่เหมาะสม หรือมีผู้ดูแล เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขนั้น ร่วง หล่น กระโดด หรือถูกโยนลงมาจากยานพาหนะนั้น

ข้อ 4 การฝ่าฝืนข้อ 2 ผู้ขับขี่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท”

และ แก้ไข โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจราจร ทางบก .ศ. 2522 ในเรื่องของพฤติกรรมและสมรรถภาพการขับขี่ที่เหมาะสม ในมาตรา 43 จากเดิม

“ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

- (1) ในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะจับ
- (2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
- (3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร
- (4) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (5) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้าน ได้พอแก่ความปลอดภัย
- (6) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถ เลี้ยวรถ หรือกลับรถ
- (7) บนทางเท้า โดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วยหรือคนพิการ
- (8) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น
- (9) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น”

เพิ่มเติมเป็น (10) ในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

“ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

...

(10) ในขณะที่มีสุนัขโดยสาร ในยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะ ได้มีการควบคุมที่เหมาะสม ดัง การคาดเข็มขัดนิรภัย การใช้สายรัดเข็มขัด กรงสุนัข ที่กั้นสุนัข หรือ สิ่งอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ที่ทำให้สุนัขไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระภายในยานพาหนะนั้น รวมถึงเพื่อไม่ให้สุนัขสามารถขี้อึงเกี่ยวกับเนื้อตัวของผู้ขับขี่ได้โดยตรงหรือมีผู้ดูแล”

โดยการกำหนดโทษให้เป็นไปตามบทบัญญัติเดิม มาตรา 157 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกำหนดเป็นโทษปรับตั้งแต่ 400 บาทถึง 1,000 บาท โดยแก้ไขเพิ่มเติมความผิดตาม มาตรา 43 (10) เข้าด้วย ซึ่งจะปรากฏข้อความ ดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 มาตรา 43 (3) (4) (6) (7) (9) หรือ (10) มาตรา 45 มาตรา 46 มาตรา 47 มาตรา 48 มาตรา 53 มาตรา 65 วรรคหนึ่ง หรือ มาตรา 125 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท”

และกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565 อันเป็นโทษทางปกครอง ตัดแต่มีใบขับขี่ โดยกำหนดคะแนนจำนวน ที่จะต้องถูกตัดกรณีการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์ที่ไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมนั้น จะต้องถูกตัดคะแนนจำนวน 1 คะแนน ซึ่งจากเดิม

“ข้อ 11 ให้ตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ขับขี่ตามข้อ 9 เมื่อมีการกระทำความผิดตามจำนวนคะแนนแต่ละข้อหา ดังนี้

11.1 ตัดคะแนน ครั้งละ 1 คะแนน

- (1) ขับรถไม่หยุดให้คนเดินข้ามทาง ฌ ทางข้าม (ฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจรบนพื้นทางประเภทบังคับ “เส้นทางข้าม” (มาตรา 21 วรรคหนึ่ง และมาตรา 152))
  - (2) ขับรถโดยประมาทหรือนำพหาคเสี้ยว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน (มาตรา 43 (4) และมาตรา 157)
  - (3) ขับรถบนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา 43 (7) และมาตรา 157)
  - (4) ขับรถในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา (มาตรา 43 (9) และมาตรา 157)
  - (5) ไม่ขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง (มาตรา 67 วรรคหนึ่ง และมาตรา 152)
  - (6) ไม่หยุดรถหรือจอดรถให้อยู่ชิดขอบทางด้านซ้ายหรือชิดช่องเดินรถประจำทาง เพื่อให้รถฉุกเฉินผ่านไปก่อนเมื่อเห็นรถฉุกเฉินขณะปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา 76 (2) และมาตรา 148)
  - (7) ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตราย หรือ ขับขี่รถจักรยานยนต์ในขณะที่คนโดยสารรถจักรยานยนต์มิได้สวมหมวกที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตราย (มาตรา 122 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา 148)
  - (8) ขับขี่รถยนต์โดยไม่รัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งในขณะที่ขับขี่รถยนต์ หรือ ขับขี่รถยนต์โดยไม่จัดให้คนโดยสารรถยนต์รัดร่างกายไว้กับที่นั่งด้วยเข็มขัดนิรภัยขณะโดยสารรถยนต์ (มาตรา 123 วรรคสอง และมาตรา 148)
  - (9) นำรถที่มีได้ติดแผ่นป้ายเลขทะเบียน แผ่นป้ายเครื่องหมายเลขทะเบียน หรือป้ายประจำรถตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ (มาตรา 7 และมาตรา 152)
  - (10) ไม่จัดให้รถที่จดทะเบียนแล้วมีและแสดงแผ่นป้ายและเครื่องหมายครบถ้วน ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 11 และมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522)
  - (11) เปลี่ยนแปลงโดยวิธีใด ๆ หรือปิดบังทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งเครื่องหมาย ที่นายทะเบียนออกให้ประจารถ (มาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522)
  - (12) ได้รับใบสั่งและไม่ชำระค่าปรับ โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา 155) ในข้อความผิดตามบัญชีแนบท้ายระเบียบนี้”
- เพิ่มเติมเป็นอนุมาตรา (4 ทวิ) ในบทบัญญัติดังกล่าว มีข้อความต่อไปนี้ “ (4 ทวิ) ขับรถในขณะที่มีสุนัขโดยสาร โดยไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมหรือผู้ดูแล (มาตรา 43 (10) และมาตรา 157)”

แนวคิดในการกำหนดให้การควบคุมสุนัขที่ไม่มีความเหมาะสมหรือไม่มีผู้ดูแล ผู้วิัจนำแนวทางมาจากรัฐเมนและรัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรมาเป็นต้นแบบในการกำหนดให้เป็นความผิดและนำแนวทางจากรัฐเมนแห่งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรมาเป็นแนวทางในการกำหนดโทษ โดยคำนึงถึงบริบทของสังคม เศรษฐกิจ ปริมาณประชากรของราชอาณาจักรไทยเป็นสำคัญ (โทษต่ำกว่ากรณีมาตรา 24 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่ปรับไม่เกิน 40,000 บาท โดยนำโทษปรับของกรณีการขังขี้ในพฤติกรรมและสมรรถภาพที่ไม่เหมาะสม กรณีใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับขี่มาพิจารณาร่วมในการกำหนดโทษ)

ปัญหาการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ที่เจ้าของสุนัข หรือบุคคลอื่น ๆ ไม่ให้ความสำคัญหรือไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่ควร และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อย เพราะอาจเป็นการทิ้งในระยะเวลาดสั้น ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาอันสั้นนี้ ก็มากเพียงพอที่จะเป็นการรบกวนความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของสุนัขนั้นแล้ว จากการถูกทิ้งหรือกักขังเพียงลำพังในยานพาหนะนั้น เนื่องจากราชอาณาจักรไทยไม่มีกฎหมายที่บัญญัติให้การทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะถือเป็นความผิดเฉพาะ แยกต่างหากจากการกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ และเพียงแต่การทิ้งนี้ก็ยังไม่เป็นความผิดถึงขั้นการผิดหน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยจึงเสนอให้บัญญัติเป็นกฎหมายลำดับรอง เพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขนส่งสุนัข หรือการนำสุนัขโดยสารบนรถยนต์หรือยานพาหนะ พ.ศ. ... โดยมีเนื้อหา ดังนี้

“ข้อ 3 ห้ามมิให้ผู้ใด ทิ้ง หรือกักขังสุนัขตามลำพังในยานพาหนะ ในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสุนัข

ข้อ 5 การฝ่าฝืนข้อ 3 ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่ 500 บาทแต่ไม่เกิน 1,000 บาท กรณีกระทำความผิดครั้งแรก และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 1,000 บาทแต่ไม่เกิน 3,000 บาท กรณีกระทำความผิดครั้งที่สอง หรือครั้งต่อ ๆ ไป”

แนวคิดของการทิ้งสุนัขตามลำพังในยานพาหนะนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการกำหนดเป็นความผิดจากรัฐเท็กซัส รัฐวอชิงตันและรัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์มาเป็นต้นแบบในการกำหนดเป็นความผิดและได้นำแนวทางจากรัฐวอชิงตัน รัฐแมสซาชูเซตส์แห่งสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์มากำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดโทษทางอาญาและกำหนดลำดับของโทษ โดยคำนึงถึงบริบทในสังคม เศรษฐกิจและปริมาณประชากรของราชอาณาจักรไทยเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติรักษาช้าง พ.ศ. 2464

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว
พ.ศ. 2563

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสถานที่จำหน่ายสัตว์เลี้ยง
พ.ศ. 2563

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข
พ.ศ. 2563

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์หรือ
การนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. 2562

ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติใน
การขั้บรถของผู้ได้รับอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ พ.ศ. 2565

กฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศ

The Treaty on the functional of the European Union

European Convention for the Protection of Pet Animal

COUNCIL REGULATION (EC) on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97)

สหรัฐอเมริกา

The United States Code

The Arizona Revised Statutes

The Texas Penal Code

The Texas Transportation Code

The Revised Code of Washington

The Maine Revised Statutes

The Massachusetts General Law

สหราชอาณาจักร

Martin's Act 1822

Criminal Damage Act 1971

The Road Traffic Act 1988

Animal Welfare Act 2006

The Highway Code

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

Grammont Act 1850

Code pénal

Code de la route

สาธารณรัฐสิงคโปร์

Animals and Birds Act 1965

Miscellaneous Offences (Public Order and Nuisance) Act

Road Traffic Act 1961

Wildlife Act 1965

Environmental Public Health (Public Cleansing) Regulations

คำพิพากษาของราชอาณาจักรไทย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 151/2505

คำพิพากษาต่างประเทศ

Leonard Lopez, Appellant, v. The State of Texas, Appellee, 720 S.W.2d 201 (Tex. App. 1986).

RSPCA v Isaacs (1984) Crim LR 517.

หนังสือ

บรรเจิด สิงคนดี และคณะ. (2558). *สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง หลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) ในการตรวจสอบเขตอำนาจรัฐ ตามมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐธรรมนูญ.

ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. (2564). *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศเพื่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. (2564). *อาญาพิสดารเล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2564)*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา. (2562). *รวมคำบรรยายภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 (วิฑูรย์เมธี การบรรยายครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

- ธันว์รัตน์ โจรจนโรวรรณ. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมาพร ชชภักดี. (2561). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสาธารณชนจากการกระทำของสุนัขบ้าน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะพงษ์ ไหมหมาด. (2563). *ปัญหาการคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เอกรัตน์ โลหะ. (2553). *ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ศึกษากรณีการขอตรวจใบอนุญาตนับชี*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.

วารสาร บทความ

- จิรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง. (2562). ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนพื้นฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียม. *วารสารสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย*, 14(1).
- ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการขับรถผิดกฎหมายจราจรบนทางหลวงแผ่นดิน. *วารสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 8(6).
- วิสุทธินันท์ ปัญจะ. (2564). ข้อเสนอในการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในการขนส่งทางอากาศ : ศึกษาบทกฎหมายประเทศฟินแลนด์. *วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชย์*, 16(12).
- วุฒิชัย จิตตานุ. (2548). การบังคับใช้หลักการสัดส่วน (Principle of Proportionality) ในการคุ้มครองสิทธิปัจเจกบุคคล. *วารสารศาลรัฐธรรมนูญ*, 8(22).
- สฤกษ์ สืบพงษ์ศิริ. (2559). การอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบน Autoerotic ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม. *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*, 2(1).
- สุภาพรรณ ไกรเดช, วรรณวิสาข์ ไชโย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ในทัศนคติของปีเตอร์ ซิงเกอร์. *วารสารปณิธาน*, 16(2).

- อนิสา ม่วงมิ่งสุข และ สุรพล ศรีวิทยา. (2561). วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, (8).
- อวิภรณ์ นียมไทย. (2562). มาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามกฎหมายไทย, *มูลนิธิ*. 16 (1).
- Annamaria Passantino. (2006). Animal welfare and protection during transport: the current legislative framework in European Union. *ANNIST SUPER SANITÀ 2006*, 42 (2)
- Bernard Unti and Andrew N. Rowan. (2001). A Social History of Postwar Animal Protection, *The State of the Animals: 2001*.
- Brian O'Neill, Allan Williams. (1998). Risk homeostasis hypothesis: a rebuttal. *Injury Prevention 1998*, 4.
- Castanier, C., Deroche, T., & Woodman, T. (2013). Theory of planned behaviour and road violations: The moderating influence of perceived behavioural control. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 18.
- Charles A. Ellwood. (1911). Classification of Criminals, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 1(4), Article 2.
- Coria Avila & Herrera Covarrubias. (2012). The neuroscience of animal welfare: theory 80-20. *Revista eNeurobiología*, 3(6).
- Denis Simonin & Andrea Gavinelli. (2019). The European Union legislation on animal welfare: state of play, enforcement and future activities *Animal Welfare: From Science to Law*.
- Gordon H. Bower. (1994). In Appreciation of E.R. Hilgard's Writings on Learning Theories. *American Psychological Society*, 5(4).
- Ian J.H. Duncan. (2019). Animal Welfare: A Brief History. *Animal Welfare: From Science to Law*.
- JAMES T. McHUGH. (2008). Utilitarianism, Punishment, and Ideal Proportionality in Penal Law: Punishment as an Intrinsic Evil, *UCL Bentham Project Journal of Bentham Studies*, vol. 10 (2008).
- Jörg Luy. (2015). The Principle of Proportionality: The Concept and its Application to Animal Protection Issues such as the “Three Rs” and the “Harm-Benefit Analysis”, *ALTEX Proceedings*, 4(1).

Kelli D. Tomlinson. (2016). An Examination of Deterrence Theory: Where Do We Stand?, *FEDERAL PROBATION*, 80(3).

Muriel Falaise. (2019). Legal standards and animal welfare in European countries. *Animal Welfare: From Science to Law*.

Raymond M. Bergner. (2010). What is behavior? And so what?. *New Ideas in Psychology*, 28.

Yanique A. Anderson and Linda Groning. (2016). Rehabilitation in Principle and Practice: Perspectives of Inmates and Officers, *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice*, 4(2).

Yin Wang and Fletcher H. Griffis. (2018). Theory of Zero Incident Safety Management. *London Journal Press*, 18(2).

เอกสารอื่นๆ

คณะกรรมการกฤษฎีกา, *บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ...* สำนักงาน(เรื่องเสร็จที่ 650/2553) (เอกสารไม่เผยแพร่).

คมสัน สุขมาก, อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, *‘อาชญวิทยาและทัณฑวิทยาระดับสูง’* (การสอนผ่านทางระบบออนไลน์, 27 สิงหาคม 2565).

ณัชพล จิตศิริรัตน์, อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, *‘กฎหมายอาญาระดับสูง’* (การสอนผ่านทางระบบออนไลน์, 9 มกราคม 2565).

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.

ฐานข้อมูลออนไลน์

ประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *ที่หมาเที่ยว : เทรนด์มาแรง น่าจับตามอง! – การท่องเที่ยวที่พาสัตว์เลี้ยงไปด้วยได้*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.torque.com.sg/advice/keep-your-pets-safe-on-the-road/>.

คมชัดลึกออนไลน์. (2566). **น้องหมาหล่นตู้ปลาลึกลงนบถเรียนเจ้าของเวลาพาสุนัข**

เดินทางขึ้นรถ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.komchadluek.net/news/457063>

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ. (2554). **เตือนพฤติกรรมเสี่ยง อันตราย**

ในขณะที่ขับรถ (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<http://www.jorpor.com/variety/%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%96/>.

เชียงใหม่นิวส์. (2565). **ตามหาเจ้าของน้องหมา หลังกระโดดลงรถ “แยกหลุยส์ สันกำแพง”.**

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.chiangmainews.co.th/news/913062/>.

ณัชชา โอเจริญ. (2560). **‘อุบัติเหตุทางถนน...ความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจไทย’.** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: https://tdri.or.th/2017/08/econ_traffic_accidents/.

ค็อกโลค ฐูจจริงเรื่องน้องหมา. (2562). **การพาน้องหมานั่งท้ายกระบะถือว่าเป็นเรื่องอันตรายมาก**

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/Dogilike/posts/3746454652038905/>.

ไทยรัฐออนไลน์. (2565). **อุทาหรณ์ น้องหมาไม่ควรนั่งท้ายกระบะ.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

https://www.thairath.co.th/tv/program/khao_chao_hua_khiew/645961.

ผู้จัดการออนไลน์. (2562). **“มูลนิธิเพื่อสุนัข” ร่วมรณรงค์ห้ามนำสัตว์เลี้ยงไว้ท้ายรถกระบะเสี่ยง**

อันตราย-โรคเพ็ญแค้น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9620000123992>.

เวิร์คพอยท์นิวส์. (2560). **อุทาหรณ์ ทิ้งน้องหมาไว้ในรถหวัดตาย หลังเจ้าของลงไปไหว้ปู่ศรีสุทโธ**

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://workpointtoday.com/%e0%b8%ad%e0%b8%b8%e0%b8%97%e0%b8%b2%e0%b8%ab%e0%b8%a3%e0%b8%93%e0%b9%8c%e0%b8%97%e0%b8%b4%e0%b9%89%e0%b8%87%e0%b8%99%e0%b9%89%e0%b8%ad%e0%b8%87%e0%b8%ab%e0%b8%a1%e0%b8%b2%e0%b9%84%e0%b8%a7/>

ศิริชนก วิริยเกื้อกุล **‘สิทธิสัตว์’** (สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและคณะทำงานด้านข้อมูลรายการ

ร้อยเรื่อง... เมืองไทย, ออกอากาศวันที่ 19 มีนาคม 2559). เข้าถึงได้จาก :

<https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-03/NALT-radioscript-rr2559-mar4.pdf>.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน. (2566), *ความสำคัญของช้างในประเทศไทย*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

<https://copenhagen.thaiembassy.org/th/content/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557*. หน้า 1-2. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailaw/27-9-64.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2564). *แนวความคิดของต่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายอาญาเพื่อ (Overcriminalization)*. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<https://www.krisdika.go.th/data/article77/filenew/03-1-5.pdf>.

สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (สนภ.). (2565). *กิจกรรมที่ทำให้เสียสมาธิขณะขับรถอันตรายที่ไม่ควรมองข้าม* (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<https://safedrivedlt.com/%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%82%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%96/>.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). *ฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัข-แมว แผนที่แสดงจำนวนสุนัข - แมว (ปี 2562 รอบที่ 1)* (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://164.115.40.46/petregister#>.

อมรินทร์. (2565). *ชาวนัดจวกยับเจ้าของปล่อยน้องหมา ตากแดดหลังรถ ตามแบบนี้ผิดไหม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.amarintv.com/news/detail/123977>.

¹ Infoquest. (2562). *แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2561 – 2564*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.ryt9.com/s/cabt/2953371>.

ต่างประเทศ

- ACTIROUTE. (2019). *Classes de contravention*. (Online). Available: <https://www.actiroute.com/stage-recuperation-points/retrait-de-points/contravention/classes>.
- American Veterinary Medical Association. (2020). *“Pets in vehicles”* available: <https://www.avma.org/resources-tools/pet-owners/petcare/pets-vehicles>.
- The Animal Legal Defense Fund. (2019). *Laws that Protect Animals. Federal, State, & Local*. (Online) Available : <https://aldf.org/article/laws-that-protect-animals>
- Animal Protection Index 2020 – Republic of France. (2020). *World Animal Protection*. (2020, March). Pp.1. (Online). Available:https://api.worldanimalprotection.org/sites/default/files/api_2020_-_france.pdf.
- Congressional Research Service. (2021). *Federal Statutes Protecting Domesticated and Captive Animals*. Pp.3. (Online). Available: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R46672.pdf>.
- Council of Europe. (1992), Convention Details of Treaty No.125 (European for the Protection of Pet Animals) (Online) . Available: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=125#>.
- Department for Environment, Food and Rural Affairs. (2017). *Code of Practice for the Welfare of Dogs*. (Online) Available : https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/697953/pb13333-cop-dogs-091204.pdf.
- Elisabeth Rosling. (2022). *A Guide to New Dog Laws & Rules for Owners, UK 2022*. (Online) Available : <https://www.barclondon.com/blogs/guides/new-dog-laws-uk-2022>.
- Faridah Djellal, Faïz Gallouj. (2014). *The laws of imitation and invention: Gabriel Tarde and the evolutionary economics of innovation*. HAL Open Science. (Online). Available : <https://shs.hal.science/halshs-00960607/document>.
- Iheartradio. (2019), *“New Zealand Police share temperature warning to owners who leave their dogs unattended in cars”* Available : <https://www.thecoast.net.nz/trending-now/new-zealand-police-share-temperature-warning-to-owners-who-leave-their-dogs-unattended-in-cars/>.

LOI n° 2021-1539 du 30 novembre 2021 visant à lutter contre la maltraitance animale et conforter le lien entre les animaux et les hommes (1). (2021) . **JOURNAL OFFICIEL DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE**. (2021, Décembre) (Online) . Available : <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf?id=6Bj9bgUjCI9pG8w00sXHCO-nam6aCtsgM2LdqyWZyGE=>.

Mairin Din (2013), ***Practically Emotional: An Anthropological Investigation of the Relationship between Humans and Dogs*** (Online). Available : https://scholarship.tricolib.brynmawr.edu/bitstream/handle/10066/11564/Din_thesis_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Margaret S. Wilson. (1954). ***Pioneers in Criminology I—Gabriel Tarde (1843-1904)***, 45 *J. Crim. L. & Criminology & Police Sci.*, 3 (1954-1955). (Online) . Available: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4218&context=jclc>.

Michigan State University College of Law Michigan State University. (2023). Leonard Lopez, Appellant, v. The State of Texas, Appellee. (Online) Available: <https://www.animallaw.info/case/lopez-v-state>.

ORVIS News. (2021). ***DOES YOUR STATE REQUIRE DOGS BE HARNESSSED IN THE CAR? Dogs and Distracted Driving WHAT TYPE OF DOG RESTRAINT LAW DOES YOUR STATE ENFORCE?*** (Online) Available : <https://news.orvis.com/dogs/does-your-state-require-dogs-be-harnessed-in-the-car>.

Pets that travel. (2022). ***Dogs in Cars: Laws from Around The World*** (Online). Available : <https://www.petsthattravel.com/dogs-in-cars-laws/>.

Razieh Tadayon Nabavi. (2012). Bandura's Social Learning Theory & Social Cognitive Learning Theory. ***Theories of Developmental Psychology***, 2011-2012 . pp. 5-8 (Online). Accessed https://www.researchgate.net/publication/267750204_Bandura's_Social_Learning_Theory_Social_Cognitive_Learning_Theory.

Rebecca F. Wisch. (2023). ***Table of State Laws that Protect Animals Left in Parked Vehicles, Michigan State University College of Law***. (Online) . Available: <https://www.animallaw.info/topic/table-state-laws-protect-animals-left-parked-vehicles>.

- Research Office Legislative Council Secretariat. (2017). *Information Note Animal welfare legislation in selected places*. (Online). Available : <https://www.legco.gov.hk/research-publications/english/1617in09-animal-welfare-legislation-in-selected-places-20170327-e.pdf>.
- Torque Singapore. (2016), *Keep your pets safe on the road*. (Online). Available: <https://www.torque.com.sg/advice/keep-your-pets-safe-on-the-road/>.
- UK Parliament. (2005). “*The Animal Welfare Bill*” (Online). Available: <https://publications.parliament.uk/pa/cm200506/cmselect/cmenvfru/683/683we22.htm#n25>.
- Volvo Car USA. (2019). *Study: Unrestrained Pets Increase Stress And Distraction On The Road*. (Online). Available: <https://www.media.volvocars.com/us/enus/media/pressreleases/256405/study-unrestrained-pets-increase-stress-and-distraction-on-the-road>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวภาณุชนารถ สีหะอำไพ
วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2539
อายุ	27 ปี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	53 หมู่ 12 ตำบลมะต๋อง อำเภอพรหมพิราม จังหวัด พิษณุโลก
สถานที่เกิด	จังหวัดพิษณุโลก
วุฒิการศึกษา (ปีศึกษาที่สำเร็จ)	
พ.ศ. 2558	มัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2562	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2562	เนติบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิต
พ.ศ. 2565	ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรม วิชาว่าความแห่งสหภาพนายความ